maĭ mare liniĭ, punctele cu liniile unite ne daŭ litere, literile cuvinte. E simplu, poate mult maĭ simplu ca orĭ-ce invenţiune, şi totuşĭ cât de miraculoasă această invenţie părea la început!

Aplicaţiile radiotelegrafieĭ sunt imense! Cablurile transoceanice devin inutile; cetăţile asediate pot comunica cu armatele amice. Dar aplicaţiunea eĭ cea maĭ frumoasă, cea maĭ umanitară, e pe vapoare. Inainte o corabie în mers era pierdută între apă şi cer; călătoriĭ eraŭ isolaţĭ de restul lumeĭ. Azĭ e cu totul altfel; omul nu maĭ e singur nicĭ în imensitatea mărilor. Marile pacheboturĭ aŭ pe bord şi tipografiĭ speciale carĭ editează ziare cu veştile cele maĭ noĭ sosite prin radiotelegrafiă. In caz de pericol telegrama lansată de pe bord va fi prinsă de un vas în trecere care va veni a da ajutor. Vasul „Baltic" acum treĭ anĭ a fost salvat graţie undelor electrice, cele câteva sute de scăpaţĭ de pe „Titanic" îşĭ datoresc viaţa tot lor.

Telegrafia fără fir încă nu e perfectă. Inconvenientul cel maĭ mare e de a nu putea asigura secretul telegramelor, undele fiind prinse de toate staţiunile intermediare.

Dar în lume nimic nu e perfect; şi chiar dacă radiotelegrafia nu va atinge idealul visat de ingineri, ea totuşĭ va rămâne una din capo-d'operile gândireĭ omeneştĭ, un triumf strălucit al geniuluĭ european.

Loulou Schemettaŭ,
student-inginer, Berlin

Populaţia Pământuluĭ

Populaţiunea totală a pământuluĭ este socotită că ar fi cam de 1.587.000.000 de suflete, dintre carĭ 860 milioane în Asia, 380 milioane în Europa, 210 milioane în Africa, 130 miloane în America şi 7 milioane în Australia. Numaĭ 700 milioane dintre aceştia sunt împarte îmbrăcaţĭ şi trăesc în case, colibe, peşterĭ, pe copacĭ etc., iar 250.000.000 sunt cu totul goĭ şi n'aŭ nicĭ de cum locuinţe stabile, adică sunt nomazĭ.

Cifra la care se ridică numărul morţilor pe an este de 3.565.000 pe când cel al naşterilor ajunge numărul de 36.769.000 anual. Acest plus mărindu-se din ce în ce, vă puteţĭ închipui ce număr imens de oamenĭ vor fi în anul 3000. Din această cauză mijloacele de traiŭ devin din veac în veac maĭ grele şi prin urmare ameninţătoare dela un timp oarecare.

F. Sâmbureanu-Focşanĭ

Anul 1913 al ereĭ creştine corespunde cu anul 6626 al perioadeĭ iuliane, 2666 de la întemeierea Romeĭ, 5673 al ereĭ israeliţilor, 1331 al ereĭ mahometane, în sfârşit corespunde cu anul 49 al celuĭ de al 76-lea ciclu al calendaruluĭ chinez.

Cel maĭ întins imperiŭ din lume e cel britanic cu 30.404 kilometri pătraţĭ, urmează apoĭ imperiul rus şi China.

Lumea prin imaginĭ

Studiul fizionomilor. Fizionomia, individualitatea trăsăturilor, prin această să deosibesc oamenii uniĭ de alţiĭ. Altă dată, cu Lavater şi Chodoviechi, ea fu o ştiinţă, deveni chiar o pasiune; fizionomia dedea naştere fiziognomonie (ştiinţa care ne învaţă a cunoaşte caracterile oamenilor din trăsăturile obrazuluĭ) şi aceasta la rândul eĭ dădea naştere silueteĭ; Silueta de care se cam abuza, fu pentru secolul XIII ceeace trebuie să fie fotografia în secolul nostru.

Fizionomia! pare a fi o descoperire a străbunilor noştri care s'aŭ amuzat zugrăvind figurĭ, schiţând naturĭ şi gurĭ. In Franţa, Saint-Aubin; în Germania, Chodowiechi; în Anglia, Hogorth; treĭ artiştĭ trebuiră să-şĭ creeze o specialitate în domeniul acesta.

Saint-Aubin are crochiurile schiţă; Chodowiechi, este studentul mişcărilor şi gesturilor, intimul individuluĭ, surprins prin exteriorul săŭ, dacă e permis să ne exprimăm astfel; Hogarth, este căutătorul comiculuĭ, exageraţia trăsăturilor, caricatura.

In toate vignetele luĭ Chodowiechi este umor; în toate feţele luĭ Hogarth să întâlneşte o tendinţă naturală de adăugire.

Plecând dela acest principiu adevărat, ca fie care figură omenească nu se aseamănă, Hogarth a grupat seriĭ de capete, unele lângă altele fără a se îngriji de capurĭ.

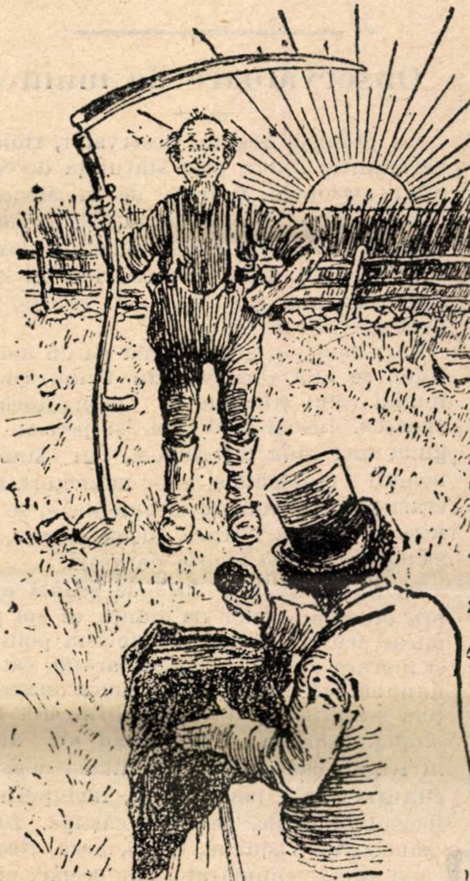
Pentru artistul englez, nasurile şi bărbiele nu aŭ secrete. Ceeace-ĭ place, sunt tipurile clasice, faţă cu tipul ideal creat de artist, tipul extrem ca expresie de urăciune, şi între aceste două înfăţişând la nesfârşit fizionomiile maĭ mult sau maĭ puţin caraghioase.

Se pot întâlni, ba chiar să şi întâlnesc de sigur tipurile zugrăvite de către Hogarth, dar aceste tipurĭ sunt produsul fantazieĭ artistuluĭ; ele există prin forţa lucrurilor, pentru că în mod firesc creind figurĭ, nimereştĭ tipurĭ existente; aceste tipurĭ nu-s de loc ca la Chodowiechi rezultatul lucruluĭ văzut, observat, aducerea aminte a uneĭ fizionomiĭ zărită în treacăt, a uneĭ atitudine notată şi conservată prin mijlocul indicaţiunilor grafice.

Fotografia corpurilor opace şi caricatura. Să fiĭ caricaturat, ridiculizat prin satira grafică, aceasta este soarta tuturor invenţiunilor, a tuturor marilor descoperirĭ. Astfel în prezent fotografia corpurilor opace saŭ maĭ bine zis faimoasele raze Roentgen care foarte natural se prelează la un gen de transformaţie care afectează în totdeauna imagina: pătrund în interiorul fiinţelor, arătând interiorul lucrurilor după care se cunoaşte exteriorul.

Interiorul! e şi acesta un fel de a se exprima, căcĭ fotografiile date de către umoriştiĭ creionuluĭ sunt numaĭ nişte fotografiĭ de amatorĭ, cu toată aparenţa lor de realitate şi une orĭ chiar perfecta lor exactitate. Imagină de maĭ jos reprodusă aci după jurnalul englez *The scraps* ne arată maĭ bine de cât orĭ ce disertaţiune concepţiunea, care prezidează la aceste curioase transformaţiunĭ grafice.

In cazul de faţă caricatura care adeseorĭ nu-ĭ de cât un joc de cuvinte, un calambur al desenuluĭ, s'a amuzat râzându-şĭ de descoperirea savantuluĭ german, fotografiind în felul eĭ, interiorul oamenilor.

Fotograful, cu ajutorul razelor Roentgen, în loc de un secretor, obţine imagina «Morţeĭ»

Orĭ care am avut ca bază un schelet osos, caricatura s'a mulţumit a ne da în schelet, oamenii ocupaţi la munca lor saŭ cu plăcerile lor, saŭ mai bine ea a redat caracteristica personalităţeĭ lor.

Saŭ maĭ bine şi maĭ bine i-a desbrăcat moralmente punând în locul inimeĭ lor defectele lor cele maĭ caracteristice.

Acest gen de satiră prin imagină fusese cam neglijat cândva; Roentgen veni şi o pune la locul de onoare şi trebuie să ţinem seamă de aceasta.

Altă dată, era o fantasie a artistuluĭ, o ocupaţiune eşită dintr'un creer cu concepţiunĭ glumeţe. Astăzĭ e interpretarea, sub o formă comică, a uneĭ descoperirĭ destinată să facă epocă în lumea ştiinţeĭ.

Scheletul oamenilor, vederea interioruluĭ prin învălitul exterior, aceasta a căutat-o Roentgen; iată însă Caricatura ce ne-a dat.

Neli Nelini-Iaşi

CE E CAMFORUL

—

Preparaţiune şi întrebuinţări

Camforul e produsul unuĭ arbore numit Laurus Camphora care creşte prin China, Japonia, Australia etc.

Din cauza imenselor aplicaţiunĭ a camforuluĭ în industrie, preparaţiunea luĭ azĭ ocupă un capitol important în chimia industrială.

Intrebuinţarea camforuluĭ; în diferite împrejurărĭ datează din timpurile cele maĭ vechĭ. O carte, publicată prin secolul VII-lea în Thibet, menţionează că, camforul era întrebuinţat pe o scară întinsă ca medicament de către Hinduşĭ, sub numele de Karpura.

Intrebuinţarea camforuluĭ trece din Industan în Arabia.

Prin al 6-lea veac camforul era privit ca un corp preţios şi foarte întrebuinţat în parfumerie şi ca medicament în Persia, Babilon şi Bysanţ.

Una din întrebuinţările care şi azĭ e în vigoare la popoarele din Extremul orient e la îmbălsămarea morţilor lor.

Ţara de producţiune a camforuluĭ e Japonia în primul rând, apoĭ vine China şi insula Formoza.

Procesul fisiologic ce are loc în plantă şi în urma căruia camforu ia naştere nu se cunoaşte încă astăzĭ destul de bine, de aceea neputând pune planta în aceleaşi condiţiunĭ patologice, producţiunea camforuluĭ nu se poate prevedea d'inainte.

Iată în câteva cuvinte extracţiunea camforuluĭ la locul de origine. Bucăţĭ din arbore şi crăcĭ se introduc într'un alambic prin care trece vaporĭ de apă supra încălziţĭ. Esenţa volatilă, camforul, e târâtă de aceştĭ vaporĭ şi se sublimează adică se depun pe capacul alambiculuĭ în formă de micĭ cristale umede, de culoare gri, care formează Camfora brută. Acest produs e apoĭ transportat în Europa unde există usinĭ speciale pentru rafinarea luĭ.

Din cauza preţuluĭ urcat la care ajunge une orĭ Camforul când producţiunea e minimă orĭ din alte cauze — ca rezboiul chino-japonez — japonezo-rus când Camforul ajunsese foarte scump şi greŭ de procurat, marea industrie spre a se pune la adăpost de aceste neplăcerĭ a întreprins încă de mult cercetărĭ intense şi chimiştĭ de valoare studiaŭ realizarea sinteseĭ Camforuluĭ. Aceste lucrărĭ aŭ fost încoronate de succes, aşa că azĭ, prin procedee speciale, se obţine un camfor artificial care până la un punct poate rivaliza cu Camforul natural. Industria fabricăreĭ celuloiduluĭ; care nu e altceva decât un amestec de nitroceluloză şi camfor topit în alcool cere cantităţĭ enorme de camfor. O întrebuinţare maĭ puţin intensă a camforuluĭ e în fabricarea explosivelor şi a pulbereĭ fără fum. In medicină şi farmacie camforu de asemenea joacă un rol important intrând în compoziţia unuĭ însemnat număr de medicamente.

Laz.

Observatoare de munte

—

S'a prăbuşit vestitul observator, ridicat pe muntele *Blanc*, prin stăruinţa decedatuluĭ astronom *Janssen* de la Meudon (lângă Paris). Stratul de zăpadă condensata, în care s'aŭ aşezat temeliile Observatoruluĭ, s'a deplasat smâncind cu sine şi construcţia. Ceeace a maĭ rămas, s'a prăbuşit într'un abis.

Ceva maĭ jos, şi întemeiat pe un masiv solid, se afla Observatorul *Vallot*, continuând rolul ştiinţific al Observatoruluĭ Janssen. Insuşĭ d. Vallot îşĭ petrece regulat aicĭ luna luĭ August, dar stabilimentul e redeschis şi altor muncitorĭ. Lucrarile sunt resumate în buletine şi se refera la cercetărĭ fizice, metereologice, fisiologice, orĭ de istorie naturala.

In legatură cu o dare de seamă asupra observatoarelor de munte, ce am publicat acu 's doĭ anĭ în „Revista politică şi literară din Blaj", aŭ am aratat, cât de minunat ar fi să se introducă observaţiile ştiinţifice şi *în mănăstirile din România*. Stăruinţa aceasta nu s'a auzit în Regat, cacĭ... aşa e ,,unitatea noastra culturala". Cu toate aceste, închipuiţi-vă folosul ştiinţific, ce l-am câştiga. Dacă mănăstirile Tismana, Cozia, Secu, Neamţu şi altele nenumarate, s'ar preface şi în staţiunĭ de observaţie! Icĭ s'ar face observaţiĭ astronomice ,colo observaţiĭ cimeteorologice dincolo sismice, în alt loc de altă natură. Contemplarea minunilor firiĭ nu poate fi în contrazicere cu religia. Dovadă multele mânăstirĭ din Apus.

Prin introducerea preocupaţiilor de ordin ştiinţific s'ar da ceva vast vieţiĭ monahale din România, absolut sterile până acuma.

Gavr. Todica Geogiu
Transilvania

In 1739—1740 iarna a ţinut cu putere cincĭ lunĭ, din Octombrie până în Martie, în toată Europa şi în Anglia. Toate fluviile îngheţaseră. S'aŭ făcut tunurĭ de ghiaţă, carĭ încărcate cu treĭ livre de praf de puşcă şi cu bombe de fier, nu se spărgeaŭ.

Ronul are o lungime de 812 kgl.

PRIMII PASI

— In astronomia populară —

D-niĭ D. Cosmescu din Bacăŭ, V. Şiadbey din Fălticenĭ şi alţiĭ, mi-aŭ scris cerându-mĭ câteva sfaturĭ, asupra moduluĭ cum să înceapă studiul astronomieĭ populare. Cred că publicând răspunsul, va folosi şi multor altora, carĭ aŭ nevoie de aceste sfaturĭ.

1. E absolută nevoie să cunoştĭ generalităţile astronomieĭ, astfel în limba românească există două traducerĭ ale scrierei „Ce e cerul" de Flamarion, „Astronomia populară" de Machperson; „Stelele Romanul ceruluĭ" şi ,,Povestea ceruluĭ" de V. Anestin, şi încă vre-o câteva altele, ce pot fi citite cu uşurinţă, de oarece tratează chestiunile astronomice cât se poate pe înţelesul tuturor. Ceĭ carĭ aŭ oare carĭ cunoştinţe matematice, pot studia tratatul de astronomie al d-luĭ Coculescu, care de şi nu e în curent cu descoperirile astronomice, fiind o ediţie maĭ veche, e folositor din alte puncte de vedere.

„Cosmografia" d-luĭ Otescu este una dintre cele maĭ folositoare în această privinţă.

2. Trebuie să inveţĭ bolta cerească, să cunoştĭ constelaţiile cu stelele principale. In româneşte ne lipseşte un manual pentru învăţarea stelelor. In limba, franceză e unul minunat, intitulat *Les Etoiles* al luĭ Flamarion. Costă însă vre-o 13 leĭ. Nu e în curent cu descoperirile moderne, fiind o ediţie vechie, dar constelaţiile sunt frumos descrise şi cu hărţile lor respective, plus multe amănunte pentru amatoriĭ astronomĭ.

Pentru fiecare an, amatorul astronom poate apoĭ să se folosească de ,,Annuaire astronomique Flammarion", care nu costă nicĭ 2 leĭ şi care dă zi cu zi toate evenimentele astronomice pe fiecare an. Procuraţi-vă decĭ cel pe 1913 care trebue să apară zilele acestea.

3. Indispensabil e însă un atlas ceresc şi cel maĭ bun este unul englezesc. E vorba de un atlas, nu de o carte, decĭ limba importă prea puţin. Pot să scriŭ personal orĭ căreĭ persoane, care ar dori să-şĭ procure un asemenea atlas.

4. In ce privesc lunetele, există o lunetă ce nu costă de cât vre-o 40 de leĭ, numită *Lunette des Ecoles*, adresa: *Ballot, bibliothécaire de la société astronomique de France, rue Serpente 25, Paris.* Cu ea poţĭ să vezĭ petele Soareluĭ, munţiĭ Luneĭ, fazele planeteĭ Venus şi să dedublezĭ multe stele.

5. Cine vrea să facă parte din societatea astronomică a Franţeĭ, în care se maĭ află vre-o 100 de Românĭ, nu are de cât să mă încunoştiinţeze.

Membriĭ aceleĭ societăţĭ primesc un buletin lunar splendid ilustrat, care la sfârşitul anuluĭ formează un volum de 500—600 paginĭ. E 5 leĭ taxa de înscriere şi 10 leĭ cotizaţia.

6. Dar numaĭ după ce te-aĭ familiarizat cu obiectele cereştĭ poţĭ să-ţĭ ieĭ o lunetă. Şi nimic nu e maĭ uşor de cât să înveţĭ să cunoştĭ stelele principale. De altfel, publicaţiunea aceasta va veni în ajutorul tuturor amatorilor astronomĭ.

Zonele naturale de solurĭ

în România

Printre cele maĭ de seamă institute ştiinţifice din ţară este în primul rând şi institutul nostru geologic, unde d. G. Murgoci depsre a căruĭ activitate vorbim azĭ, e şeful secţiuneĭ agrogeologice, adică aĭ aceleĭ secţiunĭ care se ocupă cu legăturile dintre agricultură şi geologie.

S'au maĭ făcut studiĭ agrogeologice, dar de specialiştĭ în agricultură şi lesne de înţeles, că studiĭ făcute de un specialist geolog trebuiau să fie şi maĭ interesante.

Cu prilejul conferinţelor agronomilor de zilele trecute, d. G. Murgoci a ţinut o conferinţă despre „Zonele naturale de solurĭ în România", vorbind cât se poate de lămurit, ca să poată fi înţeles şi de miciĭ agricultorĭ şi de agricultoriĭ de seamă, carĭ n'aŭ însă cunoştinţĭ geologice speciale. Ar fi fost poate greu să rezumăm o conferinţă atât de interesantă dacă nu am fi avut la îndemână o publicaţiune recentă a învăţatuluĭ geolog în care a tratat aceiaşĭ chestiune.

Ce e solul? E o formaţie naturală la suprafaţa pământuluĭ, născută sub influenţa climeĭ prin diferite transformărĭ fizice şi chimice, pe contul rocelor din straturile cele maĭ de deasupra, sau a celor de desubt, ce se ivesc la suprafaţă într'o regiune anumită.

Solul e cea maĭ tânără formaţiune a planeteĭ noastre, pătura superioară care acoperă uscatul şi care continuă să se formeze chiar sub ochiĭ noştriĭ. El suferă deci necontenit schimbărĭ, el e o punte de trecere între rocele inerte şi între lumea indivizilor organizaţĭ cu o viaţă în ea.

Urmând exemplul dat de învăţaţiĭ ruşĭ, membriĭ secţiuneĭ agrogeologice carĭ sunt d-niĭ G. Murgoci, Em. Protopopescu-Pache, P. Enculescu, cu colaboratorĭ ca d-niĭ R. Sevastos şi C. Gr. Gârboveanu, aŭ început studierea soluluĭ nostru, pentru a cerceta legăturile dintre climă şi sol şi între acestea şi vegetaţie. Aceasta e baza unor îndelungate studiĭ din carĭ unele au şi fost începute.

Zonalitatea solurilor a fost constatată şi în România, ca şi în Rusia. Excursiunĭ făcute în Basarabia şi Podolia au permis apoĭ să se stabilească legătura directă în părţile nordice, unde harta rusească nu avea amănunte, pentru a putea fi utilizată.

In sfârşit, după îndepungate cercetărĭ s'a ajuns la următoarea întocmire a solulurilor noastre:

Solurĭ ale stepeĭ uscate ale semipustiurilor.

Solurĭ de stepă, diferite pământurĭ negre (cernoziom).

Solurĭ de pădure.

Solurĭ turboase şi turbăriĭ din regiunea munţilor înalţĭ.

Intre Dunăre şi munţĭ, pe o distanţă de 150 km. întâlnim toate solurile Rusieĭ dintre Marea Neagră şi Marea Baltică şi e destul de folositor că pe o mică suprafaţă aĭ maĭ multe zone de studiat.

1) *Zona solurilor de semipustii* în România se întinde de-alungul Dunăreĭ şi în partea de mijloc şi sudică a Dobrogeĭ. Aceste solurĭ dau producţiunĭ frumoase în aniĭ ploioşĭ.

2) *Zona stepelor uscate* e constituită de pământurile castaniĭ foarte răspândite în România; primeşte puţină ploaie, pe ea nu creşte pădurea ca şi pe solul precedent.

3) Solul pământuluĭ negru se întâlneşte la noĭ numaĭ în câteva părţĭ, maĭ ales pe văile largĭ şi e renumit pentru fertilitatea luĭ.

4) Forma pământuluĭ brun, sau brun roşcat se presintă ca o bandă îngustă în Moldova de răsărit, Muntenia de est, dar se întinde peste regiunea dealurilor dinspre câmpie şi prin văile largĭ.

5) Pământul şiu, care e foarte răspândit.

Dar toate aceste solurĭ d. G. Murgoci le studiază în raport cu clima, cu precipitările atmosferice şi dacă nu a ajuns uneorĭ la resultate definitive, nu e vina d-sale, ci a chestiuneĭ care e prea vastă şi care trebuie studiată în nenumărate amănunţimĭ.

Putem reproduce chiar concluziunea d-luĭ Murgocĭ, care sunt destul de interesante.

„Solurile Românieĭ aparţin la puţine tipurĭ şi sunt dispuse în zone naturale ce se potrivesc foarte bine cu zonele climaterice.

Consideraţia tipuluĭ unuĭ sol ne dă deja o primă ideie de calitatea aceluĭ sol şi ne explică unele din raporturile soluluĭ cu vegetaţia spontană sau cultivată (stepa, pădurea, viţa de vie, tutunul, grâul, etc).

Roca mumă şi vegetaţiunea nu influentează aşa de mult, ca să schimbe complect natura unuĭ sol ce ar decurge din condiţiunile climaterice; variaţiunile în cuprinsul aceluiaşĭ tip însă se pot explica prin intervenţia unuia sau altuia dintre aceştĭ douĭ factorĭ secundarĭ.

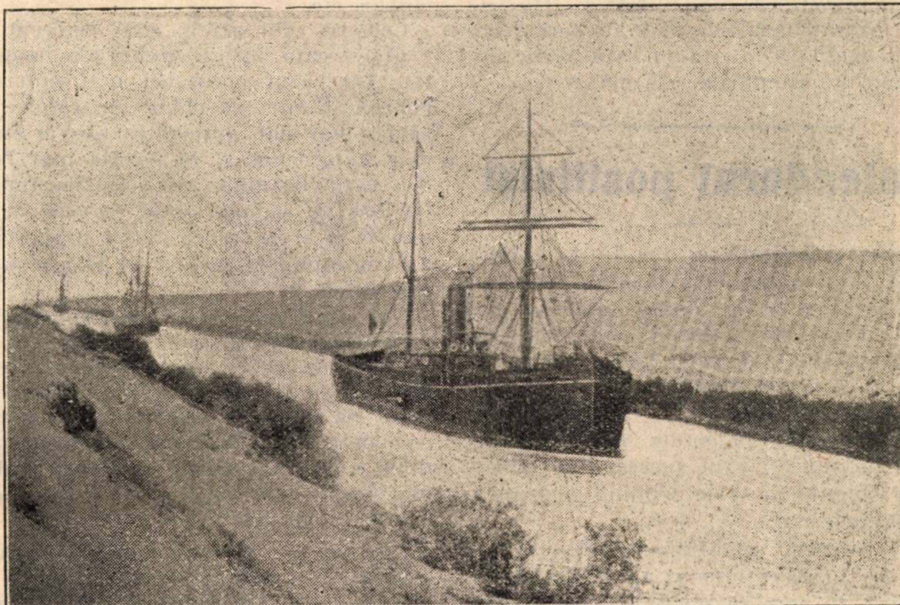
Din punctul de vedere al etăţeĭ, solurile Românieĭ sunt parte tinere, parte bătrâne. Tinere sunt pământurile de stepă, carĭ aŭ născut pe loess în urma variaţiuneĭ climeĭ din perioada postglacială târzie; bătrâne sunt solurile de pădure, carĭ s'aŭ format pe depozitele eoliane, sau aluvionare postzlaciale. Solurile tinere sunt cele bogate în humus şi materiĭ nutritive şi decĭ sunt recunoscute ca productive; solurile bătrâne sunt deja uşurate în mare măsură de materiile nutritive şi sunt solurĭ slăbite.

Solurile tinere, supuse mereu influenţeĭ climeĭ, precum şi influenţeĭ factorilor secundarĭ (maĭ ales vegetaţia arborescentă), se spală şi sărăcesc, tinzând către tipul solurilor bătrâne. Pământul negru este un stadiu intermediar în desvoltarea unuĭ sol, sub condiţiunile temperate de climă continentală ce domină la noĭ. Pământul şiu e tipul final al solurilor în evoluţia lor, chiar în cazul constanţeĭ condiţiunilor climaterice.

Pădurea nu numaĭ că-şĭ prepară terenul pentru înaintare în stepă, dar foarte

Din operile geniului omenesc

Piramidele clădite de Faraoni, Sfinxul ce sfidează şi acum cu vastele luĭ orbite nemărginirea timpuluĭ sunt lăsate pe jos, faţă de măreaţa operă intreprinsă şi executată de a tăia istmul Suez şi a lega Marea Mediterană cu Marea Roşie, înlesnind astfel călătoriile cu vaporul.

O vedere a canaluluĭ Suez

Trebuie să se ştie însă, că de pe vremea Faraonilor, în maĭ multe rândurĭ se construise un canal, dar totdeauna nisipul îl astupase. Faraoniĭ Seti I şi Ramses II, apoĭ regele Neche. Traian, împăratul Romanilor l-a desfundat, dar iar s'a astupat cu nisip.

In sfârşit în 1859 a fost început şi la 1869 a fost sfârşit, după ce s'aŭ cheltuit 500 milioane de leĭ. Are o lungime de 160 kilometri şi o lărgime de 40 metri. Trec prin canalul Suez în fiecare an 4000 de vapoare.

Vre-o 2000 aŭ pavilion englez, 600 german, restul francez şi al altor naţiunĭ.

probabil că ea influențează și asupra climeĭ.

Din punctul de vedere al soluluĭ, al vegetațieĭ și poate chiar al climeĭ, România are o situațiune excepțională printre țările Europeĭ, desvoltând o agricultură rațională, conformă acestor elemente naturale, ea va întări, sfârșește d. G. Munteanu, renumele de țară agricolă bogată, pe care l-au avut țările dunărene din timpurile cele maĭ vechĭ.

Calendarul positivist

Lumea civilizată a dus în totdeauna luptă în contra calendaruluĭ, care nu maĭ corespunde din multe puncte de vedere cu nevoile societățeĭ moderne și nu vorbim numaĭ de calendarul nostru iulian, ci și de cel gregorian al popoarelor apusene. Incepând de la revoluția franceză, s'aŭ alcătuit multe alte calendare carĭ însă nu aŭ avut succes, fiind opera unuĭ singur om și ne primind decĭ aprobarea generală.

In prezent, chestiunea calendaruluĭ este iar în discuțiune și nu e revistă științifică, în care să nu se fi propus nouĭ calendare maĭ raționale. In *Science*, care apare în Statele-Unite, chestiunea aceasta s'a discutat vre-un an de zile. Americaniĭ, popor practic, simt maĭ mult ca orĭ-care alțiĭ nevoia unuĭ noŭ calendar.

Intre alte propunerĭ, este și aceea a filosofuluĭ Auguste Comte, care a luat ca origină a timpuluĭ anul 1789, începutul mareĭ revoluțiunĭ franceze, împărțind anul în 13 lunĭ (52 săptămânĭ) cu una saŭ două zile complimentare. Fiecăreĭ lunĭ i-a dat numele câte unuĭ om mare ca Moise, Omer, Aristot, etc.

D. dr. P. Zosin a întocmit un calendar positivist potrivit pe românește după calendarul luĭ Auguste Comte și de și, bine înțeles, nu are sorțĭ să fie adoptat, e interesant pentru noĭ, că un Român a schițat o asemenea reformă.

Lunile aŭ primit numele de: Moise, Omer, Aristotel, Arhimed, Cezar, Sfântu Pavel, Carol cel mare, Dante, Gutenberg, Shakespeare, Descartes, Frederic, Bichat. Fie-care lună are 28 de zile, cu două zile complimentare, după nevoie, una ca sărbătoare generală a morților, alta ca sărbătoare generală a femeilor sfinte. Fiecare zi poartă numele unuĭ om mare, saŭ chiar douĭ. Astfel luna Moise, 1 Prometeu, 2 Hercule, etc.

Ideia unuĭ asemenea calendar iĭ venise autoruluĭ înainte de a cunoaște calendarul positivist al luĭ Auguste Comte în amănunțimele luĭ. Anul ar putea să înceapă la 1 Ianuarie, saŭ la 1 Aprilie. Aceste ideĭ și exemplul de cum ar putea fi calendarul le-a dat la lumină d. dr. Zosin într'o broșură intitulată „Calendarul positivist". E destul de interesantă pentru a fi citită de orĭ-cine.

Varietățĭ alotropice numesc chimiștiĭ fazele diferite ale aceleiașĭ substanțe, care e pusă în diferite condițiunĭ, de temperatură de pildă.

O dramă din lumea porumbeilor

Aveam mulțĭ porumbeĭ, dar iĭ cunoșteam foarte bine pe toțĭ; știam care cu care e pereche, aĭ cuĭ puĭ sunt, unde aŭ cuibar, etc.

Cele ce voiŭ arăta, s'aŭ petrecut, nu e amestecată nicĭ o umbră de imaginație. Am văzut porumbeĭ maĭ puternicĭ, spărgând oule și chiar omorând puiĭ altuia maĭ slab, numaĭ ca să-ĭ ia cuibul de-a gata făcut și în poziție maĭ bună. Am văzut de multe orĭ, cum porumbelul își lăsa pe scumpa soție, pe ouă să clocească și el pe afară făcea dragoste cu altă porumbiță, care și ea lăsase pe soțior la clocit.

Am văzut cum ceĭ înșelațĭ surprindeaŭ pe îndrăgostițĭ și apoĭ... bătaie...

„Ea" văzând că s'aŭ încurcat ițele fugea iute în pod pe ouă, și „eĭ" se băteaŭ până cel maĭ slab cădea învins, cu toate că poate avea dreptate, adică dreptate după vederile noastre, și se vede și după ale porumbeilor, căcĭ altfel ce s'ar supăra eĭ așa de răŭ.

Dar ceeace voĭ arăta maĭ jos, n'am văzut de cât o singură dată.

Aveam un porumb stingher de vre-o câteva lunĭ. Intr'o zi veni în pod o porumbiță streină, însă nu de soĭ ca el, ci din asa zisiĭ guțanĭ, porumbĭ aproape ca ceĭ sălbatecĭ, cu culoarea cenușie, cu privirea sălbatică, cu ciocul lung și negru, cu picioarele negre și solzoase.

Totușĭ stingheruluĭ meŭ i-a plăcut, s'aŭ împerechiat, aŭ făcut cuibar și când eraŭ în a doua săptămână a clocituluĭ (aproape de scos puĭ), vine în pod a altă porumbiță străină, aceasta însă de soĭ: albă, cu moț, cu privirea blândă, cu ciocul și picioarele micĭ și roșiĭ, în sfârșit frumoasă, nu numaĭ după vederile noastre, ci și după ale porumbeilor.

Intr'o zi aud în pod zgomot; mă suiĭ iute crezând că poate vre-o mâță mănâncă vre-un porumb.

Insă găsesc treĭ porumbĭ bătându-se cu furie. Era stingherul, guțanca și frumoasa musafiră.

Iĭ despart, dar „el" se duce lângă frumoasa porumbiță: atuncĭ guțanca se repede la ea și o luă la bătaie.

Interveni soțul necredincios tot în favoarea frumoaseĭ porumbițĭ, bătând și alungând pe vechia luĭ soție.

Intrase amorul în podul meŭ și provocase scandal. Din cauza bătăieĭ lor cuibarul și ouăle se împrăștiaseră. Maĭ suindu-mă în pod am văzut în urmă pe înșelata soție stând într'un picior, foarte abătută, pe cuibarul părăsit; plângea de sigur iluziile pierdute; iar îndrăgostițiĭ, uitând toate își făcea cuibar după un horn. Intr'o zi guțanca dispare, am crezut, c'o fi prins'o cineva.

Ceĭ carĭ se vor fi bucurat maĭ mult în podul meŭ, de această dispariție, eraŭ de sigur ceĭ douĭ îndrăgostițĭ, carĭ rămăseseră liberĭ.

Eĭ grăbeaŭ cu facerea cuibaruluĭ, dar nu-l isprăviseră încă, când iată că dispare din pod și frumoasa porumbiță.

Porumbul meŭ rămâne iar stingher; era disperat, o căuta pretutindenĭ; o striga într'una, dar în zadar, ca nu s'a maĭ arătat.

La vre-o săptămână văd că vine în zbor din centru orașuluĭ un porumb și se lasă pe casă. Stingherul cum îl vede se duce lângă el. Era prima soție, cea care ne maĭ putând suferi traiul din pod, își luase lumea în cap.

El începu să guguie, de sigur încerca o împăcare, ea însă îl respinse cu dispreț, lovindu-l cu ciocul și cu aripa. A intrat în pod, s'a dus la cuibarul părăsit, la ouăle împrăștiate, la acel mormânt al idealurilor sale porumbeștĭ, a eșit apoĭ iute, poate mulțumită că n'a dat ochĭ cu rivala, fără să știe că ea dispăruse pentru totdeauna. A stat puțin și a fugit de unde a venit. A maĭ venit de câteva orĭ, el a încercat iarășĭ o împăcare, ea iarășĭ l'a respins cu îndărătnicie. Odată s'a luat după ea în zbor, dar văzând că-l duce prea departe, el s'a întors înapoĭ.

Se zice: „Trăiesc ca porumbeiĭ".

Eŭ zic: „Nu-ĭ tocmaĭ bun și traiul porumbeilor". Ceva la fel cu traiul nostru.

M. B. Bârlădeanu
Dorohoĭ

O franceză sultană a Maroculuĭ

Nimenĭ nu știe că pe la mijlocul veaculuĭ al XIX, o franceză a fost sultană a Maroculuĭ.

Se numea Jeanne Lanternier și se născuse în Franche-Compte la Val-d-Amour. Ea urmase pe tatăl eĭ, un țesător în Algeria, la Dely-Ibrahim.

In mica fermă a nouluĭ colonist, Jeanne îngrijea de animale și ducea caiĭ la apă. Se făcea mare, frumoasă și cuminte. Intr'o seară, întorcându-se cu familia sa dela Buffank, fu făcută prizonieră și vândută emiruluĭ Abd-El-Cader, cu mama sa și cu două germane ce le însoțeaŭ.

Emirul, care căuta alianța sultanuluĭ Maroculuĭ, iĭ făcu cadoŭ pe cele patru europene. Invelite în haicurĭ și sub „amoriĭ" carĭ le ascundea privirilor indiscrete, fură expediate cu o caravană, împreună cu maĭ multe animale sălbatice destinate pentru grădinele regale din Fez și Markes.

Abd-El-Raman primi cadoul cu plăcere și aduse pe mica franceză la Marakes. Iată însă că descoperi, cum că mica franțuzoaică se îndrăgostise de fiul luĭ, de Sidi-Mahomed, care trebuia să urmeze la tron.

Bătrânul sultan cedă pe fată fiuluĭ săŭ. Fata se făcu musulmană și primi numele de Daghia.

Țăranca franceză deveni principesă moștenitoare; născu un fiŭ maĭ târziŭ și se pretinde că a ajuns și sultană. Unde a murit și cum, nu se știe.

De sigur însă că pe mormântul eĭ cresc trandafiriĭ ceĭ sădițĭ de obiceiŭ pe mormintele tuturor musulmanilor și maĭ ales pe mormântul principeselor.

In 1911 au fost omorâțĭ în Rusia 16.5000 vulpĭ, 200.000 hermeline, 1500 urșĭ brunĭ, 4.525.300 veverițe, etc.

Cutremurul de la 11 Ianuarie 1838

In munţiĭ Vranceĭ şi în regiunea Focşanĭ, Odobeştĭ, Panciu, Mărăşeştĭ, aŭ avut loc anul acesta necontenite cutremure, dintre carĭ unul foarte puternic. Dela 1838 nu a maĭ încercat acea regiune un cutremur aşa de puternic. In 1838 însă epicentrul se găsea ceva maĭ spre sud şi anume în R.-Sărat şi Buzăŭ.

E interesant să vorbim de acel cutremur mare, maĭ ales că ne-a rămas o excelentă descriere făcută de Schueller, consilier de mine al Saxonieĭ, care se afla atuncĭ la noĭ în ţară.

Schueller a plecat din Focşanĭ şi a vizitat întâĭ Lămoteştiĭ. Inspre nord-vestul râuluĭ Milcov a găsit o despicătură de pământ lungă de vre-o 2300 picioare şi largă între 8 şi 16 degete. In multe părţĭ despicătura aceasta era încă deschisă, dar Schueller nu a putut să-ĭ măsoare adâncimea, de oarece pământul nu se crăpase în linie dreaptă, ci în zigzag. In maĭ multe locurĭ şi tocmaĭ acolo unde despicătura era maĭ largă, aceasta se umpluse de nisip şi de argilă negricioasă. Despicătura începea în apropiere de ţărmul nord-vest al Milcovuluĭ şi se întindea perpendicular pe râŭ.

In comuna Gologan a găsit de asemenea o despicătură ce avea o direcţie paralelă cu râul Râmna.

In apropiere de Râmnic a observat de asemenea despicăturĭ prin care eşea apa. Intr'o casă din Corbul pământul se spintecase şi năvălise apa afară. A găsit un arbore, care după spusa ţăranilor, în momentul cutremuruluĭ se despicase în două, apoĭ în urmă cele două părţĭ se lipiseră la loc şi apoĭ nu maĭ puteaĭ să ştiĭ unde se făcuse ruptura.

In multe părţĭ şoselele deveniseră nepracticabile de pe urma cutremurilor, căcĭ pământul se ridicase, se lăsase, se despicase.

Vedeţĭ decĭ, cutremurul de la 12 Maĭ 1912 nu a fost atât de puternic ca cel din 1838.

Regiunea aceia însă unde Carpaţiĭ fac o cotitură, îndreptându-se drept spre nord, e una dintre cee maĭ periculoase, căcĭ acolo e un puternic centru sismic.

Dela 1838 încoace maĭ toate cutremurile însemnate tot în acea regiune s'aŭ produs şi e păcat că nu se fac cercetărĭ sistematice, că nu se instalează câteva sismografe carĭ să înregistreze nu numaĭ cutremurile marĭ, dar şi pe cele micĭ, microseismele carĭ aŭ o deosebită importanţă din punctul de vedere ştiinţific.

Ştiŭ că avem zoologĭ de seamă în materie de cutremure, care ar putea să-şĭ consacre activitatea numaĭ în chesetiunea cutremurilor din România.

Ar găsi cel maĭ bogat material în regiunea Putneĭ, Buzăuluĭ şi Râmniculuĭ Sărat şi ar fi răsplătiţĭ cu prisosinţă de munca depusă.

Chimia e studiul corpurilor sau substanţelor definite carĭ constituie materia.

Balonul a fost întrebuinţat pentru prima oară în războaie, la lupta dela Fleurus, în 1794.

Locuitorii polului sud

Vă prezentăm pe singuriĭ locuitorĭ aĭ polului sud: pinguiniĭ; fotografia îĭ reprezintă în poziţiile lor favorite. Şi sunt miĭ şi zecĭ de miĭ de pinguinĭ la un loc. Maĭ sunt şi alte păsărĭ spre polul sud, dar pinguiniĭ sunt cele maĭ interesante şi în numerile viitoare vom descri pe larg modul cum trăesc în societate aceste păsărĭ ciudate, carĭ de departe par oamenĭ îmbrăcaţĭ pentru vre-o serată, omuleţĭ comicĭ rătăciţĭ pe pustiurile malurilor oceanuluĭ antarctic.

Un grup de pinguinĭ

OMUL ŞI NATURA

Navigaţia aeriană. — Americaniĭ, carĭ în totdeauna au dat semnalul excentricităţilor, nu întârzie de a profita de recenta invenţie a aeroplanuluĭ pentru a-şĭ scoate şi maĭ mult în evidenţă spiritul lor de inovaţie.

Astfel în Statele-Unite s'a fondat de curând o societate sportivă, care pe lângă că vă pune la dispoziţia publiculuĭ o maşină de zburat cu suma de 750 de dolarĭ, dar face odată şi traficul cu călătorĭ, prin aer.

Domnilor călătorĭ! în... aeroplan!

O afacere rentabilă. — Ziarul „Liverpool Curier", publică un tablou de cheltuelĭ, marelor vase „Lusitania" şi „Mauretaina". Mijlocia cheltuelilor e de 449.750 leĭ, iar câştigul se ridică la suma de 783 miĭ 750 leĭ, ceeace dă un beneficiu de 334.000 leĭ la fiecare trecere din port în port.

Socotind treĭ transporturĭ pe lună, ajungem la un beneficiu de 12 milioane pe an.

Maimuţe pescarĭ. — Un savant, Carpenter, a asistat de maĭ multe orĭ pe când se afla prin insulele din Sudul Birmanieĭ, la nişte curioase spectacole, carĭ constaŭ în acea, că zilnic vedea maimuţe din specia macac-uluĭ, ducându-se la pescuit pe ţărmul măriĭ, de unde se întorceaŭ cu stridiĭ.

Ceea ce e maĭ curios, spune Carpentier, e că maimuţele luau cu dânsele nişte pietre lătăreţe, cu ajutorul cărora despincaŭ valvele stridilor, după care operaţie, „procedaŭ" la mâncare.

Dar savantul uită să ne spue, dacă maimuţele aveau precauţia de a lua cu dânsele şi puţină lâmâe...

Un cerc „High-Life". — Luna trecută s'a deschis la New-York un club de chelnerĭ şi chelnăriţe de restaurant. Casa e prevăzută cu tot luxul modern; ea are patru etage şi e situată în cel maĭ nobil cartier. Stabilimentul e un model în genul săŭ. Are o sală de recepţie pentru doamne, un cabinet de manicură, un restaurant cu tot confortul modern, o cafenea, vre-o douăzecĭ de camere, biurourĭ, o bibliotecă cu cărţĭ scrise în principalele limbĭ europene, o sală de biliard şi de gimnastică. Insă un lucru nu ne este lămurit:

„Cine se însărcinează cu serviciul clubuluĭ unde „servitoriĭ" şi „servitoarele" trebue să cocheteze?

Radiul. — Nişte savanţĭ vienezĭ, au lucrat zece miĭ de kilograme de pământ din Iohannisthaler şi au reuşit să găsească treĭ grame de radium. Aceasta ar fi cea maĭ mare cantitate de radium care s'a găsit până acum.

Operaţia a costat 44.000 de coroane. In laboratoriul universităţiĭ, experienţele radiuluĭ sunt la ordinea zileĭ. Se fac experienţe să se vază dacă teoria luĭ William Ramsay, că radiul şi emanaţiile sale daŭ

naştere la alte elemente şi în special la helium şi lithium, e adevărată.

Veţi vedea că în curând radiul se va găsi prin toate colţurile până şi la cititorii „Ziarului călătoriilor".

Incălzitul în vechime şi acum. — Se credea că în Belgia, huila a fost pentru prima oară întrebuinţată ca combustibil în Liège, în secolul XII. Orĭ exploataţiunile recente făcute la Liège în piaţa Saint Lambert, au fost cu atât maĭ surprinzătoare, cu cât s'a găsit nişte rămăşiţe de huilă şi de koke, carĭ s'aŭ constatat că datează din timpurile Romanilor.

Decĭ şi de această dată zicătoarea „*Nihil novi sub sole, neque sub terra*" se adevereşte. (Nimic nou sub soare, nicĭ sub pământ).

Gero

Cum se răspândeşte viaţa în univers

Unul dintre ceĭ maĭ de seamă învăţaţĭ modernĭ este fizicianul Svante Arrhenius, care pe lângă specialitatea sa, s'a ocupat mult şi cu chestiunĭ astronomice.

In scrierea sa celebră, tradusă în toate limbele intitulată „Evoluţiunea lumilor", Arrhenius între altele, vorbeşte şi de o chestiune ce interesează pe orĭ care om cult, aceea a moduluĭ cum se poate naşte viaţa pe nenumăratele planete ce se învârtesc în jurul atâtor stele-sori şi prin urmare şi pe planeta noastră. Teoria pe care o susţine el şi pe care o numeşte „panspermia" constă în afirmarea că spaţiul universuluĭ e plin cu germeniĭ vieţeĭ şi că aceştia întâlnind în calea lor planete, le umple de viaţă, dacă găsesc condiţiunile necesare existenţeĭ şi desvoltăreĭ lor. Rezumăm după scrierea sa această ipoteză ciudată, care a fost emisă încă dela începutul veacului al 19-lea. Flammarion, în scrierea sa cunoscută intitulată „Pluraritatea lumilor locuite", vorbeşte şi el despre panspermie, dar nu în sensul celor susţinute acum de Arrhenius.

Trebuie maĭ întâĭ să spunem, că de câţĭ-va zecĭ de anĭ numaĭ s'a dovedit că lumina exersează o apăsare asupra corpurilor şi că dacă razele lumineĭ solare, daŭ peste părticele de materie carĭ sunt foarte micĭ, pot să le devieze din drumul lor, în virtutea aceleĭ apăsărĭ, a aceleĭ presiunĭ.

Dacă un micro-organizm ar putea să părăsească pământul şi să fie apoĭ împins de razele Soareluĭ, el ar merge drept înainte, trecând dincolo de orbita ce planeta Marte descrie în jurul Soareluĭ dincolo de toate planetele marĭ, dincolo de Neptun. Şi tot ar fi împinsă înainte, aruncată spre alte sisteme solare. Nu e greŭ să se facă socoteala timpuluĭ cât le-ar trebui unor asemenea corpuscule să facă călătoriile acestea.

Inchipuindu-ne că ar avea o densitate egală cu aceia a apeĭ, ceeace şi e aproape de realitate, ar fi duse până la orbita luĭ Marte în vre-o 20 de zile, până la aceia a luĭ Jupiter în 80 de zile, până la Neptun în 14 lunĭ, iar până la steaua alfa din Centaurul, care e cel maĭ apropiat Soare de noĭ ar ajunge în 9000 anĭ.

Calculele acestea le-a făcut Arrhenius admiţând că forţa aceia a soareluĭ, care e botezată forţă repulsivă şi care respinge mereŭ corpusculele în chestiune, ar fi de patru orĭ maĭ puternică de cât forţa gravitaţiuneĭ ce lucrează asupra aceloraşĭ corpuscule.

Durata timpuluĭ nu ar fi prea lungă, pentru ca un micro-organizm să ajungă până la o planetă din sistemul nostru solar; o sămânţă oarecare şi-ar putea păstra puterea sa de germinare.

S'a dovedit de pildă, că unele planete superioare şi sporiĭ câtorva bacteriĭ pot să-şĭ păstreze vitalitatea lor timp de vre-o 20 de anĭ.

S'a spus că razele extraviolete aŭ puterea să omoare germeniĭ vitalĭ şi s'a demonstrat aceasta, dar experienţele s'aŭ făcut pe o materie umedă, pe când în spaţiu interplanetar sunt alte condiţiunĭ.

Decĭ nu se poate admite că razele solare ar omorâ sporiĭ în timpul călătorieĭ lor. Dar vor da peste un frig intens de 220 gr. C. s'a dovedit însă că uniĭ sporĭ de bacteriĭ pot fi ţinuţĭ câte 20 de ore în hidrogen lichid, la — 252 gr. C. şi tot nu-şĭ pierd facultatea germinativă.

Profesorul Macfadyen din Londra a demonstrat apoĭ că micro-organismele pot să fie menţinute timp de 6 lunĭ într'o temperatură de aproape — 200 gr. C şi să nu-şĭ piardă facultatea de germinaţie.

Frigul intrastelar poate chiar că el conservă germeniĭ împinşĭ de razele soareluĭ.

Astfel, germeniĭ celor maĭ micĭ organizme de pe globul nostru pot fi răspândiţĭ în toate părţile spaţiuluĭ, universul poate fi însemânţat.

Dar greutatea e de a răspunde, cum ar putea aceştĭ germenĭ să scape de gravitaţiunea pământuluĭ?

Exsistă puterea electrică şi Arrhenius dă explicaţiunĭ în care nu intrăm acum.

In orĭ ce caz, el admite posibilitatea ca acele micro-organice să poată scăpa de atracţia planeteĭ, rămânând numaĭ sub puterea repulsiuneĭ razelor solare.

Aşa se va fi transmis viaţa din planetă în planetă, dintr'un sistem solar în alt sistem solar. E destul ca o singură sămânţă din bilioane şi trilioane, să cază pe o planetă, pe care condiţiunile de viaţă se pot desvolta.

In acest caz am admite că fiinţele organizate din întregul univers sunt înrudite. Ele consistă din celule formate din diferite combinaţiunĭ de carbon, hidrogen şi azot.

„Visul celor carĭ ne fac să vedem lumĭ locuite de fiinţe viĭ, în carĭ carbonul ar fi înlocuit cu siliciu e de domeniul neprobabilităţeĭ. E maĭ probabil că viaţa, transportată în alte lumĭ locuite, ia forme ce trebuie să fie înrudite de aproape cu cele de pe globul nostru.

„Ajungem decĭ la concluzia că viaţa este fără îndoială silită să reînceapă mereŭ. Plecând dela formele cele maĭ inferioare, ea trebuie să străbată toate stările desvoltăreĭ progresive, întocmaĭ după cum individul cel maĭ bogat organizat, tot are nevoie să plece de la o celulă elementară.

„Toate aceste concluziunĭ se potrivesc minunat cu ceeace caracterizează viaţa pe pământ. Se poate spune cu drept cuvânt, că sub această formă, doctrina panspermieĭ se deosibeşte printr'o mare armonie, ceeace formează cea maĭ bună dovadă pentru adevărul uneĭ doctrine cosmogonice.

„E puţin probabil ca dreptatea aceşteĭ doctrine să fie vre-odată dovedită direct prin examinarea germenilor ce ne aduce aerul şi pe carĭ i-am putea găsi. Germeniĭ carĭ ar veni până la noĭ, originarĭ din alte corpurĭ cereştĭ, sunt de sigur prea puţin numeroşĭ. Suprafaţa întreagă a pământuluĭ nu primeşte de sigur de cât numaĭ câţĭ-va într'un an. Eĭ seamănă de altfel mult cu sporiĭ monocelularĭ de origină pământească, carĭ umplu aerul în mare cantitate, şi pe carĭ vântul îĭ risipeşte în toate regiunile.

Peirea lumei e aproape

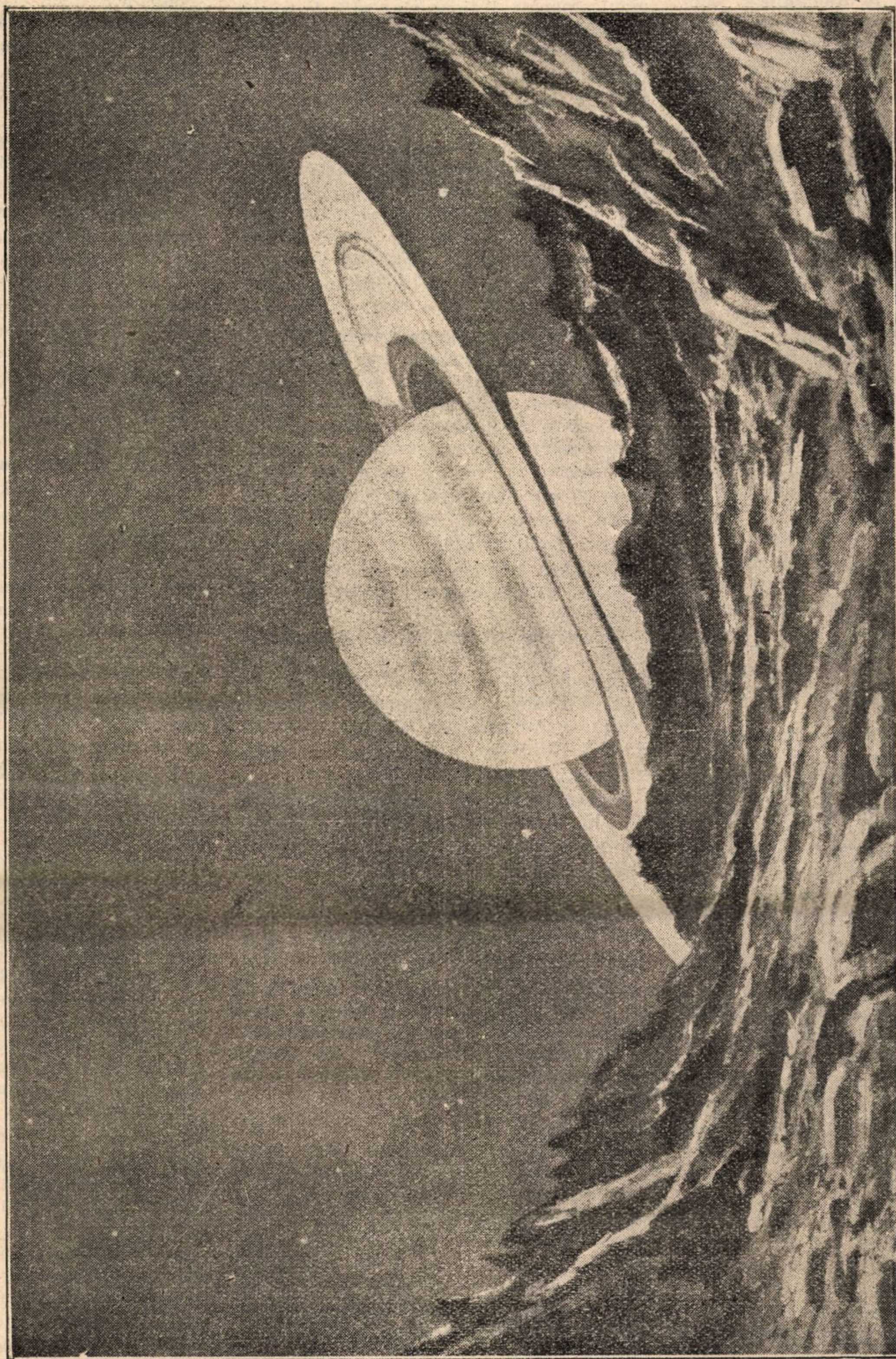
Liniştiţi-vă, peirea lumeĭ nu o prevestesc învăţaţiĭ, ci secta religioasă a adventiştilor, care a făcut prozeliţĭ şi la noĭ în ţară. Şi pentru răspândirea preceptelor aceşteĭ secte, care între altele crede într'o foarte apropiată reîntoarcere a luĭ Isus Cristos pe pământ, biroul adventist din Hamburg a tipărit şi în limba românească o scriere foarte originală.

Comentând biblia veche şi nouă, adventiştiĭ ne asigură că în curând planeta Pământuluĭ va pierĭ prin foc. Toate semnele acestuĭ apropiat sfârşit s'au arătat, semne prevăzute prin biblie. Am ajuns în epoca atentatelor contra capetelor încoronate, a crizelor ministeriale (!), a grevelor de lucrătorĭ, a cartelurilor industriale, a monopolurilor, etc! Cel puţin aşa spun adventiştiĭ. Epidemiile se întind maĭ mult, holera, ciuma şi oftica fac ravagiĭ din ce în ce maĭ marĭ, cad stele din cer, se întunecă soarele şi luna, au loc cutremure ce iaŭ viaţa a zecĭ de miĭ de oamenĭ, erupţiĭ vulcanice etc.

Acestea sunt semnele şi trebuie să mărturisească şi învăţaţiĭ, că în adevăr, au loc crize ministeriale (le furnizează de multe orĭ şi România), cutremure, eclipse, etc. Atât dor, că autoriĭ scriereĭ în chestiune cred că cutremurul din Lisabona a fost singurul cutremur mare, cel prevestit de biblie, neştiind pe vremea când au scris cartea, şi neadăugând în noua traducere, groaznicul cutremur din Messina şi Reggio de aniĭ trecuţĭ. Dar tot aşa, spun adventiştiĭ, râdea lumea înaintea potopuluĭ de Noe şi se întrebau toţĭ râzând: „Da ce e cu potopul prezis, de ce nu vine potopul?" Şi continuau să fie răĭ. Şi a venit potopul şi i-a curăţat pe toţĭ. Tot aşa şi acum. Nimenĭ, afară de poporul cel ales al adventiştilor, nu vrea să crează în apropiatul sfârşit al lumeĭ, cu tot războiul balcanic, cu tot războiul european ce ar putea să aibă loc, cu toate ravagiile holereĭ, ciumeĭ şi ale crizelor ministeriale.

Bine înţeles, opera adventiştilor nu contribuie de loc la înaintarea ştiinţelor, dar nicĭ bisericeĭ nu-ĭ aduce foloase.

Priveliște ideală a planeteĭ Saturn

Saturn minunea sistemuluĭ nostru solar, cea maĭ curioasă planetă, e înconjurat de maĭ multe inele despre a căror constituție vom vorbi altă dată. Vederea de maĭ sus s'ar fi de pe una dintre cele maĭ apropiate Lunĭ (sateliți) ale acesteĭ planete.

Planetele Mercur și Venus, cele maĭ aproape de soare, nu aŭ Lunĭ ca Luna noastră, n'aŭ sateliţĭ.

Madrid, capitala Spanieĭ se află la o înălţime de 650 metri deasupra niveluluĭ mărei.

Planeta Marte are douĭ sateliţĭ, dar foarte micĭ, de câte-va zecĭ de klm. în diametru.

Brazilia, Norvegia, Bolivia, Cuba și Haiti aŭ fie-care câte 2 milioane locuitorĭ.

La 100.0000 naşterĭ de băeţĭ în Franţa, numaĭ 83.674 ajung până la vârsta de 1 an, iar din 100.000 fete ajung până la aceeașĭ vârstă 86.351.

Unitatea monetară în Portugalia e Mitreis-ul de aur, care preţueşte 5 fr. 60.

Noutaţi ştiinţifice

Un bolid observat în România.— Spuneam într'un număr trecut că spre sfârşitul luĭ Noembrie, Pământul se întâlneşte cu maĭ mulţĭ meteoriţĭ. Un ţăran numit Şomăcescu, din comuna Bobu (Gorj), care a maĭ publicat de altfel observaţiĭ astronomice în revista *Orion*, ne scrie că la 25 Noembrie, pe la orele 5 şi 15 minute a văzut un bolid ce a pornit dela Zenit (de deasupra capuluĭ), îndreptându-se spre nord-vest. Avea o lumină galbenă. Treĭ secunde după apariţie bolidul a exploadat, sărind din el miĭ de scânteĭ şi producând o lumină maĭ mare. S'a auzit în urmă un zgomot ca o detunătură de puşcă. E foarte probabil ca bucăţĭ din acel bolid să fi căzut la câţiva zecĭ de kilometri depărtare.

Cititoriĭ noştri pot să fie siguri, că Şomăcescu nu e un ţăran de operetă, ci un veritabil ţăran, care ziua pune mâna pe coarnele plugului, iar seara citeşte, se instrueşte şi dacă e senin observă stelele... cu ochiĭ liberĭ însă, neavând instrumente. Astfel, conducătorul aceteĭ publicaţiunĭ a primit în timp de treĭ anĭ dela acest ţăran multe observaţiĭ făcute cu ochiĭ liberĭ asupra cometelor Halley, 1910 a, Brooks, ba a văzut şi planeta Mercur. Copernic a murit fără să o fi văzut. In Bobu însă cerul e curat până la orizon, nu plin de ceaţa şi fumul oraşelor.

Broască care îşi face cuib în pom. E o raritate, dar există în Brazilia. Broasca aceasta se suie în arbuştiĭ ce-şĭ apleacă ramurile pe vre-o apă şi-şĭ face un cuib de frunze în care depune ouăle.

Exploraţiunĭ geografice. D-na Bullock-Workman a făcut anul acesta explorarea gheţaruluĭ Siachen ce se află în Karakorum şi care are o lungime de 50 de mile. Expediţiunea a fost foarte periculoasă şi un ghid american a fost omorât de o avalanşe. D-na Bullock-Vorkman a făcut şi ascensiune maĭ multor piscurĭ de munţĭ din acele localităţĭ, ajungând până la 6000—7000 metri înălţime.

Turbă artificială. D-rul Bergius din Hanovra a descoperit mijlocul de a produce turbă pe cale artificială, în laborator. A amestecat celuloză cu apă, încălzind-o până la 240 grade Celsius şi a supus-o la o presiune colosală. A găsit apoĭ un produs chimic la fel cu turba. Procesul a avut loc în 24 de ore, la o temperatură de 350 grade. Pe aceasta bază, spune doctorul că poate să facă socoteala cât timp trebuie pentru formarea cărbunilor de piatră din plantele preistorice şi a găsit 7 milioane de anĭ, ceea ce se potriveşte cu cifrele la carĭ aŭ ajuns geologiĭ.

Moartea unuĭ învăţat. A murit d-rul Ramsay Heatley Traquair, un cunoscut ichtiologist şi paleontologist englez.

Ciclonul din Jamaica. La 2 Noembrie st. v. a început în insula Jamaica o furtună care a durat patru zile, având cea maĭ mare intensitate la 4 şi la 5 Noembrie. In unele localităţĭ toţĭ bananieriĭ aŭ fost culcaţĭ la pământ, de asemenea şi coconieriĭ şi alţĭ arborĭ marĭ. Nenumărate case aŭ fost distruse, zecĭ de oamenĭ omorâţĭ. Intinse plantaţiĭ de trestie de zahăr aŭ fost complet nimicite. Era o trombă gigantică ce în două rândurĭ s'a preumblat prin aceleaşĭ locurĭ. Ziarele anunţă apoĭ un ciclon în Filipine, care ar fi costat viaţa a 15.000 oamenĭ, dar până acum nu avem amănunte.

Inventatorul telefonuluĭ, Charles Bourseul a murit la Paris, în vârstă de 83 de anĭ. El a fost cel dintâĭ care a dat ideea pe când era telegrafist la Paris, că s'ar putea vorbi la marĭ depărtărĭ cu ajutorul electricităţeĭ. Ideia a fost pusă însă 'n practică de Graham Bell şi Edison.

Observatorul astronomic de la Filaret.— Cele două lunete astronomice de 380 mm. obiectiv au fost instalate şi nu a rămas de cât să se aducă şi lentilele lor. In prezent, afară de d. Coculescu, directorul acestuĭ observator, maĭ sunt ca astronomĭ d. Demetrescu, care a făcut practică la Observatorul din Paris, d. Teodosiu, care se va reîntoarce în curând de la observatorul regal al Belgieĭ şi d-ra Teohari, care a fost trimisă anul acesta să facă practică la observatorul astrofizic din Nisa.

Escursiune ştiinţifică pe Amazon. — Yachtul „Pennsylvania" al muzăuluĭ de pe lângă universitatea din Pensylvania (Statele-Unite) a plecat pentru treĭ anĭ în regiunea Amazonuluĭ, pentru a face explorărĭ ştiinţifice. Expediţiunea e condusă de învăţatul Algot Lange.

Semnele distinctive ale criminaluluĭ. — Societatea de antropologie din Washington a discutat zilele trecute o chestiune interesantă, anume aceea a semnelor distinctive ale criminalilor. Maiorul Sylvester, prefectul poliţieĭ din Columbia a arătat, intemeiat pe observaţiunĭ, că nu se regăsesc la toţĭ criminaliĭ semnele caracteristice indicate de Lombroso. Criminaliĭ nu se deosibesc de oamenĭ obişnuiţĭ, prin înfăţişarea lor. De aceiaşĭ părere au fost şi alţĭ membriĭ aĭ societăţeĭ. D-rul Hough a găsit că tatuarea, care e o rămăşiţă de sălbăticie, nu indică pe criminal, dar că un om care se lasă să fie tatuat, ar putea fi predispus în anumite împrejurărĭ la crimă. D-rul Glück, a insistat asupra faptuluĭ, că e absolut necesar să se cunoască bine trecutul criminaluluĭ şi purtarea luĭ la diferite vârste, iar nu ce făcea şi cum era el cu puţin înainte de crimă. Cu acest prilej, maiorul Sylvester a condamnat influenţa dezastruoasă a politicianilor, carĭ împiedică poliţia oraşelor marĭ de a lua măsurĭ în contra criminalilor.

Laborator de fizică şi chimie. — Ştiinţele întemeiate pe experienţe în laborator se învaţă, de aceea în toate ţările civilizate s'a înmulţit numărul laboratoarelor de tot felul. Casa şcoalelor a înfiinţat un laborator fizico-chimic, unde sub conducerea d-luĭ Ludwig, profesor de fizică, se vor putea face maĭ toate experienţele fizice şi chimice. Elevii şcoalelor secundare vor putea să vie însoţiţĭ de profesoriĭ lor şi chiar profesorii vor putea să facă experienţele pentru carĭ nu au aparate şi istrumente la liceul respectiv. De ocamdată laboratorul se află instalat în câteva sălĭ şi camere ale clădireĭ CaseĭAscoalelor.

Femeile şi societatea geografică engleză. — Cu toată opunerea multor membriĭ, până acum au fost admise în societatea geografică engleză, vre-o 20 de membre, femeĭ geografĭ şi femeĭ exploratorĭ. Zilele acestea comitetul societăţeĭ va pune în discuţie chestiunea dacă trebue să se admită femeile, ca şi bărbaţiĭ, saŭ nu.

Moartea unuĭ explorator. — *English Mechanic* din Londra publică ştirea, că exploratorul german Haunch, care părăsise Europa acum treĭ anĭ, pentru a face o explorare în vestul Groenlandeĭ, cu ajutorul Eschimosilor a murit în împrejurărĭ tragice. Sfârşise merindele şi retragerea a fost atât de anevoioasă, încât şi-a dat sfârşitul de pe urma atâtor oboselĭ. Eschimoşiĭ au dat de veste despre moartea luĭ.

Profesorul Metchnikoff şi tuberculoza.- Profesorul Metchnikoff de la institutul Pasteur din Paris, a ţinut zilele trecute o conferinţă la societatea regală de medicină din Londra. Intre altele a spus, că sunt multe persoane inoculate fără să ştie în contra tuberculozeĭ. El însuşĭ, pe când era în vârstă de 23 de anĭ s'a însurat cu o fată care avea aproape aceiaşĭ vârstă şi care era aşa de grav bolnavă de tuberculoză, încât la biserică a fost dusă aproape pe braţe. A trăit patru anĭ cu ea, luptând el singur contra boaleĭ eĭ, la urmă ea a murit. Metchnikoff însă nu s'a îmbolnăvit şi crede că aceasta se datoreşte faptuluĭ, că în tinereţe suferise de scrofulĭ la ochĭ. Era vaccinat pentru toată viaţa. Acum 50 de anĭ, Villemin a făcut o experienţă inoculând cu tuberculе animalele. Robert Koch a fost cel care acum 30 de anĭ a descoperit bacilul ce poartă numele săŭ şi care produce teribila boală. Baciliĭ aceştia sunt însă diferiţĭ la oamenĭ, animale, sau păsărĭ. Omul se poate lesne îmbolnăvi, şi prin tuberculoza bovină. Ce e maĭ curios e că e un număr foarte mare de persoane, carĭ se îmbolnăvesc de tuberculoză fără să ştie, se vindecă tot fără să ştie şi numaĭ târziu, după moarte, se află acest lucru prin disecţiune. Aproape 90 la sută din populaţia oraşelor europene iau bacilul luĭ Koch, dar numaĭ 15 la sută mor după urma luĭ. Ceĭlalţĭ 85 la sută nicĭ eĭ nu ştiu că sunt, saŭ au fost bolnavĭ.

Cucul. — Pentru naturaliştĭ, cucul este o pasăre foarte curioasă. Nu se poate explica încă, pentru ce cucul femee, în loc să-şĭ clocească ouăle, le depune în cuiburĭ străine, silind astfel păsările mult maĭ micĭ de cât ele, să aibă grije de ouăle şi în urmă de puiĭ ceĭ prea marĭ ce ies din ele. Vom povesti odată cum o pitulice, de pildă, poate să îngrijească de un puĭ de cuc, care e de 10—12 orĭ maĭ voluminos de cât ea. Ce câştigă cucul mamă şi tată părăsindu-şĭ puiĭ, de unde aŭ învăţat aceste păsărĭ sistemul cu doică pentru copil?

Secretele aviaţiuneĭ

Socotim că ne îndeplinim o datorie frumoasă faţă de publicul nostru, publicând cu începere din acest număr al revisteĭ noastre, o serie de articole şi fotografiĭ referitoare la istoricul şi technica aceşteĭ noĭ ştiinţe, acestuĭ noŭ mod de locomoţiune care a uimit o lume întreagă şi care e menit să aducă marĭ modificărĭ în viaţa socială a omuluĭ. Vom publica maĭ întâĭ istoricul, din cele maĭ vechĭ timpurĭ şi până în prezent, apoĭ cele maĭ principale şi interesante chestiunĭ de ordin technic, descrise în aşa fel, în cât orĭ cine să poată înţelege şi să-şĭ dea seamă de principiile şi secretele aceşteĭ ştiinţe, care e la ordinea zileĭ pretutindenĭ.

Inainte de a fi ultima victorie a omuluĭ asupra elementelor; înainte de a fi cea maĭ măreaţă acţiune a ştiinţeĭ moderne, cucerirea aeruluĭ a fost cea maĭ frumoasă iluzie a poezieĭ clasice.

Istoricul aviaţiuneĭ

Inainte de a apare pe clara suprafaţă a realităţiĭ, după cum spune Jean de Bonefon în „La conquête de l'air", aviaţiunea a figurat în adâncul obscur mistic al simbolelor religioase — Mercur, se ridică pe scurtele aripĭ ale picioarelor şi pălărioareĭ sale, zeul Indieĭ desface braţele sale încărcate de lungĭ pene, spre a predomina umanitatea; îngeriĭ, ascund castitatea lor sub albele pene pe care legenda le-a fixat pe umeriĭ lor.

Veritabilul strămoş al aviatorilor, a fost în antichitate Icar. De fapt el nu a făcut alt ceva de cât să experimenteze împreună cu tatăl săŭ Dedal, aparatul imaginat şi construit de către acesta din urmă.

Am spus maĭ sus, că aviaţiunea în antichitate a format visul cel maĭ mărit al poezieĭ. Iată câteva răsleţe rândurĭ din Ovidiu, rândurĭ din care uşor se deduce că, a sbura, a fost un ce care a preocupat mintea omuluĭ din cele maĭ vechĭ timpurĭ.

„Dedal, obosit de a maĭ suferi, pe un pământ odios plictiselile unuĭ lung exil, cedă doruluĭ loculuĭ săŭ natal; marea însă îl înconjura de toate părţile.

„Minos" spuse el poate foarte bine să-mĭ închidă mările şi uscatul; cerul însă 'mĭ-e deschis şi cerul va fi calea mea. Minos este stăpânul pământuluĭ, el însă nu poate stăpâni aerul.

Şi atuncĭ geniul săŭ concepu o artă necunoscută, supunând natura unor legĭ cu totul noĭ.

El aranjă cu măestrie pene, luând maĭ întâĭ pe cea maĭ mică, ca apoĭ fiecare din cele ce urmează să fie maĭ mare, şi totul fu aranjat printr'o gradaţiune nesimţită... Dedal strânse aceste pene în mijloc cu sfoară, la extremităţile lor cu ceară şi le dădu o slabă curbură astfel de a imita cât maĭ bine aripile păsărilor...

Tânărul Icar era lângă el şi neştiind că mâinile sale se jucaŭ cu propriul săŭ pericol luă surâzând penele pe care vântul le înălţă. Atuncĭ el înmuiă ceara între degetele sale întârziind mult astfel prin jocul săŭ minunata lucrare a tatăluĭ...

După ce pentru ultima oară puse mâna pe lucrarea sa, artistul inventator se aşeză în echilibru pe cele două aripĭ şi pluti suspendat în aer... El dădu apoĭ lecţiunĭ fiuluĭ săŭ Icar... Icar, spuse el, să eĭ mijlocul aeruluĭ şi crede-mă că dacă sborul tăŭ se va coborâ, valurile vor îngreuna aripele tale; iar de le veĭ ridica prea sus, focul le va arde; sboară între aceşteĭ căĭ periculoase şi teme-te în special de a avea în faţă constelaţiile boreale, cât şi cea strălucitoare meridională a Orionuluĭ.

Să sborĭ, urmându-mă pe mine... Il învăţă apoĭ imediat să sboare şi să aşeze aripele pe umeriĭ săĭ, neobişnuiţĭ a le întrebuinţa... Nu departe de acolo era o colină, care în totul nu se ridica la înălţimea unuĭ munte; dar care însă domina împrejurimile. De aci se asvârliră eĭ pentru a începe primejdiosul lor voiaj...

Dedal mânuia perfect aripele sale şi nu pierdea din vedere pe ale fiuluĭ săŭ... El însuşĭ îşĭ susţinea sborul cu o măsură tot deauna egală.... De altfel noutatea voiajuluĭ le prezenta multă plăcere, senzaţiĭ nouĭ...

De odată însă lăsând la o parte toată teama, îndrăzneţul Icar depăşi în zborul săŭ marginile prescrise de tatăl săŭ. Un pescar îĭ zăriră în timp ce tocmaĭ arunca undiţa peştilor şi trestia flexibilă îĭ căzu din mâinĭ...

Deja eĭ lăsaseră la stânga: Samos, Naxos, Paros şi Delos. Aveaŭ la dreaptat Lebinthul, Calimpul cu întunecoasele pădurĭ şi Astipalea înconjurată de mlaştinĭ otrăvitoare. Atuncĭ Icar, imprudent, că toţĭ la acea vârstă neprevăzătoare, se ridică prea sus în regiunile atmosferice uitând povaţa tatăluĭ săŭ... De odată legăturile aripelor se înmuiară. ceara se topi imediat în contact, cu căldura solară şi braţele băteaŭ neputincioase atmosfera subtilă. Din înălţimea ceruluĭ el lăsă să cadă asupra măreĭ o privire plină de groază, apoĭ o ceaţă întunecoasă, tristul efect al groazeĭ sale, îĭ acoperi ochiĭ, ascunzându-ĭ lumina zileĭ. Ceara era topită, în zadar agita el braţele sale goale, tremurând, nepregătit de a se susţine el căzu şi în căderea luĭ strigă: tată! sunt pierdut. Maĭ vorbi încă, dar valurile măreĭ albastre astupară cuvintele sale. Sărmanul tată, acum el pierduse însă acest nume, îĭ strigă la rândul săŭ: Icar! Icar! unde eştĭ tu, sub care cerc polar îţĭ îndreptezĭ tu zborul tăŭ?...

Şi 'l maĭ strigă încă odată când zări aripele plutind deasupra apeĭ. Pământul primi rămăşiţele luĭ Icar şi marea încă-ĭ păstrează numele: Şi aşa pieri unul dintre primiĭ, care îndrăzni să întreprindă lupta contra elementelor.

—

Şcoala luĭ Pitagora presimţi posibilitatea existenţeĭ aviaţiuneĭ, făcând cercetărĭ matematice referitoare la imitarea zboruluĭ păsărilor de către om. Architas, inventatorul şurubuluĭ şi al scripeteluĭ a creiat o jucărie ştiinţifică ce a trecut din generaţie în generaţie şi care este: Zmeul jucărie de puţină importanţă pentru aceĭ cari nu-şĭ daŭ seama de marea problemă care s'a rezolvat de abia în atâtea veacurĭ, prin atenţiunea ce a atras'o asupra sa; asupra principiuluĭ săŭ, care este şi acela al nouluĭ sistem de locomoţiune „Aviaţiunea".

Analele maĭ citează numele luĭ Glycas şi Casiodor cu misterioasele lor invenţiunĭ trec însă maĭ departe şi să vedem în ce fel prezenta concepţia aviaţiuneĭ în era creştină 1).

Jean Stroescu
Membru Soc. Aviator. Românĭ-civilĭ

POVESTEA UNUI PAPAGAL

Un german, d. O. Lohan, care a fost mult timp consul în America, povesteşte în revista *Kosmos* din Stuttdgart, viaţa interesantă a papagaluluĭ săŭ, care poartă numele de Lora.

Lora e unul din ceĭ maĭ cuminţĭ papagalĭ din lume, pe care stăpânul săŭ l-a cumpărat acum 15 anĭ din San-Francisco. Când l'a cumpărat ştia multe cuvinte, dar numaĭ englezeşte.

Picioarele nu prea îĭ eraŭ curate la început şi soţia consuluĭ îĭ le şterse. Papagalul, supărat îĭ spuse:

— I dont like that! (Nu-mĭ place asta).

Repede însă s'a împrietenit şi nicĭ o dată n'a făcut scandal, ţipând de geaba, cum e obiceiul multor papagalĭ. Femeile îĭ plac maĭ mult de cât bărbaţiĭ şi-ĭ place mult să fie mângâiat de ele. Cu servitoarea însă se poartă ca un stăpân, îĭ

Papagalul Lora

vorbeşte autoritar, o chiamă pe nume şi îĭ trage câte o labă, saŭ râde, când ea îĭ curăţă colivia. Cu câinele îĭ place mult să glumească. Intâĭ îl strigă să vie în cameră, apoĭ când îl vede începe să strige:

— Get out! (Eşĭ afară).

Şi câinele ese cu coada între picioare, intimidat de energicul ton al păsăreĭ.

De multe orĭ se face că vorbeşte la telefon. Intâĭ strigă cu glas tare: „Hallo!", apoĭ face o pauză şi întreabă: „Who is it?" (Cine e acolo).

—Se face că ascultă iş dând din cap spu-

---

1) A se citi urmarea în No. 4.

ne: „Yes, Yes!... (Da, da). In urmă, saŭ râde, saŭ spune: „Come over, to see me" (Vino să mă vezĭ).

Dacă bate cineva la uşe, spune: „Come in!" (Intră). Când pleacă cineva, strigă după persoana care pleacă „Good bye" (La revedere). Cum se întunecă, spune: „I like tired" (Sunt obosit), apoĭ după ce a fost acoperit spune: „Good night" (Noapte bună).

Fetele şi femeile iĭ plac şi cum vede una, spune „Pretty girl" (Dragă fetiţăo), saŭ „I love you" (te iubesc). Când vrea ceva bun de mâncare, spune: „Cine e tata luĭ Lora". Dacă te vede că tot cautĭ ceva, te întreabă cu mult interes: „Aĭ găsit?"

Iĭ place pianul, dar nu ariile zgomotoase, ci cele line şi e încântat dacă o femeie cântă din gură, în acest caz cântă şi el cu mult patos şi iese duet... de-ţĭ ieĭ câmpiĭ.

Şi multe altele povesteşte stăpânul papagaluluĭ. Veţĭ găsi aci şi mutra inteligenteĭ pasărĭ. A văzut pe fotograf şi par' că-şĭ dă seama că e un moment grav în viaţa sa, căcĭ priviţi-l ce plin de demni tate este.

Alte pământurĭ locuite

Rezultatele astronomieĭ moderne nu maĭ că nu au nimicit vechia credinţă, că maĭ pot fi locuite şi alte planete decât planeta noastră, dar din contra, au întărit-o, i-au dat nouĭ argumente.

Nu e locul aci să facem un istoric al acesteĭ chestiunĭ; cititoriĭ carĭ se interesează şi cunosc limba franceză pot citi *La pluralité des mondes habités* şi *Les mondes imaginaires et les mondes réels* ale luĭ Flammarion, sau *Bewohnte Erden* a luĭ Mayer în limba germană.

Nenumăraţĭ învăţaţĭ şi filozofĭ, din antichitate şi până azĭ, au crezut că există şi alte planete locuite şi au fost relativ puţinĭ, ceĭ carĭ erau de părerea luĭ Voltaire, că ceĭ carĭ spun că dacă Pământul e locuit, trebue să fie şi alte planete locuite, se aseamănă cu ceĭ carĭ pretind, că pentru că eĭ au puricĭ, trebue să aibă şi alţiĭ.

Romancieriĭ din toate timpurile şi din toate ţările şi-au şi trimis eroĭ prin Lună, Venus, Marte şi chiar şi pe alte planete, ba s'aŭ scris romane şi despre locuitoriĭ planetelor necunoscute ale altor stele-sorĭ.

Jules Verne şi-a aruncat eroiĭ spre Lună, dar aceştia au ocolit satelitul nostru; Wells a trimis doĭ pământenĭ pe Lună şi pe unul l'a lăsat acolo pradă sălbaticilor Lunarienĭ, carĭ locuesc sub solul lunar. Tot Wells ne-a adus o flotilă de marţienĭ, carĭ înarmaţĭ cu mijloace de distrugere îngrozitoare, erau să decimeze omenirea pământească. Din fericire marţieniĭ, carĭ pe planeta lor nu ştiau ce sunt microbiĭ, dau de microbĭ pământeştĭ şi ceea ce nu putuseră să facă tunurile şi cuirasatele noastre, au făcut bacciliĭ, eĭ aŭ distrus pe Martienĭ carĭ eraŭ ca o plagă. Kurd Lasswitz, un german, a pus tot aşa pe Martienĭ să cucerească Pământul. Noroc că Luna nu e locuită, nicĭ după cum spune Wells, căcĭ altfel ar sosi poate vremea, când o flotă aeriană pământească, ar aborda pe solul lunar. Eĭ; dacă Luna ar fi acel „glob de aur" de care ne vorbea Bolintineanu, poate că tot s'ar găsi exploratorĭ îndrăzneţĭ.

Deocamdată însă, Pământul nu poate fi părăsit de cât numaĭ cu închipuirea şi trebue să ne mulţumim numaĭ cu o discuţie maĭ raţională a chestiuneĭ altor lumĭ locuite.

Ceĭ maĭ mulţĭ, când discută chestiunea, se întreabă maĭ întâĭ, dacă planeta pe care voim să o populăm, se află în condiţiunĭ identice ca planeta Pământ. De pildă, pe pământ, grâul se coace la o anumită temperatură. Are Marte temperatura necesară ca să iĭ se coace grâul. Chestiunea aceasta a fost discutată într'o vreme de învăţaţĭ serioşĭ, dar trebue să recunoaştem, că se aflau pe o cale greşită. Maĭ întâĭ, de ce să presupunem, că fără grâul nu ar putea trăi o omenire. Chiar pe pământ, oare se nutresc toţĭ oamenĭ cu pâine. Maĭ e nevoie să dăm exemple? Omenirea uneĭ planete e produsul mediuluĭ în care se găsesc condiţiunile de viaţă şi prin urmare vor putea să existe marĭ deosebirĭ între o omenire şi alta. Câteva grade de latitudine schimbă şi flora şi fauna. Oare nu vor fi deosebirĭ şi maĭ marĭ între o planetă şi alta? Tot combinaţiunĭ ale carbonuluĭ vor intra în majoritate în creiarea şi întreţinerea vieţeĭ, dar nu se vor putea ele deosebi de cele de pe pământ?

Viaţa pe Pământ se menţine apoĭ între nişte limite de temperatură destul de largĭ şi dacă omul nu poate să trăiască dincolo de 60° sub zero şi dincolo de 55° deasupra luĭ zero, apoĭ organizmele cele micĭ întrec cu mult aceste limite. Hidrogenul lichid are o temperatură de vre-o 252 sub zero şi cu toate acestea e dovedit lucru, că sunt bacteriĭ ce pot să sufere această temperatură atât de scoborâtă. Singură umiditatea strică; aşa de pildă, dacă seminţele uneĭ plante se află într'un mediu umid, ele nu maĭ pot să sufere frigul cel mare. Lumina, joacă şi ea apoĭ un rol foarte important şi bine înţeles, că fiinţele ce ar putea să trăiască pe planeta Venus, care e numaĭ la 108 milioane kilometri departe de Soare, nu vor fi la fel cu cele carĭ ar putea să trăiască pe planeta Neptun, care se află la 4478 milioane kilometri!

Chiar pe Pământ a avut loc o necontenită transformare a vieţeĭ, după împrejurările climaterice geologice şi geografice prin care a trecut Pământul.

In sistemul nostru solar, ar putea să existe alte omenirĭ? Să le luăm la şir.

Luna ştim bine că nu are o omenire inteligentă, ba nicĭ una înapoiată, şi nicĭ animale şi păsărĭ. Cel mult, dacă pe fundul văilor, unde s'ar maĭ afla puţină apă şi aer, s'ar găsi muşchĭ şi cine ştie ce gângăniĭ neînsemnate ce se târăsc de icĭ-colo.

Soarele pe vremea luĭ Herschel şi a luĭ Arago, se credea că ar putea fi locuit, de oarece maĭ toţĭ erau convinşĭ că acest astru e un corp obscur, protejat de un înveliş luminos. Azĭ ştim că Soarele e un imens glob de gaze ce ard mereŭ, gaze ce în interiorul Soareluĭ trebuie să fie supuse la o presiune colosală.

Mercur are desavantajul de a se afla prea aproape de Soare, dar dacă ar fi fost protejat de o atmosferă, ar fi putut să aibă o omenire. Planeta aceasta însă prezintă Soareluĭ mereŭ aceiaşĭ faţă, decĭ pe acea parte, temperatura e de aproape 180° deasupra luĭ zero, iar pe partea opusă, cea mereŭ întunecată, e un frig de peste 270° sub zero. S'ar putea oare să existe o omenire în asemenea condiţiunĭ? E probabil că nicĭ microorganizmele nu ar putea trăi pe Mercur.

Venus e maĭ departe de Soare, la 108 milioane km. şi apoĭ are şi o atmosferă, ba încă maĭ deasă ca aceia a Pământuluĭ. Dacă admitem ipoteza luĭ Laplace, după care planeta aceasta s'a născut în urma Pământuluĭ, apoĭ atuncĭ omenirea venuziană e cu mult în urma noastră şi noĭ i-am putea servi de conducătorĭ.

Marte are maĭ toţĭ sorţiĭ să fie locuit: are apă şi atmosferă, de şi în cantităţĭ minime comparate cu acelea ale Pământuluĭ. Nu are oceane şi mărĭ, dar are un fel de zăpezĭ polare, ce se formează în cursul ierneĭ martiene şi se topesc în primăvara acesteĭ planete. Are apoĭ norĭ, ba poate şi furtunĭ de nisip, ce astupă uneorĭ peisajele martiene.

Lowell, în special, crede că planeta fiind bătrână, având cantităţĭ prea micĭ de apă, omenirea martiană, unită la un loc, a construit miĭ de canalurĭ ce străbat întreaga planetă, fertilizând-o, cu apa ce rezultă din topirea zăpezilor polare.

Sunt uniĭ carĭ speră să comunicăm cu Marte prin semnale luminoase, dar s'a dovedit că acest sistem ar fi greŭ de aplicat. Acum se pun marĭ speranţe în minunile radiotelegrafieĭ, dar cine ar putea să prezică ceva!

Planetele micĭ, stâncĭ, ce în mare parte nu au decât între 10 şi 100 km. diametru, lipsite de aer şi apă, nu pot fi locuite, afară numaĭ dacă natura nu are alte mijloace, pe carĭ noĭ nu le cunoaştem.

Jupiter, Saturn, Uranus şi Neptun, cele maĭ marĭ planete din sistemul nostru solar, par'că nu s'aŭ răcit încă cu totul şi în special Jupiter, care după ce că e cea maĭ tânără planetă dintre acestea patru, apoĭ are şi dimensiunile cele maĭ marĭ.

Pe unele din aceste planete însă se bănueşte existenţa *clorofileĭ*, care se ştie ce rol principal joacă în viaţa plantelor. S'ar putea decĭ ca pe câteşĭ patru planetele să existe o lume vegetală şi poate şi lumea infuzoriilor. In pata cea mare roşie de pe Jupiter, d. Spiru Haret vede o insulă ce pluteşte pe oceanul jupiterian şi formată din diferite detritusurĭ vegetale.

Avem apoĭ motive să credem că există nenumărate planete, ce se învârtesc în jurul stelelor-sori şi imitând pe Voltaine, putem spune că după cum Pământul are puriciĭ luĭ, se poate foarte bine ca planetele celorlalţĭ sorĭ să nu fie lipsite de această podoabă.

In acest caz, după cum noĭ studiăm din ce materiale e compus de pildă Soarele numit Polara (steaua alfa din Carul mic), tot aşa locuitoriĭ de pe una din planetele ce se învârtesc în jurul steleĭ-

soare Polara, pot să studieze din ce corpurĭ chimice e compus Soarele nostru, la ce depărtare se află el de eĭ.

Pot să afle de asemenea dacă lumina steleĭ-Soarele e variabilă sau nu şi în sfârşit pot să aibă şi eĭ concepţiunĭ despre acest univers, pe care omenirea noastră se strădueşte de atâtea veacurĭ să-l cunoască.

Victor Anestin

O tragedie la polul nord

RETRAGEREA

La 4 August avu loc o furtună, din acelea carĭ sunt rare în oceanele polare, dar care se deslănţui cu o furie nepomenită, pulverizând într'o clipă banchizele pe carĭ nicĭ dinamita nu ar fi putut să le atace.

Uraganul deschisese în lungile câmpiĭ de ghiaţă ale băeeĭ Lady Franklin lungĭ canalurĭ de apă albastră, ce se întindeaŭ cât vedeaĭ cu ochiĭ spre strâmtoarea Robseson.

Uşa închisoreĭ era întredeschisă.

Dacă maiorul ar fi avut câţiva mateloţĭ zdravenĭ, totul s'ar fi petrecut admirabil. Oamenii săĭ nu eraŭ obişnuiţĭ bine cu marea; *Lady Greely*, nava lor era ca o coajă de nucă faţă de gheţurĭ.

Fortul Conger trebuia părăsit, fiecare se silea să lucreze cât maĭ mult.

Văzură însă bine că trebuiaŭ să sacrifice câiniĭ, pe eĭ nu puteaŭ să-ĭ ia, pe aceĭ servitorĭ credincioşĭ.

Imbarcaţiunile abia ajungeau pentru oamenĭ şi proviziunĭ, ca să meargă până la imbucătura strâmtoareĭ Smith.

Nimenĭ nu ar putea să descrie priveliştea sfâşietoare ce oferi fortul Conger, când oameniĭ trebuiră să fugă şi să lase acolo pe credincioşiĭ câinĭ, pe carĭ îĭ aştepta o moarte sigură.

Poate ar fi fost maĭ bine să-ĭ omoare, decât să le prelungească agonia.

Oameniĭ desfundară butoiaşe cu osânză, tone de carne avariată, lăzĭ cu biscuiţĭ iş făcură din toate un amestec ce pentru câinĭ era un ospăţ nepomenit.

Credeau eĭ că toţĭ câiniĭ se vor repezi la mâncare şi nu vor maĭ vedea pe stăpânĭ când pleacă.

Dar nicĭ un câine nu fusese înşelat.

Bietele animale înţeleseseră că erau sacrificate şi lăsând mâncarea se năpustiră pe ghiaţă urlând, chelălăind, ca şi cum ar fi voit să înduplece pe nemiloşiĭ lor stăpânĭ să-ĭ ia cu eĭ. Mulţĭ se aruncară în apă iş înotaŭ până departe. Nu-ĭ maĭ vedeaĭ pe ceĭlalţĭ pe coastă, dar le auzeaĭ urletele disperate.

In sfârşit, fugiseră din acel colţ uitat al lumeĭ. Şalupa cu aburĭ *Lady Greely* pe care se afla maiorul ar fi mers ea repede, dacă nu ar fi trebuit să remorcheze treĭ îmbarcaţiunĭ: Narvalul, comandat de Lockwood, „Viteazul" pe care il găsise în gheţurĭ şi în sfârşit barca „Locotenentul Beaumont". Barca aceasta nu era bună însă nicĭ pentru apă, nicĭ pentru ghiaţă. Fusese luate ca să nu rămână nimenĭ în fortul Conger.

Maiorul maĭ lăsase însă în fort merinde pentru opt lunĭ şi maĭ multe tone de cărbunĭ.

In sfârşit ajunseră aproape de capul Baird unde aruncară ancora; acolo aveau proviziunĭ ascunse, iar de acolo cercând să meargă înainte, imense blocurĭ plutitoare de ghiaţă îĭ siliră să se adăpostească lângă caul Calcraft. Ştiaŭ de altfel că se găsea acolo un depozit de merinde din 1875. Găsiră proviziile, ba încă în stare bună, afară de ceaĭ şi tutun ce fuseseră avariate de apă şi de zahăr care se topise.

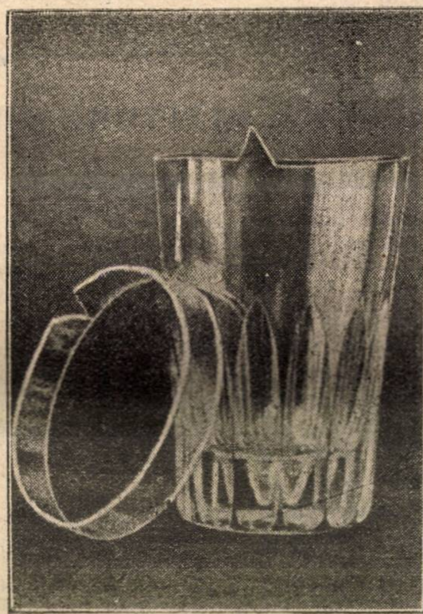
Acum însă soarta lor era maĭ tragică, căcĭ se aflaŭ departe de coaste, între treĭ capurĭ imense: Constitution, Buch şi Lawrence, ce nu puteau fi trecute, căcĭ se înălţau spre cer aproape drepte.

Dar soarta lor urma să se înrăutăţească şi maĭ mult şi vom vedea în numărul viitor, cum au ajuns să piardă şi bărcile, unica lor speranţă pentru a scăpa din închisoarea de gheţurĭ în carĭ intraseră singurĭ.

Capriciile trăznetului

Trăznetul e un adevărat ştrengar care petrece pe socoteala oamenilor şi a lucrurilor. Câte odată face adevărate minunĭ.

Iată una din acele minunĭ. Un pahar de cristal a avut cinstea să fie trăznit;

Cum ştie trăsnetul să taie sticla

priviţĭ cum trăznetul i-a retezat partea superioară, cu o îndemânare demnă de admirat. In urmă s'a cam grăbit — nu e vorbă grăbit e totdeauna — şi n'a isprăvit tăetura.

Ciobul a căzut şi nu s'a spart, după cum puteţĭ să vedeţĭ singurĭ.

Unitatea monetară în Turcia e lira de aur, care are 22 fr. 784; o liră turcească are 100 piastriĭ; un piastru are 40 parale, decĭ o para e egală cu 0 fr., 0057.

New-York are o populaţie de 4.767.000 locuitorĭ.

Din toată lumea

Filatelie. — Se spune că Grecia a luat iniţiativa unuĭ proect, aprobat şi de Bulgaria, Muntenegru şi Serbia, de a se emite timbre nouĭ pentru provinciile cucerite. Un artist din Atena a fost însărcinat să deseneze vignette, carĭ sunt la fel pentru câteşĭ patru Statele. Numaĭ motivul central, care reprezintă un oraş, se schimbă, după ţara, astfel va fi Sofia pentru Bulgarĭ, Belgradul pentru Serbia, etc.

Deasupra acestuĭ motiv e un nor luminos cu o cruce ce are inscripţia: *In hoc signo vinces.*

Grecia a emis zilele trecute o marcă comemorativă a victoriilor sale asupra turcilor. Noua marcă are pe ea muntele Olimp, pe vârful căruia un vultur cu aripele întinse, sdrobeşte un şearpe. Greciĭ aŭ maĭ emis apoĭ mărcĭ pentru insulele Lemnos, Samotracia, Tasos şi Imbros.

Un roman la cimitir.—In cimitirul din Debreţin sunt patru morminte unul lângă altul, fiecare cu un epitaf. Citind epitafurile, citeştĭ rezumatul unuĭ adevărat roman. Iată-le:

„Aci se odihneşte Ioseph Moritz, decedat la 62 anĭ. A fost omorât de fiul săŭ".

„Isabela Szedin, născută Moritz, decedată la 47 anĭ. A fost omorâtă de fiica sa".

„Elisabeta Moritz, decedată la 17 anĭ. S'a sinucis după ce a omorât pe mama sa".

„Iosef Moritz, fiul, decedat, în inchisoare la 27 anĭ. A omorât pe tatăl săŭ".

Piticiĭ din Abisinia. — Sunt piticĭ în Congo, dar sunt şi în Abisinia, ceĭ numiţĭ Dumi. Eĭ aŭ fost văzuţĭ şi fotografiaţĭ de un agent al uneĭ companiĭ de drum de fier, linia ferată plecând din ţara Somalilor până la lacul Rudolf. Dumiĭ aŭ părul scurt şi nasul cârn; oameniĭ carĭ aŭ maĭ mult de un metru la eĭ sunt giganţĭ.

Eĭ pasc caprele şi oile şi cultivă meiul.

Pălăria de Panama. — E vorba să se pună un impozit în Columbia pe pălăriile de panama, ceea ce ar insemna moartea acesteĭ industriĭ în acea ţară. Adevărata panama se fabrică cu „toquilla", obţinută din foile unuĭ palmier sălbatic. Fiecare foaie dă vre-o 30 de fire de 1—2 milimetri lărgime şi 50—60 centimetri lungime. Greutatea uneĭ pălăriĭ e de 225 grame. Preţul materieĭ prime pentru o pălărie e de 60 banĭ. Lucrătoruluĭ i se plăteşte 5 leĭ pentru pălăriile obişnuite. Pentru pălăriile de lux, un lucrător pierde însă 6 săptămânĭ şi îĭ se dă 100 de leĭ. O asemenea pălărie se pune în vânzare cu 500 leĭ.

Biblia şi reclama. — La New-York a isbucnit un mare scandal în lumea financiară. Acum câtva timp se emisese acţiunĭ miniere pentru vre-o 50 milioane leĭ, fără însă să fie vorba de vre-o mină, lucru ce s'a descoperit abia acum. Ce e maĭ frumos, e că unul dintre membriĭ consiliuluĭ de administraţie care fusese însăr-

cinat cu reclama, găsise de cuviinţă să scrie o broşură-reclamă intitulată: „Secretul luĭ Solomon", în care spunea între altele şi următoarele:

„Când Solomon căuta pretutindenĭ resurse pentru a construi templul său, adoptând proiectul minelor din ofir, nu era orb, nu mergea la întâmplare, nu-şĭ închipuia însă că are în mână o operaţiune sigură şi-şĭ da seama că oarecum şi riscă".

Concluzia era că trebue imitată înţelepciunea luĭ Solomon. Din nefericire i-aŭ urmat prea mulţĭ sfatul.

Salvarea hârtieĭ. — Intr'un număr trecut tocmaĭ vorbeam de distrugerea pădurilor din cauza hârtieĭ. Ce ne-am face când n'am maĭ avea pădurĭ? Va trebui oare să renunţăm la cărţĭ şi ziare? Dar nu, omul găseşte nouĭ mijloace. De când cu războiul din Mandciuria s'aŭ studiat proprietăţile unuĭ arbor care creşte numaĭ în acea ţară şi cărora chineziĭ îĭ zic *gaolian*. Acum aŭ găsit japoneziĭ că din fibrele gaolianuluĭ, unite cu ale duduluĭ, se poate face o excelentă pastă pentru hârtie.

Ziaristica în Maroc.—Redactorul unuĭ ziar din Maroc a primit maĭ zilele trecute următoarea scrisoare:

„Otrava şi afurisenia să cază pe capul tăŭ. Află că Mulay Mohamed a jurat să te omoare. A jurat să-ţĭ distrugă uzina din care se răspândesc în lume minciunile şi înşelătoriile şi aceasta se va întâmpla chiar săptămâna ce vine. Tăindu-ţĭ capul voĭ tăia şi rădăcina infamiilor tale. Jur, că dacă veĭ avea obrăznicia să răspunzĭ orĭ-ce, cu zece bombe de dinamită asvârl în sus şi tipografia ta şi pe toţĭ aĭ tăĭ".

Greŭ lucru să facĭ pe ziaristul în Maroc.

Un câine alpinist. — Un buldog numit Bobby, al marchizuluĭ de Charette e cel dintâĭ câine care s'a urcat în vârful munteluĭ Jungfrau. Câinele era legat şi el de frânghia de care eraŭ legaţĭ toţĭ ascensioniştiĭ.

Aluminium eftin. — In prezent se construesc maĭ multe fabricĭ în Statele-Unite pentru fabricarea aluminiumuluĭ cu preţ eftin. Aluminiumul se găseşte în marĭ cantităţĭ în natură, dar greutatea e să poţĭ să-l separ de corpurile cu care e amestecat. Acum s'aŭ găsit însă nouĭ procedeurĭ pentru a-l separa, maĭ uşoare şi carĭ vor face ca preţul acestuĭ metal atât de necesar să scază cu mult.

Sate de centenarĭ. Se ştie că ceĭ maĭ mulţĭ centenarĭ se găsesc în peninsula Balcanică, Bulgaria deţinând recordul în această privinţă, România fiind a patra ţară din lume în care se găsesc maĭ mulţĭ centenarĭ faţă de totalul populaţiuneĭ. Zilele trecute aŭ fost fotografiaţĭ patru centenarĭ dintr'un sat din Anglia numit Stanford. Din 1200 locuitorĭ trăesc în acel sat 72 de inşĭ carĭ aŭ trecut de 70 anĭ, 28 carĭ aŭ maĭ mult de 80 anĭ, 17 carĭ aŭ trecut de 90 de anĭ şi 4 carĭ aŭ trecut de 100 de anĭ. Sexagenariĭ, octogenariĭ din Stanford sunt ameninţaţĭ să treacă şi eĭ de 100 de anĭ. Plăcută ameninţare.

Comerţul şi sclavii

Printre alte centre însemnate din Africa unde se maĭ făcea negoţ cu sclavĭĭ, era şi Tripolisul.

E curios că în veacul al 20-lea tot să se maĭ facă un asemenea comerţ. In mare parte, victimele eraŭ negri, carĭ apoĭ eraŭ duşĭ prin pustiurĭ, în alte ţărĭ, spre a fi făcuţĭ sclavĭ. Une orĭ, ca să-ĭ ascundă de vederile Europenilor întâlniţĭ în cale, îĭ băgaŭ în sacĭ pe carĭ îĭ legaŭ. Fetele, destinate pentru haremurĭ, eraŭ marfa cea maĭ scumpă.

Un bărbat costa între 20 şi 80 de leĭ.

Odată cu ocuparea acesteĭ ţărĭ de Italienĭ, acest comerţ ruşinos a fost distrus cu totul şi acum circulă în Italia şi în Tripolis o carte poştală, ca cea reprodusă aci, în care o femeie din Tripolis sărută drapelul liberator.

RUBRICA CITITORILOR

INTREBARI ŞI RASPUNSURI

Scatiĭ iarna. — Intrebarea din No. 4 făcută de un cititor e justă şi mă unesc şi eŭ. E drept că nu am văzut iarna scatiĭ în libertate. Se ascund undeva, sau plec în alte ţărĭ? *I. R.* Iaşĭ.

Plecarea rândunelelor. — Poate vre-un cititor să ne spună când au plecat rândunelele din regiunea Olteniei? Aşĭ rămâne îndatorat cuĭ mi-ar răspunde prin revista ştiinţelor populare. *G. Dumi[illegible]cu-Constanţa.*

Planeta Venus. — Seara văd spre [illegible] re apus şi miazăzi o stea foarte lucito[illegible] Ce stea e? *V. Gavr., T.-Severin.*

— Nu e stea, ci planeta Venus, cit No. 1 al revisteĭ noastre. *Red.*

Furnicele şi păiajenii. — Nu ştiu dacă sunt mulţĭ carĭ au azistat la o luptă între furnicĭ şi păiajenĭ. Odată, întâmplător, acum douĭ sau treĭ anĭ, mi-a atras atenţia următoarea întâmplare. Un păiajen, de dimensiunĭ destul de respectabil, se rătăcise în preajma uneĭ găurĭ, din care eşeau şi intrau mereu furnicĭ din cele obişnuite.

Iată că una din furnicĭ se repede la păiajen şi-ĭ apucă un picior cu micile eĭ mandibule, păiajenul agită piciorul, dar zadarnic. In câteva clipe, zecĭ de furnicĭ îl înhăţară de picioare, iar altele se suiră sus pe el, apucându-l de partea unde capul e despărţit de trunchiu. Păiajenul făcea sforţărĭ marĭ, se agita cu putere şi unele furnicĭ căzură rănite.

In acest timp, nenumărate alte furnicĭ se agitau de colo până colo şi unele se apropiau de cele rănite, le apucau şi le trăgeau spre domiciliul lor. Cincĭ minute dură lupta. Iată că un picior al păiajenuluĭ fu rupt de micile luptătoare, şi alt picior de asemenea şi prăzile fură duse în casa lor. In curând nu rămase de cât trunchiul şi fu dus şi acela spre casa furnicilor, vârât cu greutate înăuntru. Am încercat în urmă eu însumĭ, aducând furnicilor câte un păiajen şi în totdauna furnicile au eşit biruitoare. Ar fi însă interesant să cunoaştem maĭ [illegible]aproape asemenea lupte ciudate şi am scris aceste rândurĭ cu gândul, ca colaboratorĭ pricepuţĭ în aceste chestiunĭ ne vor da amănunte. Cred că redacţia acesteĭ reviste va publica cele ce se vor trimite în această privinţă 1).

[illegible]reştĭ *R. B. Drăgan*

Cum îşĭ fascinează şerpiĭ prada. — In vara anuluĭ 1911, eram în escursiune împreună cu o călăuză luată din „Vălenĭ de Munte", spre mânăstirele Suzana şi Scheia, când de odată ca la 15 metri depărtare de noĭ zărim un şearpe destul de mare, uitându-se cu ochiĭ holbaţĭ spre o ciocănitoare, care se afla înfiptă pe triunchiul unuĭ mare copac. Pasărea, fără a scoate nicĭ un strigăt, bătea slab din aripĭ, se lăsa treptat, ca trasă de o sfoară spre şearpe, care continua să stea nemişcat fixând-o. Nu maĭ era până la reptilă decât ca o jumătate

1) Redacţia e încântată că primeşte asemenea observaţiunĭ interesante, carĭ sunt chiar în programul eĭ şi carĭ sperăm că vor fi cât de multe.

metru, când eŭ, scoţând revolverul, trăseĭ 2 focurĭ spre locul unde se afla şearpele. Nu-l nimeriĭ, dar detunăturile îl speriară şi dispăru. Pasărea ca deslegată de un farmec îşĭ luă zborul.

Un turist amator

Păsări călătoare. — Mi s'a întâmplat de multe orĭ, ca pe la 11—12 noaptea, să auz trecând pe de-asupra capitaleĭ noastre stolurĭ întregĭ de păsărĭ. Ce păsărĭ nu ştiu, dar le aud ciripirile, strigătele. Trebue să fie maĭ multe felurĭ de păsărĭ. Ce caută ele la acele ceasurĭ, nu sunt cucuvele, bufniţe, păsărĭ de noapte. De unde vin şi unde se duc?

Poate cineva să-mĭ dea vre-o desluşire prin „Ziarul Călătoriilor şi al ştiinţelor populare?"

C. P. Bucureşti

JOCURI DISTRACTIVE

CUVINTE PĂTRATE:

No. 2.

— — — Râŭ în România
— — — Nume de bărbat
— — — Numeral

Aceleaşĭ, şi orizontal şi vertical de sus în jos.

No. 3.

— — — — O mare puţin întinsă
— — — — Oraş în Austria
— — — — Oraş în Algeria
— — — — Verb.

Aceleaşĭ şi orizontal şi vertical de sus în jos.

Se acordă premiĭ prin tragere la sorţĭ, scrierĭ ştiinţifice. Vor trebui însă deslegate amândouă cuvintele pătrate.

Rezultatul în N. 6.

POŞTA REDACŢIEI

Gero-Loco.—In No. 7, dar până atuncĭ trimeteţĭ altele.

Şomăcescu, Comuna Bobu (Gorj). — Observaţie interesantă, mulţumim.

P. Prodea, Loco. — Găsiţĭ răspunsul chiar în acest număr, în articolul „Primiĭ paşĭ în astronomie".

Jaia S. Hasan, Medgidia. — Acelaşĭ răspuns.

Ioan Genilie, Loco.—In No. 7 sau No. 8, dar maĭ trimeteţĭ.

P. Anastasiu, elev de administraţie, Focşanĭ.—Vă mulţumim, vi s'a răspuns personal. Revista noastră e scrisă tocmaĭ pentru ceĭ carĭ nu-şĭ pot procura publicaţiĭ costisitoare, sau în limbĭ străine.

M. Galaţĭ doc. — Da, publicăm.

M. B. Bârlădeanu, Dorohoĭ. — Aţĭ înles foarte bine tendinţele acesteĭ publicaţiunĭ şi vă mulţumim.

I. B. — Loco. — Vă mulţumim. Intr'unul din numerele viitoare; utilizăm dor o fotografie.

Meţianu. — Loco. — De şi începem publicarea uneĭ seriĭ de articole asupra aviaţiuneĭ, scrise de d. Stroescu, membru al societăţeĭ aviatorilor românĭ, vom publica şi articolul d-v. fiind foarte interesant. Va apare însă în No. 8. Vă rugăm să ne trimeteţĭ alte articole ce se vor publica fără această amânare.

Al. Lebovicĭ-Loco. — Incercaţĭ lucrurĭ maĭ uşoare.

I. Badea, Câmpulung. — Din alte reviste nu, nu publicăm decât jocurĭ distractive originale.

George Gruiasa-Brăila. —Deslegarea a sosit prea târziŭ.

Arcturus-Iaşĭ, — „Pleiadele" într'un număr viitor. „De ce e cerul albastru" nu, căcĭ nu corespunde vederilor revisteĭ. Trimeteţĭ altceva căcĭ ţinem să vă încurajăm.

G. N. Galitza, Brăila. — „Călătorul prin gheţare". N'am primit, trimeteţi-o.

M. F. Gödölö, Bârlad. — Trimeteţĭ călătoria despre care vorbiţĭ şi dacă poate fi corijată, o publicăm.

I. Marian, Slatina. — Nu era o întrebare, dar ne unim cu părerea dv. că de multe orĭ Europeniĭ se poartă în Africa maĭ sălbatic de cât sălbaticiĭ. Trimeteţĭ jocurile despre carĭ vorbiţĭ.

Sirel-Nicolescu, Loco. — O vom publica.

Th. Constantinescu, T.-Măgurele. — O publicăm, în No. 5, foarte interesantă, dar dacă maĭ trimeteţĭ, rugăm să fie maĭ scurte.

In urma uneĭ înţelegerĭ cu direcţiunea „Biblioteceĭ pentru toţi" a d-luĭ Alcalay, librar şi editor din Capitală, anunţăm pe cititoriĭ noştri că le vom putea oferi în fie-care săptămână câte 10 premiĭ consistând din broşurile ştiinţifice publicate în acea bibliotecă. Prin tragere la sorţĭ vom oferi deci la zece deslegătorĭ de jocurĭ distractive, în fiecare săptămână, câte o interesantă scriere ştiinţifică.

Nouile Mari Premii

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL“

abonaţilor săi la tragerea din luna Maiŭ 1913

Lei 7.000 Lei

în bonuri comunale 4 la sută

Un Elegant Dormitor de Bronz

de mare valoare, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel maĭ recomandabil depozit de mobile de fier şi bronz **Industria Metalică MARCU**, bulevardul Elisabeta No. 8, Bucureştĭ.

JUMATATE GARNITURA MOBILA

compusă din : o canapea, 2 fotoliurĭ şi 4 scaune.

O Oglindă veneţiană. - O Masă elegantă de mahon cu cristal. - O Maşină de cusut p. mână

— UNA FRUMOASA LAMPA PENTRU ATÂRNAT —

Toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobilat **MARCO DATTELKREMER**, strada Carol No. 62, Bucureştĭ

Un Dormitor de Lemn Fin

construit în **marea fabrică** de mobile de lemn **MARIN V. GANEA**, şoseaua Mihaĭ-Bravul No. 37 şi strada Şerbănică No. 10. Sucursala : Galea Victorieĭ No. 107.

Un Gramofon foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal şi fin nichelat, cu 6 plăcĭ dubie, adică 12 cântece.

Un Flaut de abanos, cu 12 clape, într'o cutie fină căptuşită cu catifea.

Una vioară fină cu arcuş şi accesoriĭ de rezervă.

Toate acestea cumpărate de la Marele Magazin de muzică *Jean Feder*, Bucureştĭ, calea Victorieĭ 54, Furnisorul Curţeĭ Regale.

Una Mandolină italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

Una Chitară cu mecanică.

Una Harmonică cu două rândurĭ cu 19 clape şi 4 basurĭ burduful dublu, cu colţurĭ de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică *„La Harpa“*, Bucureştĭ strada Colţeĭ No. 5.

Una Jardinieră de argint de China, oxidată şi aurită, cu 4 picioare şi două mânere, cu un cristal frumos şlefuit.

Una Fructieră de argint de China, în parte aurită, cu talerul de cristal, gravat broderie şi şlefuit.

Un Serviciu pentru bere, compus din o carafă şi patru pahare de cristal, pe o tăviţă argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magasin de bijuteriĭ *Th. Radivon*, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

Una Pendulă modernă de stejar ce se întoarce o dată la 15 zile.

Un Ceasornic de aur 14 karate, cu treĭ capace, frumos gravate şi emailate, pentru dame.

Una Garnitură de aur 14 karate, compusă din o pereche cerceĭ, o broşă şi un inel, toate cu pietre Simil, Briliant şi Perle.

Un Ceasornic de birou cu călimară, formă modernă şi frumos nichelat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul şi bine asortatul magazin *„Ceasornicăria Colţeĭ“*, Bucureştĭ, str. Colţeĭ No. 31.

Una Bicicletă elegantă «Sport» cu roata liberă şi frână automată prin contrapedalare.

Una Puşcă de vânătoare cu 2 ţevĭ, ţevile de oţel „Bayard“, din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard“. Această armă are 4 zăvoare de siguranţă, ţeava stângă choke-bore şi poate întrebuinţa atât pulberea neagră, cât şi pulberea fără fum.

Una Carabină semi-automatică de mare precisiune „Pieper“ cu tirul garantat precis.

Un revolver sistematic.

Cumpărate de la marele magazin de arme *B. D. Zismann*, furnisorul Curţeĭ Regale, calea Victorieĭ No. 44, Bucureştĭ.

3 Ceasornice de aur 14 karate cu câte 3 capace, foarte frumos gravate, toate pentru dame.

3 Lănţişoare de aur 14 carate, pentru d-şoare.

6 Ceasornice de argint rusesc, cu 3 capace, pentru bărbaţĭ.

6 Ceasornice de argint veritabil, cu 3 capace, pentru bărbaţĭ.

6 Ceasornice de nikel, cu 2 capace, p. bărbaţĭ.

6 Ceasornice de argint „Marca Arpad“ cu 2 capace frumos gravate, pentru bărbaţĭ.

6 Ceasornice de metal argintat, cu câte 3 capace, pentru bărbaţĭ.

4 Lănţişoare de atârnat la gât, de argint aurit, pentru dame.

7 Splendide Lănţişoare de argint 800, **p. dame**.

Un Splendid Ceasornic de aur 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având şi port-fotografie, pentru dame.

Un Ceasornic de aur american, cu 3 capace, pentru bărbat.

Un Ceasornic de aur pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 Ceasurĭ splendide de argint pentru bărbaţĭ.

Un Ceasornic de metal aurit pentru bărbat.

Afară de acestea, toţĭ abonaţiĭ maĭ primesc gratuit un volum din interesanta scriere **Memoriile Regelui Carol I al României**, saŭ un volum din cărţile ce apar în editura ziaruluĭ „Universul“ tipărite anume pentru abonaţĭ.

Preţurile de abonament sunt aceleaşĭ : Pe un an leĭ 18 ; pe şease lunĭ leĭ 9,15 ; pe 3 lunĭ leĭ 4,65.

Pentru concurarea la premiile de maĭ sus, abonaţiĭ pe un an primesc 30 bonurĭ, ceĭ pe şease lunĭ 15 şi ceĭ pe treĭ lunĭ 5 bonurĭ. Abonaţiĭ pe un an participă la două tragerĭ, decĭ după prima tragere vor primi încă 30 bonurĭ, pentru tragerea următoare.

Administraţia „Universuluĭ“ nu întrebuinţează încasatorĭ.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administraţieĭ ziaruluĭ, prin mandat poştal saŭ în persoană.

Anul XIII — No. 8. **10 Bani în toată țara 10** Miercuri, 12 Decembrie 1912

Tigrii cari aŭ trăit în România. — *(Vezi pag. 66).*

Tigrii în România

In epoca terţiară trăiaŭ prin locurile unde se află azi ţara noastră, multe animale pe carî azî nu le maî găsim decât numaî ca schelete. Duceţi-vă la muzăul nostru zoologic dela şosea, pentru a admira de pildă *Dinotherium*, un colosal elefant, care trăia pe acele vremurî şi în România, ajungând până la aproape 7 metri lungime.

Rinoceriĭ eraŭ prin judeţele Argeş şi Putna ca la eĭ acasă, unde păşteau în tovărăşia Dinotheriuluĭ, cum ne spune învăţatul profesor universitar din Iaşĭ, d. dr. I. Simionescu.

Cel maĭ îngrozitor animal ce trăia însă pe acele vremurĭ era un fel de tigru, ca ceĭ pe carĭ îĭ reprezintă gravura noastră. *Macharoidus* le zic învăţaţiĭ, sau „Tigru cu sabie"—cum îĭ maĭ zic alţiĭ. Eraŭ cele maĭ sălbatice fiare din lume şi putem fi încântaţĭ că au dispărut. De sigur că nu odată se vor fi luptat eĭ cu Dinothèrium, eşind învingătorĭ. Colţiĭ aceia spăimântătorĭ erau o armă foarte puternică de care tigrul uza de multe orĭ pentru a-şĭ potoli setea de sânge.

Ar fi interesant să se descrie odată în mod popular, viaţa fioroaselor animale ce trăiaŭ în epoca terţiară, acum vre-o 3 milioane de anĭ.

RECUNOŞTINŢA ANIMALELOR

— PRELUCRARE —

O corabie oarecare ajunse la un ţărm nelocuit al Africeĭ.

Căpitanul ordonă marinarilor săĭ să se ducă pe pământ şi să aducă câteva lemne.

Unul din marinarĭ, depărtându-se de tovărăşiĭ săĭ, se rătăci prin pădure, când văzu o leoaică venind spre el. Să fugă nu era chip, să se împotrivească tot aşa. Aşa dar sta şi îşĭ aştepta moartea.

Peste puţin timp leoaica ajunse lângă el. Dar în loc să se arunce în contra luĭ, începu să-l lingă picioarele, şi se uita mereu la vârful unuĭ arbore, care era aproape. Să părea că-l roagă s'o ajute.

Marinarul, trezindu-se din zăpăceala în care se afla, se hotără să o urmeze. Când se apropie de arbore, marinarul observă printre ramurile copacului, o maimuţă care ţinea în braţele sale douĭ puĭ de leu, şi pe carĭ îĭ răpise din cuibul lor în absenţa leoaiceĭ.

Marinarul înţelese atuncĭ ce vroia leoaica, şi cu o piatră ascuţită începu să taie copacul, care nu era aşa de gros. Intre acestea leoaica păzea hoţul, care furase puiĭ săĭ, aşa că în momentul când arborele căzu la pământ, se aruncă asupra maimuţeĭ şi o sfăşiă. Apoĭ îşĭ luă puiĭ, linse mâna marinaruluĭ şi plecă.

Marinarul încremenit de spaimă, cum îşĭ veni în fire se întoarse la corabie unde povesti şi celorlalţĭ aventura sa. Toţĭ îl felicitară că a scăpat nevătămat.

X. — Dorohoĭ.

Prin America de Sud

Românuluĭ îĭ place să călătorească, dar sunt puţinĭ Românĭ carĭ aŭ curajul să treacă ecuatorul, să se îndrepte bunioară spre coastele orientale ale Americeĭ de sud. Şi-apoĭ sunt şi maĭ puţinĭ Românĭ carĭ făcând o asemenea călătorie, işĭ scriŭ impresiunile, făcându-se astfel folositorĭ compatrioţilor lor. D. G. Flaişlen, unul dintre ceĭ maĭ de seamă membriĭ aĭ societăţeĭ turiştilor românĭ—şi în acelaşĭ timp, un pasionat amator astronom,—a făcut acum 4—5 anĭ o interesantă călătorie în America de sud, a căreĭ descriere a publicat-o într'o broşură sub auspiciile societăţeĭ turiştilor românĭ.

Bine înţeles, un om luminat care călătoreşte vede şi înţelege maĭ mult decât un om cu prea puţina cultură şi descrierea călătorieĭ acesteia are un deosibit farmec, fiind în acelaşĭ timp şi instructivă şi amuzantă. Vom reproduce impresiile cu privire la oraşele Rio de Janeiro şi Santos, regretând însă că suntem nevoiţĭ să ciopârţim astfel o povestire interesantă în întregimea eĭ.

„Iată-mă dar la Rio de Janeiro. Iată dar că s'a realizat visul vieţeĭ mele, de a vedea cu ochiĭ meĭ capitala zonelor tropicale. Căcĭ, precum Parisul e capitala placerilor şi a eleganţeĭ, Londra metropola comerciuluĭ mondial, Berlin capitala munceĭ stăruitoare, Roma acea a catolicismuluĭ şi al antichităţilor, Viena acea a muziceĭ, New-York acea a banuluĭ, St. Petersburg acea a iemeĭ, aşa Rio de Janeiro este capitala regiunilor tropicale, este regina zoneĭ calde.

Când noaptea începe a se lăsa, se aprind jos lângă apă jur împrejur nenumărate luminĭ, maĭ resfirate, maĭ îndesate pe alocurea suindu-se la deal într'o scară de foc. Pe apă fanarele vaporaşelor fug în toate direcţiile; iar deasupra tuturora se întinde firmamentul sclipitor, cu Centaurul şi Crucea de Sud, strălucind aproape de zenit. Ce feerie, de negraită mareţie şi frumuseţe.

Nu mă puteam sătura de această privelişte, şi stăteam toată seara până târziu pe punte, sorbind acest spectacol neîntrecut. Numaĭ adoua zi mă duseĭ la ţărm spre a face cunoştinţa provizorie cu acest frumos oraş în care eram să mă întorc peste vre-o cincĭsprezece zile pentru o şedere maĭ lungă.

După ce fusesem la poştă şi după ce cumpărasem o bună cantitate de cărţĭ poştale—ca să arat prietenilor că nu i-am uitat—am luat tramvaiul electric şi am înconjurat astfel o mare parte a golfuluĭ,—tot în oraş rămânând— până la vestita grădină botanică, situată în suburbia Botafago, la poalele munteluĭ Corcovado.

Acolo, pe lângă alte multe lucrurĭ care ar interesa pe un botanist de meserie,—ceea ce sunt prea departate de a fi,—există o alee de 800 metri lungime, adică de aproape un kilometru, formată numaĭ de palmierĭ, toţĭ de vre-o 30 metri şi maĭ bine înălţime. E o priveliştе uimitoare, aşa de uimitoare încât, fără voia ta, pierzĭ graiul şi admirĭ în tăcere. Şi această alee este, la începutul eĭ, traversată în unghiu drept, de o alta la fel de vre-o 300 metri, şi aşa la punctul de tăiere te uiţĭ în treĭ direcţiĭ prin câte două ziduri de palmierĭ.

In genere, Rio de Janeiro e oraşul palmierilor. Chiar stradele sunt bordate cu eĭ, ca la noĭ cu salcâmĭ, teĭ saŭ plopĭ.

Seara, la masă, pe „Avon" avurăm pe menu „crème de lait de coco"; era un fel de cremă cu migdale, de un gust discret şi plăcut.

După vizita la grădina botanică mă întorseĭ în oraş, şi luaĭ dejunul la „Hotel Avenida", cel maĭ elegant hotel din Rio. Masa era bună dar eŭ, unul, am mâncat maĭ mult fructe. (Avenida) (avenue, alee) este o stradă nouă, largă şi lungă, un adevărat bulevard, care străbate toată peninsula ocupată de partea centrală a oraşuluĭ, dela un mal al măreĭ până la celalt, având pe ambele părţĭ case mândre şi frumoase.

La orele patru eram iarăşĭ pe vapor, şi la cincĭ părăsirăm acest colţ de pământ blagoslovit de D-zeŭ, eŭ cu speranţa de a-l revedea în curând.

Acĭ voĭ spune în treacăt, că după cum mi se pare, sunt singurul individ pe bord care călătoreşte pentru plăcerea de a vedea lucrurĭ nouĭ sau interesante, că sunt singurul turist.

Toţĭ ceĭlalţĭ pasagerĭ, inginerĭ, negustorĭ, artiştĭ, muncitorĭ, etc., se duc pentru afacerĭ şi toţĭ se miră de strania ideie ce am avut să-mĭ fac o plăcere, o petrecere de a fi atâta timp pe mare. Dânşiĭ nu pricep satisfacţiunile turismuluĭ, şi nicĭ nu încerc să le explic. De ce să vorbeştĭ orbuluĭ de soare. Aceleaşĭ lucru la întoarcere.

A doua zi, Miercurĭ 16/29 Iulie, la 6 ore dimineaţa, intrarăm în şenalul care duce în portul Santos, unde ajunserăm o jumătate oră maĭ târziŭ. Nu puturăm însă acosta la cheiŭ decât la orele 9, ofiţerul medical brazilian neputând veni maĭ curând pe bord, de oarece avea de vizitat şi alte vapoare, venite înaintea noastră.

Santos este un port natural, situat la vre-o 10 kilometri în interiorul continentuluĭ şi legat cu marea printr'un şenal tot natural care, prin sinuozităţile sale, are aspectul unuĭ râŭ.

De ambele părţĭ ale acestuĭ şenal-râŭ, printre dealurĭ micĭ, stâncoase, se întind şesurĭ de aluviune, mlăştinoase dar fertile. Din cauza acesteĭ configuraţiunĭ topografice, frigurile galbene erau acolo pana maĭ deunăzi endemice şi de o violenţă extremă.

Or portul Santos este punctul central pentru exportarea cafeleĭ, care tocmaĭ în această parte a Braziliei prosperează maĭ bine.

Numaĭ în anul 1907 s'aŭ exportat de acolo, după cum mi s'a spus, 11 milioane baloturĭ, în valoare de 300 milioane francĭ.

Maĭ toată lumea se furnizează de acĭ. Condiţiunile climaterice fiind însă aşa de defavorabile, comerciul nu putea lua

desvoltarea sa de astăzi. De aceea guvernul brazilian a întreprins aci o serie de lucrări de asanare, de drenagiĭ, de canalizare şi de aducere de apă potabilă; a adâncit şi draghează încă în continuŭ şenalul de acces, şi a construit cheiurĭ lungĭ cu magazine imense, lângă care chiar vase uriaşe ca (Avon) pot acosta imediat, ceeace uşurează foarte mult încărcarea şi descărcarea şi permite pasagerilor de a ieşi din vapor deadreptul pe cheiŭ.

In toate celelalte porturĭ din această călătorie sau nu erau cheiurĭ de loc, sau apa din port era prea mică pentru a permite acostarea vapoarelor de ocean. Pentru a ajunge pe uscat, trebuia să ieĭ o luntre orĭ un vaporaş, ceea ce uneorĭ era destul de complicat.

In urma tuturor acestor lucrărĭ, condiţiunile sanitare ale portuluĭ Santos s'aŭ îndreptat într'atâta că, pe când maĭ înainte vasele, sosind, luaŭ cele maĭ marĭ precauţiunĭ din cauza frigurilor, astăzĭ din contra, guvernul nu maĭ primeşte debarcarea nicĭ de oamenĭ, nicĭ de mărfurĭ, decât numaĭ după ce ofiţerul sanitar al portuluĭ declară că vasul nu e infectat de vre-o boală contagioasă. Inainte streiniĭ se fereaŭ de Santos, astăzĭ Santos se fereşte de streinĭ.

La ora 9 eram lângă cheĭ, cu permisiune de a intra în oraş. Negreşit nu am aşteptat să fiŭ poftit mult. Oraşul ca atare nu oferă nimic extraordinar. Un oraş de port seamănă cu celelalte. Adevărata capitală a acesteĭ regiunĭ bogate este San Paulo, situat în interiorul ţăriĭ, la treĭ ore depărtare cu trenul accelerat, oraş pe care eram să-l vizitez la întoarcere.

Santos fiind capitala cafeleĭ simţiĭ datoria de a gusta pe loc, în maĭ multe cafenele. Era bună, dar nu aşa de superioară cum îmĭ închipuisem. Preţul invariabil era de 100 reïs, 16 banĭ. Şi în Brazilia, ca şi în Portugalia moneta unitară este reïsul. Dar fiind că valoarea eĭ este aşa de infinitesimală, adevărata monetă curentă este în ambele ţărĭ milreïsul adică o mie reïs, care în Portugalia valorează patru francĭ şi jumătate, iar în Brazilia 1 leŭ 60 banĭ.

Poţĭ dar în Portugalia să te simţĭ milionar cu 4500 leĭ în buzunar; e adevărat, milionar numaĭ în reïs.

In Brazilia poţĭ să-ţĭ oferĭ această iluzie chiar cu 1600 leĭ. Dar adevărata unitate monetară fiind milreïsul nu eştĭ socotit milionar decât dacă aĭ un milion de milreïs, şi o mie de milreïs, nu se numeşte un milreïs, ci un conto de milreïs, sau conto de mil.

Grădina publică din Santos, arătând de altmintrelea aceeaşĭ profuziune de palmierĭ, bananierĭ, bambu şi alte plante tropicale, ca celelalte grădinĭ, din zonele calde, posedă o particularitate unică în felul eĭ. Prin pomiĭ săĭ se plimbă maĭ multe exemplare ale unuĭ animal, care rar se vede în menageriile sau grădinile zoologice din Europa, anume leneşul orĭ trândavul (sau aĭ). Văzuĭ două din ele cum se plimbaŭ a lene sus într'un grup de bambu, de o cracă la alta, şi dela un tufar la altul. Nefiind turburaţĭ de nimenĭ, nu se feriaŭ de lume.

Aşa putuĭ să le privesc pe îndelete, ceeace este peste putinţă în zonele noastre unde, dacă există în vr'o grădină zoologică, se ţin tot timpul ascunse în pae, într'un colţ de colivie. Talia trândavuluĭ este ca de o maimuţă de mărime mijlocie: părul vânăt, musculatura, maĭ ales a extremităţilor foarte desvoltată, ghiare enorme la câteşĭ patru picioare.

Se mişcă foarte încet şi dea lene—de unde numele—şi cu mare băgare de seamă. Statura animaluluĭ seamănă, în proporţiunĭ reduse cu a ursuluĭ. Capul mic e fin, şi expresiunea feţeĭ nu e lipsită de oare-care isteţime.

După dejun, pe care-l luăm pe vaporul nostru, îmĭ îndreptaĭ paşiĭ spre o capelă, situată pe un deal, la vre-o două sute metri înălţime. In toiul arşiţeĭ lucrul nu era tocmaĭ o plăcere. Dar turistul, maĭ cu seamă când face parte din S. T. R. şi încă din onor. comitet, are obligaţiile sale.

Pe drum multe plantaţiunĭ de trestie de zahăr şi cârciumĭ, unde se vindea bucăţĭ de trestie şi se presa sucul lor care apoĭ se bea, întocmaĭ cum se face ca la noĭ cu strugurĭ la toate mustăriile în timp de toamnă. Fireşte că-mĭ făcuĭ datoria de a mesteca o bucăţică din această plantă minunată al căreĭ gust e cam anost şi fad, şi de a bea din mustul eĭ. Acesta, de o culoare verzuie, e destul de plăcut la gust şi băuĭ cu plăcere.

In capela, unde se află o icoană făcătoare de minunĭ, sunt atârnate cu sutele figurĭ de ceară, reprezentând părţile bolnave al trupuluĭ credincioşilor carĭ aŭ fost vindecaţĭ prin pelerinagiul la această capelă.

Aceste figurĭ reproduc cu fidelitate scrupuloasă toate diformităţile şi toate ulcerile de carĭ proprietarul a scăpat prin această cură à la Lourdes. Drumul spre capelă noaptea e iluminat cu electricitate până sus; semn al timpuluĭ.

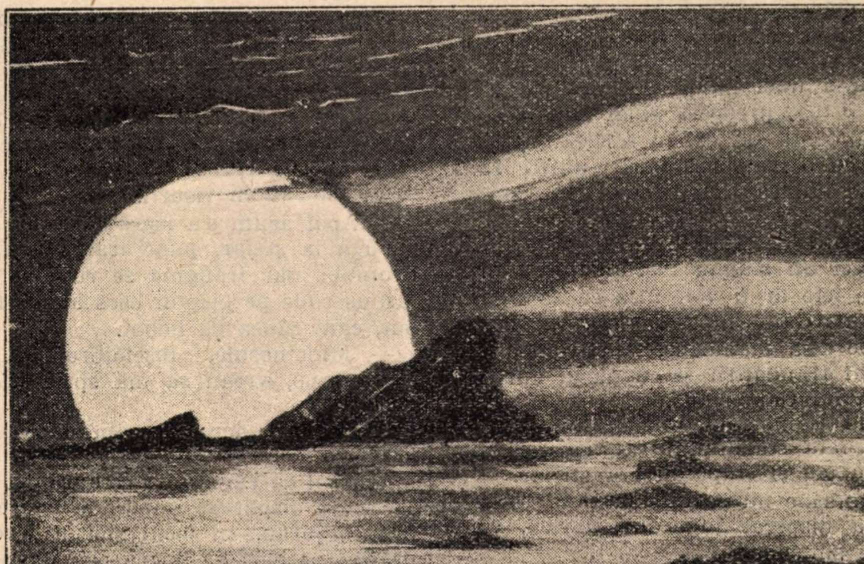
La ora 4 părăsirăm Santos şi o jumătate oră maĭ târziŭ furăm în largul măriĭ, respirând iarăşĭ aerul curat şi întremător.

G. Flaislen

UN SOARE GIGANTIC

Sunt mulţĭ ceĭ carĭ aŭ auzit că Soarele nostru e un corp colosal, de un milion treĭ sute miĭ orĭ maĭ voluminos decât Pământul. Ceia ce poate nu ştiŭ mulţĭ, e că sunt stele, sunt sorĭ, carĭ întrec în măreţie pe Soarele nostru. Intre alţĭ sorĭ giganticĭ e steaua Canopus, care nu se vede de pe latitudinele noastre, ci tocmaĭ de prin mijlocul Egiptuluĭ.

Această stea, acest Soare e de un milion de orĭ maĭ voluminos decât Soarele nostru. Astronomul Moreux din Bourges a reprezentat în gravura alăturată un răsărit al luĭ Canopus, văzut de pe vre-una din planetele ce de sigur se învârtesc în jurul luĭ. După cum Soarele are atâtea planete—printre carĭ şi Pământul— e cu totul sigur că un Soare gigantic cum e Canopus, trebuie să aibă şi el planetele luĭ şi iarăşĭ, e foarte probabil ca unele din acele planete, să aibă o omenire asemănătoare cu a noastră, sau cu totul diferită.

Soarele enorm Canopus, la orizon

După *Anuarul biurouluĭ de longitudinĭ* din Paris, pe 1913, Europa are o populaţie de 449 milioane locuitorĭ, Africa 145, Asia 920, Oceania 54, America de nord 128, America de sud 49.

Prima călătorie a luĭ Nansen în ţinuturile polare a fost făcută în 1891.

Crucişetorul „Elisabeta" a fost construit în 1887. Are o lungime de 72 metri, o lăţime de 10 m. 25 cm. şi a costat fără artilerie 1.568.750 leĭ.

Cea maĭ mare lăţime a Dunăreĭ în ţara noastră e la Giurgiu: 850 metri.

In 1420, în Franţa, s'aŭ copt cireşele în Aprilie şi strugurii la începutul luĭ Iunie.

Povestea lui Gambrinus

Toată lumea știe că pe regele bereĭ îl chiamă Gambrinus, dar câțĭ sunt ceĭ carĭ cunosc povestea luĭ. Noĭ, pentru a face plăcere celor carĭ iubesc această băutură răcoritoare, ne-am procurat povestea și astfel se va ști și partea anecdotică a uneĭ industriĭ, care pe zi ce trece e maĭ prosperă și în țara noastră.

Era odată un tânăr zdravăn și frumos, cu o frumoasă barbă aurie. Tânărul se numea Cambrinus, sau Gambrinus.

Nu era de familie princiară viitorul rege, ci un simplu lucrător de sticlă. Multe fete ar fi voit însă să se numească d-na Gambrinus, dar el nu vedea decât pe d-ra Flandrine, fată frumoasă cu obrajiĭ trandafiriĭ și cu părul auriu ca barba luĭ Gambrinus.

Vaĭ! Gambrinus era un mitocan, pe când fata stăpânuluĭ săŭ era de vițĭ nobilă, de și stăpânul era sticlar.

Flandrine nu se uită la Gambrinus și acesta disperat fugi din fabrică, voind să se sinucidă.

Luase o frânghie țeapănă și alese un ștejar ptuernic. Se suĭ pe craca cea maĭ groasă, legă frânghia de un capăt și celalt capăt și-l înodă pe după gât. Trimese Flandrineĭ o sărutare cu mâna și... când să se uite în jos, ce să vază?

În fața arboreluĭ o aparițiune slabă, slabă de vedeaĭ prin ea și care sta cu mâinele în buzunare.

Cele două personaje se priviră în tăcere, apoĭ străinul spuse luĭ Gambrinus:

— Continuă, te rog, nu te sinchisi.

— Am timp berechet.

— Mă iartă, dragă Barbă de aur (așa-ĭ ziceaŭ prieteniĭ) dar saltul tăŭ cel din urmă mă interesează.

— Ce! îmĭ știĭ numele?

— Eŭ știŭ toate, drăguță, și omulețul își scoase pălăria și lăsă să se vază două coarne scurte și foarte ascuțite.

— Ce!.. eștĭ dracul!

— Da, gata să te servesc, să-țĭ duc sufletul în iad.

— Așa! Atuncĭ nu mă maĭ spânzur, maĭ bine aștept și-țĭ daŭ sufletul, cu condiție ca să-mĭ daĭ numaĭ decât iubirea Flandrineĭ.

— Asta nu se poate Barbă de aur! Ce nu vrea femeia, nu poate dracul, dar iată ce-țĭ propun. Peste 30 de anĭ să fiĭ al meŭ și în schimb veĭ reuși pe tot ce veĭ pune mâna. Și un sfat. Să petrecĭ mereŭ, bea țeapăn, numaĭ așa îțĭ veĭ uita necazul.

— Voiŭ încerca, dragă drace, spuse Gambrinus strângând sfoara, dându-se jos și trăgându-ĭ un salut. Mulțumim.

Barbă de aur era acum pretutindenĭ unde se petrecea, la concursurile de arc la jocurile de popice, la luptele de cocoșĭ și tot el lua premiile: farfuriĭ, lingure de argint, șuncĭ impanglicate, cârnațĭ înflorațĭ, cum șĭ mulțĭ fiorinĭ.

Era burdușit cu aur.

Dar pe Flandrine tot nu o uita.

Se duse la ea și depunându-ĭ la picioare toate acele bogățiĭ, îĭ ceru mâna.

— Eștĭ nobil? Nu!.. Atuncĭ cară-te.

Disperat Gambrinus luă iar frânghia și tocmaĭ când să-șĭ pună lanțul de gât, hop și Belzebut, ba încă surâzător.

— Du-te la dracu, sfătuitor caraghios.

— Sunt în el, nu pot să mă maĭ duc. Dar de ce te superĭ pe mine în loc să-mĭ urmezĭ sfatul, țĭ-am spus: bea.

— Așa e, drace, mă duc să încerc.

Și Gambrinus își strânse frânghia.

Își umplu pimnița cu vinurile cele maĭ renumite, cu burgonie și cu șampanie și băŭ de dimineață până seara. Vaĭ! în loc de o Flandrină acum vrea 36.

Încercă cu vin cu Rin, cu cognac, kirsch, wisky... Treĭ-zecĭ și șease de Flandrine dansaŭ în visurile sale.

— Apoĭ acum s'a isprăvit.

Fuga la ștejar, pune frânghia, își dă drumul... dar frânghia se rupe și Gambrinus cade pe pieptul osos al luĭ Belzebut, care râdea cu hohot.

— Mincinosule, înșelătorule!.. urla Gambrinus, vreau să mă spânzur, ce-țĭ pasă ție.

— Eĭ lasă, acum te vindec eŭ, spuse dracul. Uite, privește.

Arborul de care voise Gambrinus să se spânzure dispăruse împreună cu ceĭ carĭ îl înconjuraŭ. In locul lor se vedeaŭ prăjinĭ pe carĭ se încolăceaŭ trunchiurĭ maleabile, ce aveaŭ frunze frumoase, sculptate par'că și cu niște fructe ce atârnaŭ ca fructele pinuluĭ, dar auriĭ și în formă de ciorchinĭ. Nenumărațĭ oamenĭ și femeĭ le culegeaŭ și bărbațiĭ le transportaŭ într'o sală mare de cărămidă.

— Ce e asta, domnule drace?

— Asta e *hameiul* și casa de colo e o fabrică unde se pune la cale băutura ce te va vindeca pe tine și pe toțĭ, de orĭce necaz. Vino încoa.

Și-l duse în fabrică, unde-ĭ explică totul.

— Acum gustă!

Barbă de aur gustă și se strâmbă:

— Știŭ! dar e amar, domnule drace.

— Bea mereŭ.

Pe măsură ce Barbă de aur golea cănile, liniștea îl cuprindea.

Și dracul îĭ spuse:

— Acum veĭ putea să trăeștĭ vesel și fericit, fabrică bere, pune pe prieteniĭ tăĭ din sat să danseze, ia clopote și sună, chiamă-ĭ.

Ajuns în satul luĭ, la Fresnes, Gambrinus cumpără un câmp mare, plantă hameĭ, zidi o casă cât toate zilele, în vârful căreia făcu o clopotniță cu tot felul de clopote.

Toțĭ îl credeaŭ nebun.

In urmă fabrică bere și dete la toțĭ să bea și toțĭ țipară că e amară. Nu maĭ voiaŭ.

— Așa, lasă că vedețĭ voĭ pe dracu!

Și Barbă de aur se suĭ în clopotniță și începu să sune din toate clopotele.

Locuitoriĭ ascultaŭ mirațĭ, apoĭ îĭ apucară o veselie din senin, începură să danseze. Bărbațĭ, femeĭ, micĭ, marĭ, bătrânĭ, tinerĭ, șchiopĭ, cocoșațĭ, câiniĭ, pisicele, găinele, gâștile, toțĭ dansaŭ în sunetul clopotelor luĭ Gambrinus.

— Destul! strigaŭ toțĭ din toate părțile.

Dansatoriĭ eraŭ obosițĭ cu totul.

— Ne e sete! țipară eĭ iar.

Gambrinus se coborâ repede și le umplu halbele și toțĭ găsiră că era o băutură excelentă.

Reputația noueĭ băuturĭ se întinse repede; pretutindenĭ se înființă fabricĭ de bere, dar cu clopote. Se inventă bere blondă și bere brună, iar regele Olandeĭ numi pe Gambrinus duce de Brabant.

Se spune că el a întemeiat orașul Cambraĭ. Acum era fericit, gros cât o butie, surâzând, aproape ațipind, cu pipa pe buze. Nu maĭ vedea pe Flandrina și când ea, mirată a nu vine să-ĭ ceară mâna, îl vizită, el abia o recunoscu și surâzând îĭ întinse o halbă plină.

Gambrinus, duce de Brabant și rege al bereĭ, a murit la 100 de anĭ. Când veni dracul să-ĭ ia sufletul nu maĭ găsi din el decât un butoĭ cu bere și se strâmbă dracul atât de urât, încât de atuncĭ e și maĭ slut.

După G. Fraipont.

Din toată lumea

Românii judecați de străini. — In Enciclopedia Nelson ce a apărut anul trecut in Londra, la cuvântul „Roumania" găsim un articol destul de întins, în care se vorbește despre geografia, istoria, limba și literatura noastră. E interesant să vedem dacă are vederĭ juste asupra literatureĭ noastre moderne și contemporane. Traducem ultimele rândurĭ: „Comorile folkloruluĭ aŭ fost adunate întâĭ de Vasile Alexandri (1821—1890), el însuși un distins poet român. Printre contimporaniĭ săĭ cu poezie aŭ fost: Bolintineanu (1826—72), Eminescu (1849—89), Coșbuc, Vlahuță. Printre ceĭ maĭ însemnațĭ istoricĭ românĭ sunt: Bălcescu (1819—1852), Hașdeu (născut în 1836), care e și cel maĭ mare filolog, Iorga, Tocilescu și Xenopol (născut în 1847). Un mare imbold în desvoltarea literatureĭ naționale, educând gustul publiculuĭ, a fost dat de Titu Maiorescu (născut în 1840), cu încercările sale critice și cu întemeierea societățeĭ Junimea, care a grupat în jurul organuluĭ *Convorbirĭ Literare* (care apare din 1866), pe ceĭ maĭ talentațĭ dintre tinerii scriitorĭ.

Ceĭ maĭ însemnațĭ din aceștia sunt Creangă (1837—89), un dibaciŭ povestitor; Caragiale (născut în 1852), cel maĭ de seamă autor dramatic național; Veronica Micle (153—89) și Iacob Negruți, Ganea, Slavicĭ, Naum, Duiliu Zamfirescu și Delavrancea". E de notat că aproape în întreg articolul nu se găsește un singur nume pocit, ba *Creangă*, și alte nume cu *ă* sunt așa scrise. Francezii orĭcâtă bună voință aŭ, totdeauna scriŭ pe dos numele proprii.

Băi de mare periculoase. — Locuitoriĭ europenĭ din Dakar (Senegal-Africa) ar fi încântațĭ să facă băĭ de mare... în mare, nu în cabine de băĭ și nu pot... din cauza rechimilor. Pentru a înlătura această neplăcere, primăria din Dakar a inventat un mijloc; a apărat o parte din plaje cu o rețea de sârmă, și astfel europeniĭ vor fi la adăpost. Cu toate acestea, nu e de loc plăcut să vezĭ hidosul cap al rechinuluĭ de partea cealaltă a sârmeĭ.

Creşterea struţilor.—Până acum, Africa de sud avea monopolul creşterei struţilor. Acum, micul stat Beyla, ce se află la sud-vest de Belucistan (Asia) a afectat o sumă oarecare pentru a începe experienţe cu creşterea struţilor, de oarece clima şi solul sunt foarte nimerite în această privinţă. E vorbă numai să-şi poată procura primele păsări şi aceasta e ceva mai greŭ.

Dreptul la supă.— In vecinătatea Hanovreĭ, în satul Geismar, femeile ca şi bărbaţiĭ lucrează tot atâtea ore la aceiaşĭ fabrică. Acum, femeile aŭ declarat că se vor pune în grevă, dacă nu li se vor da drumul cu o oră maĭ înainte, ca să aibă timp să fiarbă supa... pentru bărbaţiĭ lor.

Crucişetoarele viitoruluĭ. — Hudson Maxim, un cunoscut inventator american, a declarat maĭ zilele trecute, că, cu blindajele cu carĭ sunt acoperite în present cuirasatele, acestea sunt tot aşa de prost apărate ca şi cum ar fi protejate cu... brânză.

El prezice că în curând se va renunţa la blindaje, recunoscându-se că sunt o greutate de prisos. Toate dreadnoughturile moderne pot să arunce acum obuze carĭ să treacă prin cuirasatele cele maĭ groase, făcând explozie în interiorul naveĭ. De aceia, e maĭ mult ca sigur, că se vor inventa crucişetoare fără cuirase, carĭ însă să facă 70 km. pe oră; în iuţeală va costa toată superioritatea lor.

Pieirea eschimoşilor.—Eschimoşiĭ sunt pe cale să piară. Anul trecut, din cauza friguluĭ cel mare au pierit nenumăraţĭ eschimoşĭ din Labrador, carĭ nu aŭ maĭ găsit ce să mănânce. Se spune chiar că supravieţuitoriĭ aŭ devorat cadavrele. In baia Ungara aŭ fost găsite 100 de cadavre, lângă carĭ se aflau puştile.

Cauza distrugereĭ lor e numaĭ contactul cu europeniĭ. Maĭ întâĭ, aceştia le-au dat viţiile şi boalele lor particulare şi al doilea, le-a pus la îndemână arme de foc, cu carĭ Eschimoşiĭ se amuză când e timpul frumos să facă un adevărat măcel printre păsărĭ şi animale. S'aŭ trezit însă că venind frigul, nu aŭ maĭ găsit vânat de loc. E vorba ca guvernul american să ia măsurĭ să-ĭ ajute, căcĭ fără eschimoşĭ şi câiniĭ lor greu s'ar maĭ face expediţiĭ polare.

Lemnul de fier. — Pe coasta orientală a Mexiculuĭ se găseşte în unele pădurĭ un arbore ale căruĭ calităţĭ va atrage de sigur atenţiunea industriaşilor, e arborele numit „Chijole", sau arborele de fier.

E cel maĭ tare din toate lemnele şi cea maĭ mică bucată a luĭ cade ca plumbul dacă o aruncĭ în apă. Cât e verde poţĭ să-l taĭ, să-l spargĭ, dar când e uscat nu maĭ poţĭ să-l spargĭ cu nimic.

Se citează gardurĭ făcute din acest lemn, carĭ datează de 4 veacurĭ şi carĭ nu au suferit nimic. Acoperişurĭ din acest lemn nu se strică nicĭ odată. Insectele nu-l pot ataca. Singura imputare ce poţĭ să-ĭ aducĭ e că e prea greu.

Regele George Tabur II. — Il cunoaşteţĭ? Nu. Şi cu toate acestea e regele insulelor Tongan din sudul oceanuluĭ Pacific. Insulele acestea se află sub protectoratul Anglieĭ şi regele George Tabur al II-lea guvernează cu ajutorul unuĭ parlament indigen. Se spune că regele Tabur e pe cale să trimită un ambasador în Anglia. In timpul războiuluĭ rusojaponez a trimes vorbă că el e neutru, nu se amestecă. Intr'un rând a onorat pe împăratul Germanieĭ cerându-ĭ pe vre-o principesă germană, pe care să o ia în căsătorie.

Un caz curios. — Ziarul *Montreal Daily Witness* publică un caz extrem de curios. Un tânăr numit Murray Mc Queen din Montreal, pe când lucra la nişte instalaţiunĭ a fost trăsnit de un curent de 2500 de volţĭ, adică de 700 orĭ maĭ mare de cât intensitatea curentuluĭ ce se întrebuinţează în America pentru executarea prin electricitate. O secundă dor a trecut curentul prin nenorocita victimă, care a căzut brusc de pe scara pe care era urcată. După 10 zile a părăsit patul, dar braţul luĭ drept e negru ca păcura, iar sub genunchiu are o gaură mare, rotundă, produsă de curentul electric.

Şahiştiĭ noştriĭ.—Se pare că jocul de şah are multĭ adoratorĭ în ţara noastră, de oarece s'a simţit nevoia şi uneĭ reviste „creată în scopul introducereĭ şi răspândireĭ jocuuĭ de şah" în ţara noastră. Revista se numeşte „Recreaţiunea" şi apare în Iaşĭ sub conducerea d-luĭ inginer Victor Costin. Dintre toate jocurile, bine înţeles şahul e cel maĭ interesant şi se citează nenumăraţĭ matematicienĭ a căror singură distracţie nu era decât şahul. Urăm revisteĭ în chestiune să-şĭ ajungă scopul.

Cea maĭ înaltă dintre piramidele Egiptuluĭ are 142 metri.

PĂSĂRI COMICE

Sunt şi păsărĭ comice, nu numaĭ oamenĭ şi n'aveţĭ decât să vă încredinţaţĭ privind mutra aceste păsărĭ numită „Pasărea cu corn" care trăeşte în Africa. Vedeţĭ acea monstruoasă crescătură deasupra imensuluĭ cioc şi coama cea fioroasă. Altfel, biata pasăre nu ar fi urâtă, dar capul eĭ e de un comic iresistibil.

Tigrul regal din India

Un ofiţer englez povestea odată următoarele:

„Eram ofiţer cu reşedinţa la Bombay. Intr'o zi eşiĭ călare cu un amic al meŭ locotenent. Pe când mergeam veselĭ, deodată auzirăm strigăte. Grăbirăm pasul cailor, şi văzurăm aproape pe malul unuĭ râu, un grup de Induşĭ, femeĭ şi bărbaţĭ, carĭ plângeau şi boceau. In mijlocul lor era o femee plină de sânge, îngenunchiată înaintea unuĭ cadavru al unuĭ Indian, mutilat oribil.

— „Iată ce ne-a făcut tigrul!... strigară Indieniĭ cu disperare. Răpi băeatul şi lăsă mort pe tata... Mameĭ, vedeţĭ ce i-a făcut!...

Ghiarele fiareĭ, de şi abia atinseseră pe biata femee, îĭ rupsese carnea de la umăr până la braţ.

— „Vaĭ de noĭ! strigă unul din eĭ. Când tigrul mănâncă carne omonească, altă mâncare nu maĭ gustă. Ne-am pierdut, dacă domniĭ n'aŭ să omoare tigrul.

Eu mişcat de strigătele lor, şi fiindcă îmĭ plăcea şi aventurile, strigaiu:

— „Liniştiţi-vă!" Eŭ voiu vâna tigrul".

Strigăte de bucurie urmară promisiuneĭ mele; numaĭ tovarăşul meu, locotenetul Simpson, se arătă nemulţumit. Cu toate acestea nu-mĭ zise nimic.

— „Aicĭ între voĭ, ziseĭ eu, se găseşte vre-un vânător bun?

Un bătrân înaintă şi ne salută.

— „Ali Han e bătrân, zise el, dar puşca luĭ a omorât mulţĭ tigri".

— „Atuncĭ să nu pierdem timpul. Ia douăsprezece locuitorĭ şi căutaţĭ urmele fiareĭ.

După ce s'aŭ dat toate instrucţiunile, ne întoarserăm în oraş, în galop.

Pe drum întrebaĭ pe amicul meu Simpson.

— „Spune-mĭ, te rog, pentru ce te-a nemulţumit promisiunea ce am făcut că voiŭ omorâ tigrul?

— „Pentru-că ţi-aĭ luat o îndatorire cu mare uşurinţă, zise el cu seriozitate. Tigrul nu se omoară lesne. Aĭ auzit poate pe ofiţerĭ istorisind izbândele lor vânătoreştĭ, dar eĭ se duc la vânat cu elefanţĭ, cu călăuze exercitate, pe când noĭ din lipsă de banĭ, alt vânător de cât bătrânul Ali-Han nu vom avea. Pe Induşi nicĭ nu-Ĭ pun la socoteală, căcĭ o destul să audă mugetul tigruluĭ, ca s'o ieĭ la fugă.

— „Pentru-ce nu mi-aĭ spus toate acestea maĭ înainte, ziseĭ eŭ cu tristeţe. Acum, dacă am promis, voiŭ îndeplini promisiunea mea. Din fericire, numaĭ pentru mine este impusă.

— „Să te las singur? Astfel preţueştĭ amiciţia? Nu!... Te voiu urma, zise amicul meu".

Ajungând în oraş, cerurăm permisiunea de la căpitan, care ne-o dete.

A doua-zi pornirăm de cu noapte, şi ajunserăm într'un sat dis de dimineaţă, în mijlocul uneĭ negure dese.

Luarăm cu noĭ maĭ mulţĭ sătenĭ cu plată, doĭ leĭ şi jumătate pe zi. Dintre aceştia numaĭ treĭ eraŭ înarmaţĭ cu săbiĭ; ceĭ maĭ mulţĭ ţineaŭ în mână sau un clopot, sau un corn. Scopul era să se facă cât se poate maĭ mare sgomot.

Peste câteva ore găsirăm pe bătrânul vânător, care ne-a spus că a găsit urmele tigruluĭ.

— „Acum unde este?" întrebă Simpson.

— „Colo în desiş", răspunse el. „Aseară a maĭ mâncat încă un om, pentru-că văzui bine haine rupte şi sânge prin pădure".

— „Inainte! zise Simpson.

Vânătorul ne aduse la locul arătat. Ziseĭ vânătoruluĭ să aşeze pe oamenĭ în cele maĭ bune poziţiunĭ, ca să poată goni tigrul spre noĭ.

Bătrânul indus ca vechiŭ vânător şi deprins cu obiceiurile fiarelor, puse pe Simpson, pe mine şi un sergent în faţa uneĭ râpi. Ne suirăm pe arborĭ la o distanţă oare care unul de altul, ţinând în mână armele gata. Semnalul ataculuĭ trebuia să se dea prin o împuşcătură. Aşa de mare era emoţiunea mea, aşa de tare îmĭ bătea inima, încât mă temeam că nu voi auzi semnalul. In fine se auzi o împuşcătură. Gonitoriĭ tigruluĭ se apropiau de partea noastră, făcând un sgomot teribil. Dar fiara nu se vedea. De odată bătrânul Ali, pe când venea spre noĭ, scoase o şuerătură puternică şi arătă cu degetul că tufişul din apropierea intrăreĭ râpeĭ, se mişcă. Tot atuncĭ tigrul sări din tufiş în poeană, din care trebuia vrând nevrând să treacă spre a se ascunde în partea cealaltă a pădureĭ. Era ca la o sută de metri departe de mine. Trăseiu şi-l râniĭ pe la mijlocul corpuluĭ. Scoase un muget înspăimântător, şi văzând sau mirosind pe bătrânul Ali, cu toate că era la o depărtare cam de 800 metri, se aruncă asupra luĭ. Simpson, din cauza distanţeĭ marĭ nu putea să tragă.

Prevăzând însă că bătrânul Ali nefiind bine înarmat, nu putea să se apere, Simpson se scoborâ din arbore şi-a alergă în ajutor. Eu eram aşa de departe de Ali, în cât nu puteam să ajung la timp. Cu toate acestea mă scoborâĭ din arbore. Din cauza grabeĭ mele am căzut în nişte tufe de mărăcinĭ, din carĭ n'am putut scăpa decât cu mâinile şi obrazul rănit. Când în fine, scăpaĭ din această cursă, auziĭ o îndoită împuşcătură, şi tot odată un răget teribil. Simpson trăsese şi tigrul căzuse. Un strigăt de bucurie eşi din pieptul meu, dar bucuria asta fu de scurtă durată, căcĭ tigrul se sculă din nou. Cu nişte salturĭ groaznice ajunse pe Simpson, care neavând puşca încărcată, rămase desarmat. El scoase sabia şi aştepta pe fiară cu curaj. Tigrul cu'n ultim salt se aruncă asupra luĭ Simpson.

Amândoĭ s'aŭ tăvălit pe jos, dar numaĭ tigrul se sculă, călcând pe pieptul nenorocituluĭ meu amic, iar cu coada luĭ sângerândă îşĭ bătea spatele, observând când pe Ali, când pe mine, carĭ ne apropiam alergând. Pentru un moment am crezut că va lăsa pe Simpson şi va fugi, sau se va arunca contra noastră. Dar deodată îşĭ aplecă capul şi îndată se auzi o groaznică strivitură de oase şi un strigăt teribil de durere.

Incremeniĭ când am auzit-o. Ali care mergea înaintea mea, ajunse cel dintâi. Trase de la o distanţă de 20 paşĭ, dar nu nimeri. Atuncĭ tigrul îşĭ aruncă capul pe spate şi aţinti privirea sa fioroasă asupra noastră. Intre acestea sosiĭ şi eu gâfâind şi ameţit.

Fără să ochesc descărcaiŭ arma contra tigruluĭ. Glontele îĭ strivi un picior de dinapoĭ, şi pe când se pregătea să se arunce contra mea, trase şi Ali şi-l răni între umerĭ. Cu toate că înota în sângele luĭ, făcu două, treĭ salturĭ spre mine. Atuncĭ iar am descărcat arma de aproape. In fine, căzu şi nu s'a maĭ sculat. Alergarăm atuncĭ la Simpson. Respira încă, dar starea luĭ era disperată.

— „Tigrul?" şopti el, pe când îĭ ştergeam sângele, care curgea din rănile luĭ cu îmbelşugare.

— „A murit", ziseĭ eu.

— Foarte bine! S'a salvat onoarea regimentuluĭ nostru!" şopti el.

Nu pot să descriu, ce se petrecea în mine atuncĭ. O! dacă nu-mĭ scăpa!... acea promisiune, Simpson, nicĭ nu se gândea să se ducă să vâneze tigrul.

Bravul meu amic, înţelegând durerea sufletuluĭ meu căuta cu o voce slabă să mă convingă că eu nu's vinovat cu nimic pentru această întâmplare. Peste puţin timp ceru să bea. Un Indian alergă să-Ĭ aducă apă. Ordonasem servitoruluĭ meu să se ducă în oraş să aducă un chirurg.

— „Zadarnică osteneală, şopti Simpson, s'a sfârşit!.... simt bine!

Din momentul acela nu maĭ putu să maĭ vorbească, fiind cuprins de nişte frigurĭ violente.

După o oră îşĭ dete sufletul.

X. — Dorohoĭ.

DIVERSE

Oraşul Scutari.—Scutari exista pe timpul luĭ Alexandru cel mare. Are în prezent 40.000 locuitorĭ şi privilegiul de a fi oraşul unde se comit cele maĭ numeroase atentate, faţă de numărul locuitorilor. Se comit treĭ omorurĭ pe zi, ceia ce e prea mult.

Studenţiĭ portughezĭ.— Portugalia nu are decât o singură universitate şi nu la Lisabona, ci la Coimbra. Când e vacanţă oraşul e mort, căcĭ îĭ lipsesc ceĭ 3000 de studenţĭ. Studentul e regele oraşuluĭ; abia a intrat în anul I şi toţĭ îĭ zic „domnul doctor". Aŭ îmbrăcăminte specială studenţiĭ portughezĭ, dar foarte simple. Nu fac chefurĭ ca ceĭ din Germania; duelurile sunt rare şi când se bat doĭ studenţĭ în duel, martoriĭ aŭ grije să înlocuiască gloanţele cu dopurĭ de plută. Le place însă mult muzica şi dansul şi la sfârşitul anuluĭ universitar daŭ o mare serbare, jucând şi o piesă compusă de uniĭ din eĭ. E o adevărată republică universitatea lor şi nicĭ monarhia de pe vremurĭ nu s'a amestecat vre-o dată în organizarea eĭ.

Planeta Neptun are un satelit, o singură Lună.

Planeta Jupiter are opt satelitĭ, opt lunĭ.

Cerul instelat

Dacă nu ar exista Pământul, dacă am avea puterea să-l distrugem dintr'o dată, ceia ce ar supăra poate pe uniĭ... apoĭ ne-am bucura de o privelişte foarte ciudată. Ni s'ar părea că ne aflăm într'un imens glob, gol pe dinăuntru şi pe ne, nicĭ nu ar răsări, ci s'ar învârti în jurul steleĭ polare. Dacă am fi la ecuator, steaua polară şi prin urmare polul nord ceresc ar fi la orizont; diametral opus ar fi polul sud; iar stelele toate ar răsări şi toate ar apune, învârtindu-se în jurul uneĭ liniĭ închipuite, ce ar merge dinspre nord spre sud. Dar noĭ ne aflăm de pe latitudinele Românieĭ, aferul ceresc austral. Vedeţĭ câte stele se văd cu ochiĭ liberĭ, nu sunt multe. Dar nu veţĭ putea număra şi pe cele din calea lapteluĭ, brâul cel alb ce înconjoară cerul. Aceasta ar fi cu neputinţă.

Dacă sunteţĭ familiarizaţĭ cu cerul, veţĭ recunoaşte în partea de jos (din gravură) a emisferuluĭ boreal, Carul cel mare, cu cele 7 stele ale luĭ, caracteristi-

Emisferul boreal şi cel austral al bolţeĭ cereştĭ.

suprafaţa căruia ar fi înfipte diamantele cereştĭ, stelele.

De pe Pământ însă, nu putem observa decât jumătate din cerul înstelat, cealaltă fiindu-ne ascunsă de propriul nostru Pământ. Dacă am fi drept la polul nord, am avea steaua polară drept deasupra capuluĭ, iar stelele nicĭ n'ar apu- proape la jumătate drum între pol şi ecuator, astfel că unele stele se văd mereŭ spre nord, altele răsar şi apun, iar altele, cele din spre polul ceresc sud, care e sub orizontul nostru, nu se văd de loc.

In gravura alăturată, de o parte e emisferul ceresc boreal, iar de alta emis- ce. Şi maĭ jos spre stânga o stea mare, Arcturus. Vom vorbi însă în amănunte despre constelaţiĭ în nenumăraţiĭ anĭ cât va trăi această folositoare revistă, care va fi o adevărată enciclopedie populară.

Intr'o tavernă de opium...

Scriitorul francez Julien Dechamps, descrie în culorĭ viĭ o vizită făcută într'o locandă de opiu din Cochinchina, care se află sub protectoratul francez. Aci voĭ încerca a vă descrie cele văzute de mine într'o tavernă de opiu din Ciu-Sing, un oraş din China.

Amicul meu Guy d'Ancerville, şef redactor al ziaruluĭ „*Trompeta*", mi-a fost călăuză în prima excursie nocturnă. Zic nocturnă de oarece europeniĭ carĭ viziteză astfel de stabilimente, îndrăznesc a intra numaĭ noaptea, de oarece simt o oarecare ruşine ca să-şĭ arate slăbiciunile. Casa în care am intrat, ca exterior n'are nimic extraordinar. Este o clădire lungă, care are numaĭ parter, cu treĭ, patru ferestre şi cu o uşe sau două toate închise ermetic. Pe acoperiş se află maĭ multe hornurĭ prin carĭ intră aerul.

D'Ancerville care cunoaşte foarte bine locul bate la uşe în fel cu tot particular. Nu doar că această casă ar servi în secret scopuluĭ, ci fiindcă fumătoriĭ din clasa de jos nu sunt lăsaţĭ înlăuntru.

Ajungem într'un vestibul prost luminat, în care se află o laviţă şi câte-va scaune de lemn. Cincĭ sau şease servitorĭ chinezĭ se ridică, ne salută şi deschid, fără ca să rostească o vorbă, un scrin mare din care scot două robe lungĭ, două perechĭ de pantalonĭ largĭ şi două perechĭ de sandale.

Tovarăşul meŭ se desbrăcase şi se şi descălţase. Am făcut şi eŭ tot asemenea şi în câteva minute eram chinezĭ; ne maĭ lipsea doar coada din păr, cea maĭ frumoasă podoabă a fiilor ceruluĭ. Maĭ înainte de a intra în sala cea mare a fumătorilor a trebuit să trecem prin laborator un fel de sufragerie unde numeroşĭ indigenĭ, cu partea superioară a corpuluĭ goală, stăteaŭ lângă un foc şi preparaŭ materia sfântă pentru fumat.

In acest loc nu vezĭ altceva decât hârdae de lemn, vase marĭ de lut, sau de aramă, carĭ cuprind apă sau substanţe necunoscute. Pe păreţĭ se află agăţate numeroase pipe de diferite forme, carĭ n'au cea maĭ mică asemănare cu pipele europene. Servitoriĭ ne dădură două pipe şi apoĭ ne conduseră în sala de fumat opiu.

Să-şĭ închipuiască cine-va o sală de bolnavĭ, unde paturile sunt astfel aşezate, încât nicĭ un bolnav să nu poată vedea pe celalt.

De altfel paturile acestea nu sunt decât o construcţie de cărămizĭ în forma unuĭ pătrat carĭ se ridică cu un metru deasupra pardoseleĭ. Ajungând în faţa planĭ, vizitatorul se lungeşte pe ea, corpul i se odihneşte pe salteaua de bambus iar capul pe o pernă de mătase.

M'am oprit şi eŭ în faţa unuĭ asemenea pat, pe el zăcea întins, cu pipa stinsă, un cadavru viŭ—din nefericire un european. El era în vârstă de 30—35 de anĭ dar părea de 70. Corpul săŭ slab şi trăsăturile feţiĭ produceaŭ un tabloŭ zguduitor, ochiĭ deschişĭ şi aproape eşiţĭ din orbitele lor, eraŭ aţintiţĭ pe plafond, cercurile cenuşiĭ care îĭ înconjuraŭ şi carĭ se prelingeaŭ până la umeriĭ obrajilor păreaŭ făcute dintr'un strat gros de plumb.

In jurul gureĭ întredeschise se afla un zâmbet de o intensitate nemaĭ pomenită care făcea efectul că nu va maĭ dispare nicĭ odată.

Era o priveliște grozavă, care făcea pe cel maĭ puternic om să se cutremure.

După comunicările pe carĭ ni le făcu însoțitorul nostru, chinez, extazul acesta cataleptic al nenorocituluĭ durează 3—4 ore, după aceea are nevoie de 5—6 zile pentru a-șĭ veni în fire.

Cincĭ anĭ trecuse dela sosirea europeanuluĭ în China, și din primul an, cu toate avertismentele prietenilor săĭ, începu să viziteze tavernele de opium, ajungând din ce în ce maĭ răŭ.

La câteva zile dela vizita noastră el era mort; eŭ am fumat două saŭ treĭ pipe, a-șĭ spune un neadevăr dacă a-șĭ susține că am căzut în visurĭ. Primul rezultat al acesteĭ încercărĭ a fost o violentă durere de cap care nu disparu decât după 24 de ore. Mărturisesc că cele două vizite pe carĭ le-am făcut mi-aŭ luat curajul de a maĭ încerca încă odată fumatul de opium.

Lirel Nicolescu

TRAGEDIILE NATUREI

MISTERUL CUCULUI

Știe toată lumea, că nicĭ odată nu-șĭ face cucul un cuib, și nu-șĭ clocește ouăle, ci le depune în cuiburile altor păsărĭ, maĭ micĭ mult decât el.

Un naturalist englez, d. Oliver G. Pike (se pronunță paĭk), a reușit să observe și să fotografieze o mulțime de scene interesante carĭ arată cum îngrijește o biată pitulice de un enorm puĭ de cuc.

Rezumăm după d. Forbin (din *la Nature)* și după un articol din *Journal des Voyages* cele ce urmează, lucrurĭ fără seamăn de interesante.

Maĭ întâĭ e stabilit, că dacă cucul își depune oul într'un cuib, nu-l uită, ci tot prin vecinătatea cuibuluĭ se învârtește. Are el decĭ motivele luĭ pentru ce nu-l clocește.

Mama cuc așteaptă maĭ întâĭ ca o pasăre să ouă și să înceapă să clocească, apoĭ pune oul său pe pământ, îl ia cu ghiarele și-l depune în cuibul ales. Zadarnic încearcă proprietariĭ să o împiedice. Rare orĭ îĭ se întâmplă ca oul să-ĭ scape din ghiare în cursul certeĭ, înainte de a-l fi pus în cuib și de cele maĭ multe orĭ aruncă jos celelalte ouă ce se aflau în cuib. De obiceĭ, alege cuibul pituliceĭ.

Pitulicea nicĭ nu maĭ observă în urmă înlocuirea ouluĭ și începe să-șĭ facă datoria de mamă, pe când mama cuc, care ouă vre-o cincĭ ouă, se duce maĭ încolo să facă aceiașĭ operație, căcĭ două ouă la un loc nu pune și dacă vețĭ găsi două ouă de cuc la un loc, să științĭ că sunt de la două mame diferite, ce nu știau una de alta.

După 12—13 zile oul de cuc e clocit și iese micul cuc. Abia a spart ghioacea, când nu e decât un ghiemotoc de carne goală, cu ochiĭ cârpițĭ și începe să țipe după mâncare. A treia zi începe să se miște maĭ mult și din acea zi începe o serie de asasinate.

Sub ochiĭ încremeniteĭ mame adoptive, care stă pe o cracă de alăturĭ, micul cuc se agită mereŭ, dar cu un anume scop, acela de a da afară din cuib tot ce-l împiedică de a sta comod. Maĭ întâĭ împinge oule pituliceĭ, până ce le asvârle jos.

Dacă are frațĭ de lapte, apoĭ le arată el. Orb încă, el face așa până când se strecoară sub puiul de pitulice, care se sbate, ca și cum ar pricepe intenția criminaluluĭ.

Totdeauna cucul reușește însă și iată acum pe puiul de pitulice pe spatele puiuluĭ de nuc, care cu aripile luĭ cele fără pene, reține păsărica prizonieră, într'un fel de adâncitură, formată din spinare și aripĭ.

Iată-l că acum începe să se ridice cu greutatea luĭ încet-încet până la nivelul cuibuluĭ. Cu o ultimă sforțare, el asvârlă pe nenorocitul puĭ de pitulice jos la pământ. O scenă ca aceasta a și cinematografiat-o d. Pike.

Scăpat de un concurent, puiul de cuc cere mâncare și încă mâncare multă. De dimineață până seara, pitulicele, femeie și bărbat sboară mereŭ să aducă mâncare tânăruluĭ cel lacom, nicĭ eĭ nu se maĭ pot hrăni din cauza puiuluĭ de cuc.

Cuibul însă e din ce în ce maĭ mic, căcĭ cucul se face prea mare și se întâmplă de multe orĭ ca ramura, care e prea subțire, să se frângă. Lacomul se așează jos pe pământ și țipă după mâncare. Și e așa de jalnică cererea luĭ, încât păsărĭ străine, ce se duc spre cuibul lor cu câte o omidă, saŭ insectă în cioc, se opresc agasate și daŭ lacomuluĭ să mănânce. Dacă nu se rupe cuibul el tot trebuie să-l părăsească, căcĭ cum să maĭ stea într'un cuib de pitulice un coșcogemite cuc. Se mută decĭ pe o ramură maĭ zdravănă. Dar el vrea mâncare. Și biata pitulice, înebunită de țipetele luĭ, sboară mereŭ după vânat. De multe orĭ e craca așa făcută, că nu poate pitulicea să stea alăturĭ și atuncĭ ea se cocoață chiar pe trupul lacomuluĭ, băgându-șĭ capul eĭ cel mic în ciocul luĭ enorm.

Se apropie Septembrie și tânărul cuc începe să se agite, e vremea plecăreĭ. In Octombrie nu maĭ găseștĭ nicĭ un cuc în zonele temperate. Pleacă eĭ totĭ în stolurĭ, saŭ perechĭ-perechĭ? Și aceasta e un mister al cucului.

Se găsește cineva, care să ne poată da amănunte asupra acesteĭ păsărĭ? Dar nu lucrurĭ luate din cărțĭ, ci observațiunĭ personale.

Apa e compusă din două părțĭ hidrogen și o parte oxigen.

Pitulicele sunt de obiceĭ cele carĭ îngrijesc de puiĭ nepăsătoruluĭ cuc.

Soarele se învârtește în jurul axeĭ sale în 25 până la 27 zile.

Planeta Saturn are 10 satelițĭ, 10 lunĭ.

Sunt alte lumĭ locuite?

Abatele Th. Moreux, directorul observatoruluĭ astronomic din Bourges este un astronom cunoscut, care și-a făcut o frumoasă reputație maĭ ales în ce privește observarea Soareluĭ și popularizarea cunoștințelor astronomice. Intr'un timp relativ foate scurt a scris și publicat vre-o 15 volume de astronomie și meteorologie foarte interesante, ieftine și frumos ilustrate. Dar abatele Moreux încearcă în toate scrierile sale să vorbească și de un alt subiect, care nu și-ar avea rostul în scrierĭ pur științifice și acel subiect e religiunea catolică. Bine înțeles, de multe orĭ, astronomia vine în conflict cu această religiune, dar atuncĭ autorul nu-șĭ pierde de loc cumpătul și face astfel ca religiunea sa să iasă triumfătoare.

Vor fi mulțĭ dintre cititoriĭ noștriĭ carĭ cunosc limba franceză și iubind știința, vor da și peste cea maĭ nouă scriere de popularizare astronomică a abateluĭ Moreux, intitulată „Les autres mondes sont-ils habités", adică „Sunt celelalte lumĭ locuite?" In acest nou volum, autorul încearcă nicĭ maĭ mult, nicĭ maĭ puțin de cât să reînvie o vechie ipoteză, pe care știința o înmormântase de mult, aceia că Pământul nostru are o situațiune cu totul specială în univers, nu numaĭ în sistemul nostru solar și de aceia e locuit. Venus nu poate să aibă o omenire, Marte e un pustiu de ghiață și ceia ce e maĭ trist, e că planetele ce ar putea să aibă omenirĭ în viitor, nu vor apuca de cât un soare stins, așa că omenirile lor nu vor exista.

„Constituie lumea noastră o excepțiune în univers? Nimenĭ nu ar putea să se pronunțe hotărât, pentru afirmativă, spune abatele Moreux, dar atât cât poate să ne indice calculul probabilităților, suntem autorizațĭ să credem, că întâmplărĭ la fel se produc foarte rar". „Intâmplărĭ la fel" adică locuirea uneĭ alte planete.

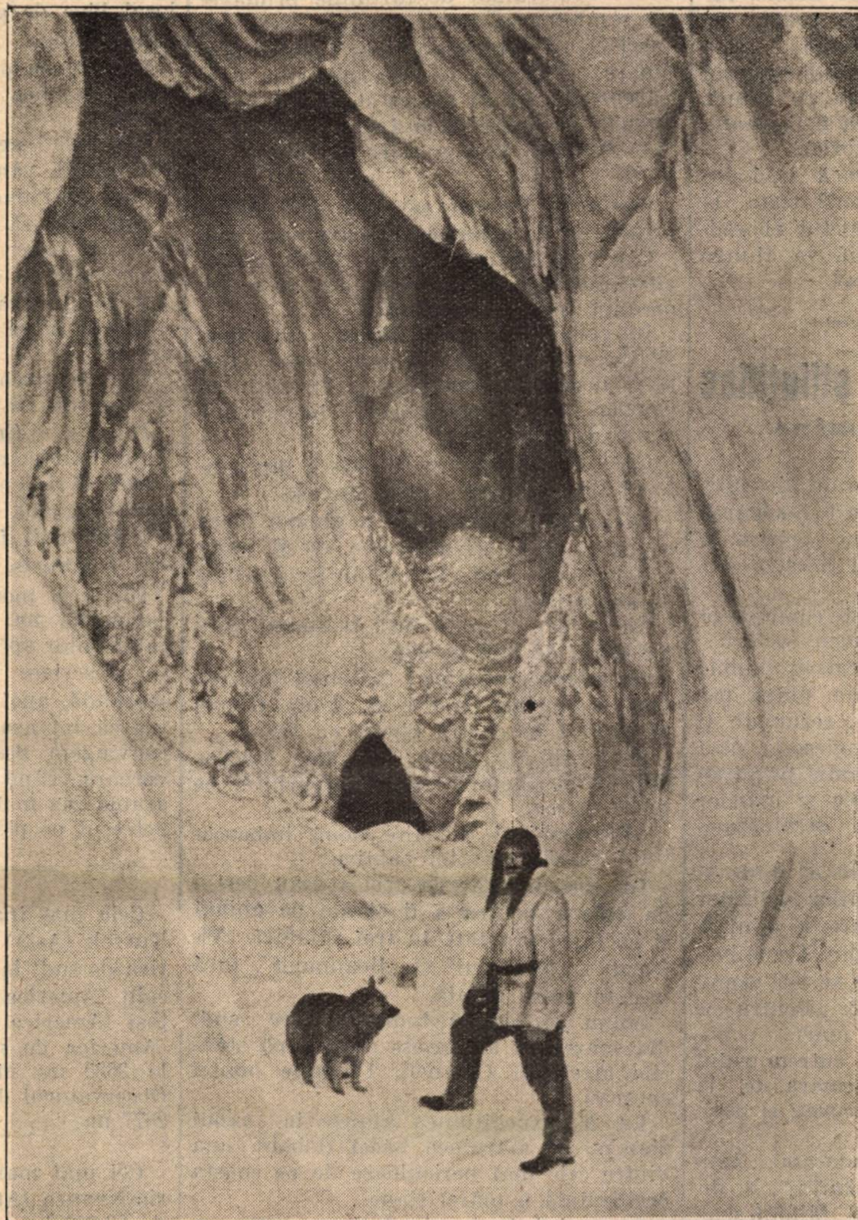
Și pentru ce Pământul pe care din întâmplare îl locuim noĭ și abatele Moreux, are o omenire? Autorul nu spune motivele, dar le știm de la alțĭ jezuițĭ, carĭ sunt maĭ sincerĭ și carĭ le expun, motive pur religioase și carĭ nu-șĭ au rostul lor în astronomie.

Cu toate acestea nu se poate reține la urmă și anunțând o nouă scriere intitulată „Ce ne facem după moarte", spune că „această chestiune a viețeĭ viitoare, singura care ne interesează"...

După abatele Moreux n'ar fi nicĭ un răŭ decĭ, dacă ne-am întoarce la vechile părerĭ astronomice, dacă am da grăunteluĭ de nisip ce se numește planeta „Pământ", însemnătatea cea mare ce i se dedea maĭ înainte și care și-a trăit traiul sub numele de *geocentrism*. E bine decĭ ca ceĭ carĭ vor citi noua scriere a abateluĭ Moreux, să-șĭ aducă aminte că autorul e legat de o anumită credință ce-l împiedică de a scoate din resultatele astronomieĭ moderne, concluziunile cele maĭ apropiate de adevăr în ceea ce privește pluralitatea lumilor locuite.

V. Anestin.

Spre Polul Sud

Un explorator a pus scrisoarea... „la cutie".—*Vezi pag. 74.*

Primele trei monumente mai înalte din lume sunt: Turnul Eiffel, 300 m., înălţime; Obeliscul din Washington 169 m.; Turnul Antonelliana din Turin 164 m.

Cel mai lung fluviu din lume este Nilul care are o lungime de 6.400 k.

Planeta Uranus are patru sateliţi, patru Luni.

Muntele Dapsang din lanţul Himalaiei, are 8619 metri. E al doilea munte înalt de pe pământ.

Imperiul britanic, adică Anglia, cu toate coloniile ei, are o populaţie de 423 milioane locuitori.

Cel mai înalt munte din lume este Everest din Himalaia (Asia), care are o înălţime de 8840 metri.

O cutie cu scrisorĭ la polul sud

Există şi spre polul sud cutiĭ cu scrisorĭ, dar nu se aseamănă cu ale noastre şi acolo nimenĭ nu vin să ia scrisorile pentru a le da apoĭ la destinaţie prin alţiĭ.

Ceĭ carĭ fac expediţiĭ spre polĭ, pun une orĭ relaţiunea călătorieĭ lor în câte un cufăraş de tinichea, bine închis, iar cufăraşul îl aşează în vre-o grotă, pe marginea unuĭ munte de ghiaţă.

Când începe desgheţul, când isbergul se topeşte, cufăraşul pluteşte pe valurĭ. Ce vapor îl va găsi? Care va fi persoana care va citi relaţiunea călătorieĭ?

Cine poate să spună! Dacă însă îndrăzneţiĭ exploratorĭ îşĭ pierd viaţa, eĭ tot mor cu speranţa, că fructul oboselilor lor va fi utilizat de alţiĭ, va ajunge la cunoştinţa omenireĭ întregĭ.

Buletinul secţiuneĭ ştiinţifice

a Academieĭ Române

La sfârşitul sesiuneĭ generale din 1912, Academia română a aprobat hotărârea secţiuneĭ sale ştiinţifice, cu privire la publicarea unuĭ buletin al acesteĭ secţiunĭ.

Buletinul a şi apărut, sub conducerea d-luĭ St. C. Hepites, secretarul secţiuneĭ ştiinţifice şi No. 1 e redactat în limbile franceză şi germană. Se vor putea publica însă şi comunicărĭ şi rezumate şi în latineşte, italieneşte şi englezeşte, căcĭ acest buletin este trimes gratis universităţilor, instituţiilor ştiinţifice şi marilor publicaţiunĭ periodice din străinătate, nu numaĭ din ţară.

In No. 1 găsim un studiu al d-luĭ T. Lalescu „ asupra variaţiunilor valorilor caracteristice", o comunicare a d-luĭ I. Corbu, (amator astronom din Transilvania şi autor al maĭ multor scrierĭ populare astronomice) intitulată „Pentru ce vede astrele la orizont maĭ marĭ".

Urmează apoĭ: „Asupra cutremuruluĭ de pământ din marea Marmara de la 9 August 1912" de d. G. Macoveĭ; şi dările de seamă următoare:

D. dr. C. Istrati şi C. Teodorescu: „Asupra disoluţiuneĭ arameĭ metalice"; d. dr. C. Istrati şi d. dr. M. A. Mihăilescu: „Acţiunea aciduluĭ azotos asupra ciclohexadieneĭ"; d. Spiru C. Haret: „Marea pată roşie de pe Jupiter", d. V. Anestin: „Observaţĭ asupra planeteĭ Venus în 1911"; d. dr. G. Z. Petrescu: „Arsenicul în tratarea sifilisuluĭ"; d. profesor dr. E. Riegler: „Guta în România"; d. Zach. C. Panţu: „Contribuţiĭ la flora Bucureştilor şi a împrejurimilor luĭ"; d. D. Călugăreanu: „Acţiunea acizilor asupra substanţelor proteice".

Buletinul acesta e pus şi în vânzare la principalele librăriĭ pe preţul de 1 leu.

Cea maĭ populată ţară din lume este China care are 438 milioane locuitorĭ. In rândul ţărilor maĭ populate România ocupă al douăzecelea loc.

O tragedie la polul nord [1]

Fără bărcĭ

Strâmtorile ce despart Groenlanda de ţara luĭ Grinell sunt nenumărate piedicĭ pentru navigaţiune.

Când capacul de ghiaţă al oceanuluĭ Nares e sfărâmat de furtunile primăvereĭ, strâmtoarea Robeson nu e destul de largă ca să primească toate insulele plutitoare, ce vor să se lase spre sud. Acelea carĭ nu pot să profite de canal, se îndreaptă decĭ spre baia Lady Franklin şi spre fioretul Ascher, carĭ se umplu cu totul.

Gheţurile acestea aşteaptă cu lunile prilejurile de a putea să scape spre sud.

Cât timp navigaţiunea e liberă, vezĭ o adevărată procesiune de munţĭ, ce se îndreaptă spre marea Baffin.

In canalul Kennedy fusese surprinsă flotila expolratorilor noştri, între treĭ micĭ insule numite Hayes, Franklin şi Crozier, treĭ stâncĭ imense, înconjurate acum de ghieţurĭ.

Cincĭ zile, flotila nu se mişcă din mijlocul triunghiuluĭ ce-o capturase.

Vecinătatea prea mare a ghieţeĭ făcea ca aerul să fie şi maĭ rece, de şi erau treĭ lunĭ de când Soarele nu se scoborâse sub orizont.

Ce-ar face eĭ acolo însă în timpul lungeĭ nopţĭ de lunĭ de zile.

Să aştepte moartea? Nu, maĭ bine să facă o sforţare eroică şi *Lady Greely* se aruncă în contra gheţeĭ cu furie.

Şi-şĭ croi un drum, dar abia trecuse dincolo şi gheţurile se reapropriară, se lipiră la loc.

„Viteazul" şi celelalte două îmbarcaţiunĭ rămăseseră tot captive.

Din fericire bărcile acelea erau destul de uşoare, pentru a fi târâte pe ghiaţă şi cu marĭ greutăţĭ, în treĭ rândurĭ, „Viteazul", „Narvalul" şi „Beaumont", fură trecute peste ghiaţă.

Acum se puteaŭ îndrepta spre sud, dar soarele se ascunsese mult după stâncile ţăreĭ luĭ Grinnell. Umbrele nopţeĭ sporeaŭ.

La 26, expediţiunea ajunse la capul Hawks, pe marginea băeĭ Dobbin, una dintre cele maĭ periculoase de pe coasta occidentală a mărеĭ Kane.

Se opriră în insula Irving pentru a lua merindele depuse în 1875 de Nares, apoĭ corteĭul de bărcĭ, în cap cu vaporaşul porni înainte.

Pe la zece seara apa era liberă, dar după această oră se ridică un vânt năpraznic.

Bieţiĭ călătorĭ fură nevoiţĭ să se apropie de ţărm.

In curând adormiră, obosiţĭ cu totul.

Când se redeşteptară îşĭ deteră seama de grozăvia situaţiuneĭ lor.

Ghieţurile iĭ surprinseseră iar de toate părţile.

Dar nenorocirea era şi maĭ mare, căcĭ îmbarcaţiunile fuseseră legate la poalele mareluĭ ghieţar. John Evans, din care în timpul zileĭ abia curgea un părâiaş.

Indată ce soarele dispăruse se revărsase însă adevărate torente.

Maiorul încercă să scoată vaporaşul, dar fu peste putinţă. Eraŭ prinşĭ de-a binelea.

Nu le rămase decât speranţa că vor putea fi găsiţĭ, slabă speranţă, şi sus de tot pe catart, în vârful uneĭ marĭ prăjinĭ suiră un steag.

Dar ghieţurile se rupseră. Cum însă? Imbarcaţiunile toate la un loc, cu un colosal bloc de ghiaţă pluteaŭ acum spre capul Sabine.

Vântul era puternic, iuţeala era mare, dar presiunea ghieţeĭ se mărea şi ea mereŭ.

Vaporaşul gemea ca un om bolnav.

Si vântul, vântul cel nebun, se schimbă şi iată că-ĭ ducea acum... iar spre nord.

Trebuiau să părăsească cu orĭce preţ banchiza, căcĭ Lady Greely ajunsese la şease mile de capul Albert.

Maiorul hotărâ să părăsească îmbarcaţiunile şi să oprească numaĭ pe „Beaumont".

Da, dar trebuiau să lase şi proviziile şi aceasta era îngrozitor.

Din *Lady Greely* şi din „Viteazul", eĭ făcură plute, pe carĭ îngrămădiră ce au putut să ia, pentru a se îndrepta cât maĭ în grabă spre capul Sabin...

Nenorociţiĭ făceau un act ca şi cum s'ar fi sinucis.

Din acel moment a început o serie de catastrofe ne maĭ pomenite în analele călătoriilor spre polul nord şi dacă această descriere a început puţin cam searbădă, apoĭ nu e menită să se isprăvească tot aşa. Vom avea prilejul să ne convingem despre aceasta în numerele viitoare, când vom începe să descrim drama cea maĭ îngrozitoare din câte s'aŭ petrecut pe planeta pe care o locuim.

1) A se vedea începutul în No. 1 al aceşteĭ publicaţiunĭ.

Cele maĭ înalte localităţĭ locuite sunt: Kursok (Asia) la 4541 m., Tacora (America de sud) la 4344 m., Observatorul Lincoln (America de Nord) la 4332 m., Patosi (America de sud) 3960 m., La Paz (America de sud) 3694 m., Lhasa (Asia) la 3630 m., Mouktinath (Asia) 3440 m., Observatorul du Pic du Midi (Franţa) la 2877 m.

Cel maĭ mare lac din lume este Victoria-Nyanza (Africa), care are o suprafaţă de 83.300 km. pătraţĭ.

Crocodiliĭ trăesc pe marginele fluviilor Gangele (Asia). Misisipi (St(atele-Unite) şi Nilul (Africa).

Stelele căzătoare sunt maĭ numeroase spre dimineaţă decât spre seară şi în a doua jumătate a anuluĭ decât în întâia.

Barcelona are o populaţie de 587.000 locuitorĭ.

Belgradul are o populaţie de 91.000 locuitorĭ.

Primul european care a văzut Oceanul Pacific a fost Nunez Balboa, un spaniol.

Cristof Columb a descoperit America la 12 Octombrie 1492.

Noutaţi ştiinţifice

Conferinţe pentru copii. — In Londra se ţin în fiecare an la Crăciun conferinţe ştiinţifice pentru copiĭ, înfiinţate încă din 1826 de Michel Faraday, din iniţiativa societăţeĭ regale. Anul acesta li se va vorbi copiilor de către Sir James Dewar, profesor de chimie, despre a) alhimie; b) atomi; c) lumină; d) norĭ; e) meteoriţĭ şi f) lumĭ înghieţate, în total cincĭ conferinţe.

Stelele variabile. — In numărul pe Decembrie 1912 al revisteĭ londoneze *Knowledge*, d. profesor A. W. Bickerton într'un studiu asupra „Noueĭ astronomiĭ", citează rezultatele la care a ajuns redactorul nostru d. V. Anestin, cu privire la distribuirea stelelor variabile faţă de Calea Lapteluĭ. Aceste rezultate au fost publicate anul trecut în revista londoneză *English Mechanic* şi în *Buletinul societăţeĭ astronomice din Franţa.*

Gravitaţiunea. — In revista londoneză *Observatory*, profesorul Sitter vorbeşte despre nişte cercetărĭ făcute de d-sa şi de d. Bottlinger din Munich, ca să vază dacă nu cumva în timpul uneĭ eclipse totale de lună, aceasta e maĭ puţin atrasă de Soare, ca de obiceĭ. Pământul, cu alte cuvinte, formând un fel de ecran între Lună şi Soare, s'ar putea ca gravitaţiunea Soareluĭ, să nu se maĭ exerseze cu aceiaşĭ putere în timpul eclipseĭ. Dacă propoziţia e destul de clară, nu tot aşa e şi cu metodul ce se poate întrebuinţa, cât şi cu rezultatele obţinute. Ceĭ douĭ profesorĭ au găsit că dacă s'ar admite această micşorare a gravităţeĭ s'ar putea explica multe enigme cereştĭ şi între altele o mişcare curioasă a luĭ Mercur.

Epocile de reproducere ale păsărilor. — S'a spus deseorĭ că iubirea, instinctul de reproducere are anotimpurĭ bine stabilite, pentru animale, ca şi pentru păsărĭ:

„un instinct destul de van
„ce le vine şi la păsărĭ
„câte două orĭ pe an.

D. A. Chapellier în *Comptes Rendus* ale societăţeĭ de biologie din Franţa, găseşte că unele păsărĭ arată o asemenea activitate şi în alte anotimpurĭ de cât cele prescrise, aşa sunt de pildă nişte rândunicĭ din America.

Evoluţia chimieĭ fizice. — D. Georges Lemoine, membru al institutuluĭ din Paris, într'un articol publicat în *Revue Scientifique* (30 Noembrie), spune ca concluzie vorbind despre chimia fizică:

„Insemnătatea eĭ reiese din faptul că ea se ocupă maĭ ales cu diferitele transformărĭ ale energieĭ în legătură cu transformările chimice. Or, descoperirile din aniĭ din urmă indică faptul, că omul va găsi în curând surse de energiĭ nebănuite încă: degradarea atomilor carĭ se despart în sub atomĭ nu se face de cât cu o colosală desfăşurare de energie, pe care putem să sperăm că o vom canaliza, — pe de altă parte, studiul radierelor ultra-violete, promite şi el isvoare de energie, paralele cu cele ce se pot scoate din temperaturele extraordinar de ridicate produse de electricitate.

Cometa Encke.—Astronomul Seagrave a publicat o notiţă în *Popular Astronomy* din America în care arată că în 1914, cometa Encke, care are o perioadă de 1205 zile, se va apropia de Pământ până la 41 milioane klm,. putând fi văzute cu ochiĭ liberĭ—ceea ce se întâmplă rar ca o stea de mărimea 4 saŭ 5. Cometa Encke se întoarce foarte regulat în apropierea Soareluĭ la fiecare treĭ anĭ şi vre-o 110 zile.

Huila.– Natura chimică a huileĭ niciĭ acum nu e cunoscută, nu se ştie dacă are o origină animală, vegetală, sau pur chimică. D-niĭ Amé Pictet şi L. Ramseyer aŭ găsit că huila nu conţine carburĭ aromatice, cum se credea până acum, ci numaĭ carburĭ ciclice saturate, ceia ce e un pas făcut înainte, pentru studiul origineĭ huileĭ.

Infuzoriile nu îmbătrânesc. — Infuzoriile, carĭ sunt cele maĭ micĭ organizme şi carĭ cu toate acestea se mişcă, mănâncă, aruncă afară un fel de urină, se înmultesc într'un chip nepomenit. O infuzorie se împarte în două, în două nouĭ infuzoriĭ şi fiecare dintre ele, în câte alte două. Vă puteţĭ închipui că în câteva ore numărul lor sporeşte colosal. Dar puterea de a se reproduce în acest mod nu se pierde oare cu timpul? Un învăţat, d. Lorande Loss Woodruff a făcut experienţe şi a găsit că celulele se sub împart mereŭ, la infinit, fără ca cele dela început să-şĭ fi pierdut energia aceasta curioasă de reproducere.

Migraţiunea verticală a animalelor marine. — E constatat maĭ de mult, că numeroase animale, dar maĭ cu seamă peştĭ, carĭ de obiceĭ staŭ în fundul măreĭ în timpul zileĭ, la maĭ mult de 1000 de metri, noaptea se ridică spre suprafaţă. D. Bourée a găsit că acelaşĭ lucru îl fac şi peştiĭ prevăzuţĭ cu organe luminoase.

Astre nevăzute. — De câţiva anĭ, astronomiĭ, cu ajutorul spectroscopuluĭ, pot să descopere corpurĭ cereştĭ ce se învârtesc în jurul stelelor-sorĭ, corpurĭ cereştĭ prea aproape de astrul principal, pentru a putea fi văzute cu lunetele. Aceste stele se numesc duble spectroscepice. Steaua *gama* din Gemeniĭ e o asemenea stea şi cea mică se învârteşte în jurul celeĭ marĭ în 6 anĭ. Steaua cea mică din *Xi* din Perseu se învârteşte în jurul celeĭ marĭ în aproape 7 zile.

Acestea sunt descoperirĭ făcute de curând, sunt însă sute de stele duble spectroscopice şi e curios, că sunt sisteme stelare, în carĭ steaua cea maĭ mică se învârteşte în jurul celeĭ marĭ numaĭ în câteva ore. Gândiţi-vă că Pământul se învârteşte în jurul Soareluĭ în 365 zile.

Steaua nouă din Şopârla observată în 1911 se află la o depărtare de peste 500 *anĭ de lumină* de noĭ. Lumina face 300.000 km. pe secundă, decĭ câte secunde sunt în 500 de anĭ?

Cutremure de pământ.—D. G. Macoveĭ într'o comunicare foarte interesantă făcută Academieĭ noastre de ştiinţă cu privire la cutremurul dela 9 August 1912 din regiunea măreĭ de Marmara, explică cauzele aceluĭ cutremur. D-sa se afla la acea epocă în Constantinopol. Concluzia e că acel cutremur de pământ e după cum l-a numit marele geolog vienez Suess a fost „un cutremur prin încălecare", adică unele strate s'aŭ suit pe altele de deasupra lor.

Regiunea Rodosto-Xeros e supusă încă la alte catastrofe la fel.

Contra guteĭ (podagra).—D. dr. Riegler într'o comunicare făcută Academieĭ noastre cu privire la podagră, ajunge la următoarele concluziĭ:

1) Podagra e o boală serioasă, a căreĭ desvoltare poate fi însă redusă până la un punct. 2) Nu există nicĭ un tratament special al podagreĭ şi lupta raţională în contra eĭ e următorul regim: multă mişcare la aer curat, renunţarea la băuturile alcoolice şi o viaţă regulată.

Tuberculoza în Japonia.— In Japonia, tuberculoza face un milion de victime pe fiecare an. Având 51 milioane locuitorĭ, Japonia pierde decĭ pe fiecare an 20 de indivizĭ la o mie. Până acum nu existaŭ decât mijloace restrânse pentru a se lupta în contra acesteĭ îngrozitoare boale. S'a întemeiat însă o societate, aĭ căreĭ iniţiatorĭ sunt baroniĭ Takagi şi Sato şi d-rul Kitasato şi care va duce o luptă aprigă în contra tuberculozeĭ.

Moartea unuĭ astronom.—A murit astronomul S. A. Saunder, în vârstă de 60 anĭ. Era profesor de astronomie în Londra. S'a ocupat în special cu determinarea poziţiunilor craterilor lunarĭ.

Agricultura în Rusia.—In revista londoneză *Science Progress*, d-rul J. V. Eyre se ocupă de agricultura Rusieĭ, care de şi e o ţară foarte întinsă, nu are decât o foarte mică parte cultivată. Din cauza sărăcieĭ şi indolenţeĭ locuitorilor, agricultura în Rusia e pe o treaptă cu totul inferioară. Pe vaste întinderĭ nicĭ nu s'a pomenit de îngrăşăminte artificiale şi de maşinĭ agrioIe.

O ploaie de pietre din cer.—In the *American Journal of Science*, d. W. M. Foote se ocupă de un roiu de pietre căzute din cer la Holbrook, Navajo County în Arizona (vestul Statelor-Unite), la 19 Iulie st. n. D. Foote a colecţionat mulţĭ din aceştĭ meteoriţĭ. La 64 30 m un mare meteor a trecut pe deasupra localităţeĭ Holbrook, la data menţionată,făcând un zgomot ce a ţinut vre-o 30 de secunde. Pietre numeroase aŭ căzut lângă localitatea Aztec, ridicând praf pe o întindere de un kilometru jumătate, pe pustiul de nisip unde căzuseră.

Multe dintre aceste pietre aŭ fost găsite de locuitoriĭ din Aztec, pe o întindere ce avea o suprafaţă eliptică, de peste 4 km. lungime şi 1 km. şi jumătate lărgime. Cea maĭ are piatră cântarea vre-o 7 kgr., altele multe numaĭ câte 2 kgr. Cercetările chimice aŭ dovedit că sunt pietre meteoritice, în carĭ s'aŭ găsit 3.68 la sută nikel şi fier şi 96.32 la sută silice.

In total s'aŭ găsit 14.000 pietre ce cântăreaŭ la un loc vre-o 240 kgr. Din acestea, vre-o 8000 cântăresc fiecare maĭ puţin de 1 gram, 29 pietre cântăresc dela 1020 la 6665 grame şi 6000 între un gram şi 1000 grame.

Vârsta pământuluĭ. —Socoteala făcută cu privire la vârsta pământuluĭ, întemeiată pe cantitatea de helium şi uranium din rocele carbonifere, aŭ dat ca rezultat 400 până la 1500 milioane anĭ. Socoteala întemeiată pe cantitatea de sodiu adusă

în oceane de toate râurile din lume dă numaĭ 70 milioane anĭ. E decĭ o mare deosebire între o estimare şi alta.

D-rul F. C. Brown dela universitatea din Ithaca (Statele-Unite), în revista franceză *le Radium* încearcă să arate de ce există o aşa nepotrivire. Dânsul spune că sodiul e şi el o substanţă radioactivă, cu o rudă care e insolubilă în apă. Sodiul de pe uscat s'ar datora decĭ descompunereĭ aceleĭ rude, iar sodiul oceanuluĭ soluţiuneĭ de sodiu pe uscat, care a fost transportată de râurĭ. In primele perioade, uscatul era prea puţin, transportul către ocean era decĭ redus şi prin urmare vârsta calculată după sodiul din ocean trebuie sporită. Decĭ, pământul are o vârstă de cel puţin 400 milioane de anĭ, dacă nu şi maĭ mult.

Planetele micĭ.—Cititoriĭ ştiŭ (vezĭ No. 2 al acesteĭ publicaţiunĭ „Piticiĭ sistemuluĭ solar") ce sunt planetele micĭ. Zilele trecute s'a făcut o socoteală interesantă de cine a descoperit aceste planete, anume câte a descoperit. Astfel, din 732, observatorul din Heidelberg a descoperit 271, Palisa din Viena 102, A. Charlois din Nisa (a murit acum douĭ anĭ) 99; 24 Robert Luther din Dusseldorf, 74; aŭ maĭ fost descoperite în şi anume de Henry, Chacornac şi Borre-Franţa, afară de acelea ale luĭ Charlois lly. In Anglia 13, în India 8, în Italia 14, în America 48 de Peters, 22, Watson, 24 de Metcalf şi 15 de alţĭ astronomĭ. La Heidelberg toate planetele micĭ aŭ fost descoperite cu ajutorul fotografiereĭ.

Isprăvile câinilor în războiul Ruso-Japonez

Primele două asalturĭ contra celebreĭ fortăreţe a Ruşilor, Port-Artur, din extremul orient fură fără succes pentru asediatorĭ.

De ambele părţĭ numărul celor căzuţĭ în luptă fu mare şi japonezĭĭ îndurară pierderĭ coolsale în faţa foculuĭ ucigător, ce pornea din diferite forturĭ ale cetăţeĭ. Sfârşitul acestor două lupte nu descurajase însă pe inteligenţĭĭ şi mult răbdătoriĭ japonezĭ, carĭ se aşteptaŭ ca în ofensiva ce luaŭ, să sacrifice pe mulţĭ dintre aĭ lor.

Rândurile lor eraŭ încă numeroase şi pe de altă parte asiguraţĭ că în fiecare zi le vor veni în ajutor trupe nouĭ, ca să împlinească golul ce se făcea. Nelinişcea cea mare intra maĭ mult în inimile celor asediaţĭ.

Sfârşitul soarteĭ lor era presimţit, dar ambiţionaŭ să întârzieze cât maĭ mult acest sfârşit. Faima cetăţeĭ trecuse oceanele şi continentele; Ruşiĭ cheltuiseră milioane pentru întărirea acesteĭ cetăţĭ şi toată lumea vedea într'însa fortăreaţa ce nu se poate lua prin forţa armelor. Cum însă japonezĭĭ nu încetaŭ bombardarea decât câteva ore pe zi, se putea prevedea, că muniţiunile ce le aveaŭ asediaţiĭ vor fi sfârşite şi nicĭ arsenalul din cetate nu va fi în stare să aprovizioneze pe fiecare zi cantitatea necesară.

Intr'adevăr iarba de puşcă, fulmicotonul şi maĭ toate substanţele explozibile nu eraŭ suficiente decât maximum pentru câteva lunĭ. Pe de altă parte numărul oamenilor întrebuinţaţĭ în arsenal era micşorat aproape zilnic, de oarece mulţĭ dintr'înşiĭ eraŭ chemaţĭ să umple golurile lăsate de ceĭ căzuţĭ în forturĭ.

O altă grijă şi maĭ mare, era lipsa de alimente, ce începuse a se simţi. In fortăreaţă nu maĭ era decât grâŭ şi orez, încât hrana asediaţilor dintr'o pâine neagră şi orez fiert.

Se prevedea însă, că într'un timp scurt aceste alimente se vor termina şi atuncĭ cetatea va trebui să cadă, asediaţiĭ nemaĭ având cu ce se hrăni.

Ca culme a nenorocireĭ celor din Port-Artur, eĭ constatară, că telegramele ce le puteaŭ schimba cu armatele ruse conduse de generalul Kuropatkin, eraŭ prinse de duşmanĭ. Intrebuinţaseră cu folos un timp îndelungat telegraful fără fir, dar japonezĭĭ prinseră de veste şi făcură imposibilă această comunicaţie.

Intr'una din zilele ce urmară celuĭ de al doilea asalt, şi când neliniştea era maĭ în rândurile asediaţilor, veni în cabinetul generaluluĭ Stoessel, comandantul cetăţeĭ, se apropiă un grup de 15 soldaţĭ conduşĭ de un ofiţer şi cu steagul alb ridicat. Toţĭ asediaţiĭ presimţeaŭ că ultimatul japonezilor sosea. Generalul Stoessel, la ştirea ce i se adusese nu putu a se obţine, să nu scrâşnească din dinţĭ zicând:

— Asta ne maĭ trebuia acuma. După o clipă de gândire, generalul zise curierului care adusese vestea: Telefonează să se lase libere trecerea până la 500 metri. Acolo va ieşi înainte patru soldaţĭ conduşĭ de ofiţerul Nelidov şi va aduce pe delegatul inimic legat la ochĭ în fort, unde voĭ sosi şi eŭ. O mişcare vie se făcu între ceĭ din cetate. Situaţia lor disperată le aţâţa şi maĭ mult curiozitatea de a şti ce propunerĭ aduce inimicul. După o oră aproape toţĭ ştiaŭ. Asediaţiĭ puteaŭ să părăsească cetatea spre a se uni cu grosul armateĭ, dar să nu distrugă nimic dintr'însa. Mulţĭ găseaŭ favorabile aceste condiţiunĭ şi judecau, că întru cât eĭ se pot uni cu generalul Kuropatkin aveaŭ speranţa că vor lua revanşa, luând înapoĭ nu numaĭ cetatea dar respingând cu totul pe jaopnezĭ din Manciuria.

Stoessel, având timp să dea răspuns în 24 ore, ordonă să se ducă ofiţerul japonez la locul de unde fusese luat şi luă dispoziţiunĭ să i se înainteze cât maĭ repede un raport detaliat de cantitatea de muniţiunĭ şi de alimente, ce se maĭ găsea în cetate.

Raportul fiind alcătuit, generalul Stoessel convocă statul major spre a delibera asupra propunereĭ făcută de japonezĭ, Şedinţa a durat maĭ bine de treĭ ceasurĭ. Cea maĭ mare parte din statul-major considera ca admisibilă propunerea japonezilor; puţinĭ eraŭ hotărâţĭ să lupte până la extrem, iar în ultimul moment să arunce cu dinamită toate construcţiunele din cetate, ca să nu cadă în mâinele inamicilor. Această părere era combătută cu înverşunare de ceĭlalţĭ, carĭ puneaŭ înainte posibilitatea uneĭ recucerirĭ a cetăţeĭ şi nu vedeaŭ decĭ—necesitatea distrugereĭ eĭ cu totul.

Stoessel, militar încercat, stetea pe gândurĭ, şi părea că nu i-a nicĭ o parte la discuţiunie aprinse ale colegilor săĭ.

La un moment dat, când toţĭ aşteptaŭ să audă şi părerea sa, zise:

„E greŭ, foarte greŭ să luăm o hotărâre, când nu putem avea nicĭ o ştire dela cartierul general al armateĭ.

Avem disponibile încă atâtea ore până să dăm răspunsul cerut, decĭ trebue să aşteptăm fără să ne pripim la hotărârĭ. Nu se ştie ce aduce ceasul, care vine. Vă invit decĭ ca mâine înainte de a se împlini cu două ore termenul fatal, să vă întrunițĭ aci din noŭ şi atuncĭ vom vedea odată ce este de făcut. Statul major se retrase, uimit de această şovăire a comandantuluĭ. Se credea că e o nebunie în a maĭ spera o îmbunătăţire a stăreĭ de lucrurĭ.

Raportul făcut pentru cantitatea de alimente şi muniţiunĭ era cu desăvârşire defavorabil. Injumătăţind raţia de hrană care deja maĭ fusese redusă abia maĭ putea să maĭ hrănească pe asediatorĭ timp de 65 zile. Muniţiunile puteaŭ să se destuleze necesităţile pentru maximum patru lunĭ.

Necăpătând ajutoare de nicăerĭ, asediaţiĭ eraŭ condamnaţĭ să încerce o eşire afară din cetate, ceeace ar fi fost o nebunie, căcĭ ar fi fost măcelărițĭ până la ultimul; sau să predea cetatea maĭ târziu din cauza foameteĭ. Noaptea trecu în linişte precum şi cele câteva ore ce-ĭ maĭ despărţea de răspunsul, ce trebuia dat. Noua şedinţă fu şi maĭ furtunoasă şi faţă de atitudinea imposibilă a comandantuluĭ oarecare sentimente de rebeliune se manifestară.

Această manifestaţiune deveni şi maĭ accentuată, când în mijlocul discuţiunilor colegilor săĭ, Stoessel zise cu o voce de ştiutor:

— Eĭ bine nu. Nu vom da cetatea. Aci eŭ comand şi cetatea nu va pieri decât după ce voĭ muri eŭ.

Avem cel puţin treĭ lunĭ încă înaintea noastră. Vom mânca cu toţĭ ca şi ultimul soldat şi când hrana se va termina atuncĭ vom vedea ce maĭ e de făcut. Patria este cu ochiĭ aţintiţĭ spre noĭ. Sarcina ce o avem e foarte grea, nespus de grea, dar tocmaĭ de aceia trebuie să dovedim, că suntem demnĭ de ea. Vom muri, nu neg.

Am însă presimţirea, că această moarte dacă va veni, va avea de furcă până să ne ajungă. Decĭ încă odată răbdare, răbdare şi iar răbdare. Să reluăm ocupaţiunile noastre şi să fim gata pentru orice. Răspunsul meŭ va fi: *Nu.* Vorbi-

rea lui Stoessel oricât de entusiastă a fost n'a îndepărtat sentimentele de rebeliune şi dacă pentru moment manifestaţiunea lor nu avu loc, nu se putea şti ce proporţiuni vor lua când starea se va înrăutăţi şi mai mult. In faţa hotărârei comandantului, fiecare se retrase la postul său.

Răspunsul lui Stoessel înmărmuri pe japonezi. Un nou asalt mult mai teribil ca cele precedente fu dat, dar rezultatul fu dezastruos. Câteva mii de japonezi căzură pradă focului ucigător al Ruşilor. Speranţa asediaţilor începu să crească şi un eveniment neaşteptat îndoi această speranţă. In zorii unei dimineţi, observatorul dela luneta unui fort, zări în depărtare cum venea în fuga mare un câine. Ofiţeru de pază dete ordin a se lăsa câinele să vină. Care nu-i fu mirarea ofiţerului, când apropiindu-se câinele, recunoscu, că este una dintre cei cu care făcuse dresaj încă înainte de ivirea războiului.

Era un câine din rasa acelora, cari aŭ jucat cel mai mare rol în anticitate şi evul mediu.

Era un dog (canis molossus) ai cărui strămoşi trăiaŭ odinioară în Islanda, de unde aŭ fost răspândiţi de către Gali în toată Europa. Aristotel chiar descrise calităţile unui asemenea câine sub numele de canis epiroticus. In evul mediu, aceşti câini eraŭ îmbrăcaţi cu un cojoc tare, de piele bine tăbăcită şi dresaţi a purta un vas plin cu o substanţă răşinoasă şi în care era un burete udat în spirt. In lupte câinii se aruncaŭ în special asupra călăreţilor şi muşcaŭ caii. Substanţa răşinoasă în contact cu spiritul se aprindeaŭ şi caii pe de o parte muşcaţi de câini, pe de altă parte arşi fugeaŭ în dezordine. Henric al VIII-lea regele Angliei trimise 100 câini aliatului săŭ Carol V-a cel Mare, care distribuindu-i soldaţilor le zise: Sper, că veţi fi în totdeauna tot atât de curagioşi ca şi câinii voştri. In adevăr câinii aceştia sunt de un curaj extraordinar atacând la nevoie animale mult mai uternice precum taurul, ursul şi chiar leul. Ei au un cap mare cu nasul mic şi tăiat n două, (ca de mox) pielea de sub fălci îi atârnă în jos şi coada lungă. De şi au corpul greu şi deci mersul încet, sunt însă foarte întrebuinţaţi pentru puterea şi mai ales curagiul lor.

Astăzi prin împerecheri cu alte specii de câini se pot obţine dogi, care să poată străbate cu uşurinţă distanţe mari şi ştiind să se ferească de pericole ca să ajungă vii nevătămaţi la distanţă.

(Sfârşitul în numărul viitor).

T. Constantinescu.

T.-Măgurele.

Podul de la Cerna-Voda are o lungime de 750 metri şi o lăţime de 190 metri.

Steaua cea mai strălucitoare de pe întreaga boltă cerească se numeşte Sirius.

Acidul carbonic e mai greŭ decât aerul.

Cea mai mare catastrofă a veacului

Veacul acesta abia numără 12 roze şi va număra în curând 13, număr fatal, ce la mulţi nu place, dar nu-i putem zice 1912 bis, pentru a imita pe mulţi proprietari din Bucureşti ce aŭ groază de 13, şi cu toate acestea a debutat cu un cataclismu înspăimântător, care nu va fi uitat multă vreme: anume cataclismul din Martinica. Am înregistrat câţiva ani mai târziŭ groaznicul cutremur din Calabria, când 200.000 fiinţe omeneşti şi-au pierdut viaţa sub dărămături, dar cei 25.000 de oameni din Saint-Pierre, capitala Martinicei, aŭ pierit într'un mod excepţional. Nu încetul cu încetul, nu loviţi mortal, nu striviţi sub dărămături. Cei 25.000 de oameni aŭ pierit aproape într'o clipă, axfixiaţi de un gaz incamdescent şi otrăvitor. In câteva secunde numai, frumosul oraş Saint-Pierre, nu mai era decât o ruină din care aproape nimic nu rămăsese în picioare, ba unele obiecte mari şi grele, fuseseră măcinate, fărămiţate, reduse în praf.

Nici unul nu a scăpat, nici unul nu a putut să spună ce a văzut, afară de vre-o doui trei, ce se aflau în partea cu totul opusă muntelui Peleu, din al cărui pântec enorm a ţâşnit norul cel luminos şi aducător de moarte.

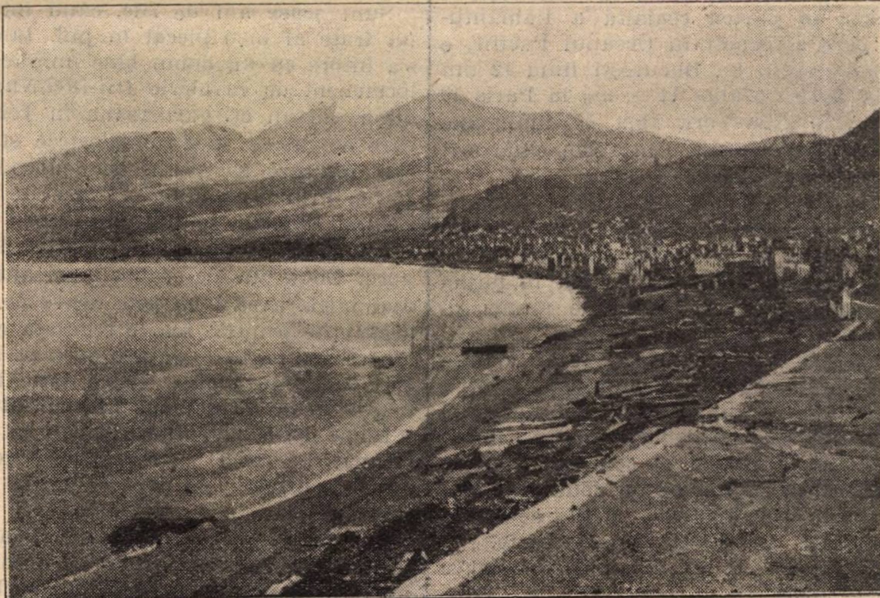
Cadavrele eraŭ carbonizate, în atitudinele în cari fuseseră surprinse bietele victime. Cea mai înduioşetoare şcenă ce s'a văzut după catastrofă era cea dintr'o casă ale cărei ziduri rămăseseră în picioare.

Intr'o odaie, un bătrân pe un jilţ, la spatele lui o fată, fiica lui, în genuchi, par'că cerând iertare bătrânului, un tânăr. Aşa aŭ fost găsiţi. Ce şcenă era aceia? Să o reconstituie romancierii cei cu imaginaţiunea prea mare.

Vedeţi în gravurile alăturate, cea dintâi reprezintă oraşul Saint-Pierre, aşa cum era înainte de catastrofă, cu casele lui frumoase, cu plantaţiile lui bogate;

Saint-Pierre înainte de catastrofă

Saint-Pierre după catastrofă

iar cea de a doua, aproape numai locul în care fusese Saint-Pierre.

In fund vulcanul cel omorâtor de oameni ce fumegă încă, cu capul acoperit de propriul lui fum, rușinat par'că și el de marele dezastru ce l'a pricinuit. Pe o rază de 4 kilometri totul a distrus „tromba vulcanică", căci alt nume nu-i găsim.

RUBRICA CITITORILOR

INTREBARI ȘI RASPUNSURI

Scatii în timpul iernei. — Scatii sunt păsări călătoare, aceasta o deduc din observațiuni avute înainte, timp de vre-o 10 ani. Nu erau și prin urmare nu prindeam scatii decât toamna, când de cele mai multe ori umblau în cârduri de câte 10—50. In restul anului nu ai să vezi decât doară din acei scăpați din colivii. Că-și făceau apariția numai toamna și în cârduri, mă face să cred că aceste păsărele sunt călătoare. Am văzut, într'o primăvară, într'o pădure vre-o câțiva; poate că aceștia văzând clima dulce a acelei ierni s'ar fi amăgit și rămas.

M. B. Bârlădeanu
Dorohoi.

Scatii în timpul iernei. Ziua și noaptea.—Da, și scatii pleacă în țările calde, ca rândunelele și alte păsări.

Rog însă să mi se spună, pentru ce când la noi e ziuă, în alte părți e noapte?

Th. H. Georgică, Loco.

Pământul e rotund și deci, la un moment dat, numai o jumătate a lui e luminată de soare, pe când cealaltă e în întuneric. In 24 de ore însă, Pământul se învârtește în jurul lui însuși, prezentând Soarelui toate părțile sale. Vă explicați atunci pentru ce, când la București e amiazi, în partea cealaltă a Pământului, care e tocmai în Oceanul Pacific, e miezul nopții. La București fiind 12 din zi, la Berlin e abia 11 a. m., la Paris 10 a. m., în New-York abia 4 dimineața. Dar despre acestea vom vorbi chiar noi în amănunte.—*Red.*

Scatii în timpul iernei. — Sunt vre-o doisprezece ani de atunci; eram într'o localitate din Moldova, situată în mijlocul unui lanț neîntrerupt de munți gigantici.

Casa, în care locuiam, era clădită chiar la poalele unui munte, ca într'o scobitură. Pe dinaintea grădiniței din fața casei, era un drum îngust, ce ducea în sus și în jos, și dincolo de drum se întindea un platou ca de două sute metri, înconjurat de toate părțile de munți, întretăiați de poteci întortochiate, la poalele cărora, un pârâu își rostogolea furios apele cristaline.

La stânga, în linie cu locuința mea, era altă casă, cam la douăzeci metri depărtare și între ambele case, un arin splendid.

Cu două zile înainte de Bobotează, începuse să cadă, domol, o ninsoare deasă, de nu vedeai la doi pași, și n'a încetat, decât în ajunul Bobotezei.

Se așternuse pretutindeni un strat gros de zăpadă, din care cauză, curierul care făcea cursa de trei ori pe săptămână, abia a putut străbate în localitate, pe la 5 seara, în loc să sosească la amiază, ca de obiceiu, aducând ziare și corespondența.

Pe la 9, m'am pus pe cetit ziarele și o revistă ce primisem. Intr'un târziu, însă uitându-mă la ceas, văd că sunt 3; m'am culcat.

A doua zi, Boboteaza m'am deșteptat pe la 10. Când am deschis ușa, ce da în fața arinului din curtea casei de alăturea, mi s'a înfățișat un tablou ce n'am să-l uit nici odată.

Intr'o liniște și singurătate desăvârșită, sus, cerul de un albastru pronunțat și străveziu; jos zăpada de o albeață orbitoare, iar pe arin, pe toate crăngile și crănguțile sute de scatii agățați în toate pozițiunile, ciripind voios și ciugulind semințe din mugurii uscați; și, cum soarele cădea oblic, arinul părea presărat cu zmaragde, ce sclipeau în diferite nuanțe, după mișcările ce făceau aceste drăgălașe păsărele.

Am rămas în pragul ușei, fascinat de această priveliște, până ce, după câteva minute, cu un ciripit ascuțit și-au luat zborul spre munte, într'un stol compact.

Deci, iubitorul de păsărele ia întrebarea ce pune prin No. 3 al „Ziarului Călătoriilor" va deduce din cele ce preced, că scatiii nu emigrează iarna în clime mai calde, ci se retrag la munte și prin păduri, unde găsesc hrana ce le convine, pe care nu o pot găsi iarna în orașe și pe câmpii. 1)

Zantipa
Galați.

Cum sunt fascinate păsărelele.—Citind articolul „Cum își fascinează șerpii prada" vă semnalez un caz ciudat pe care vi-l expun în rândurile de mai jos, însă acțiunea nu se petrece între un șarpe și o pasăre, ci între o pisică și pasăre.

Sunt șease ani de zile, când într'o zi un frate al meu plecat în jud. Ialomița s'a întors cu un domn bine îmbrăcat, un locotenent de cavalerie *Dzi-Dlel-Nuzimai*, ofițer persan cu garnizoana în Teheran, care se ducea să-și completeze studiile sale militare la școala de equitație din Paris. Fratele meu îl întâlnise în gara Lehliu, ofițerul venind din spre Constanța. Avea trei pisici frumoase, de angora. Două din ele erau albe și alta, cea mai mică, avea două pete negre pe ochi, despărțite printr'o foarte regulată cărare albă, iar o parte roșcată o avea pe spate. Era o corcitură cu o pisică sălbatică ce trăește prin împrejurul Erzerumului.

După două zile ofițerul plecă la Paris lăsând în urma rugăminților noastre „pisica pestriță" pe care o chema Dehti (pustiu).

Pe vară am plecat la Slănic (Prahova) și am luat și pisica cu noi. La Slănic am stat la locuitorul Temelie Bizineche a cărui casă e situată vis-à-vis de Saline.

La câteva zile după sosirea noastră, „Dehti" a noastră nu mai mânca. Lucru curios însă, creștea, frumoasă se făcea, nu slăbea de loc.

La vre-o trei săptămâni hotărârăm o escursie spre *Suzana* și *Cheia*. Cum plecarea trebuia să se facă de dimineață, m'am sculat pe la 4 și am eșit în curte. Tăcerea diminneței era întreruptă din când în când de către un car ce trecea spre Saline și de ciripitul păsărelelor, cari sburau când la streașina casei, când la staulul vitelor, sau pe pomi.

„Dehti", urcată pe casă se lățea, se întindea, se ghemuia printre crăcile pomului din apropierea casei de par'că ar fi vrut să intre în ele. Stătea ce stătea și cum nevinovatele păsărele erau în vârful pomului, ea eșea dintre crăci și se așeza pe coama casei după ridicătura gurii dela pod.

Știți ce zăcea acolo? Păsărelele sburau încoace și încolo, iar ea dilata pupilele ochilor, fixându-le. Era uimitor să vezi cum cădea dintr'o grămadă de păsărele câte una, drept spre ea, și cu o iuțeală fulgerătoare se repezea, o omora cu ghiarele-i ascuțite, o lăsa și se ducea din nou la pândă.

Operația asta o făcea de mai multe ori apoi liniștită sfâșia păsărelile și apoi le mânca.

Chemai și pe ai mei, cari observară această curiositate. Curioși, ne duserăm în dosul casei, unde într'adevăr găsirăm atât în iarbă cât și într'un butoi multe urme ale curioasei vânători a lui *Dehti*.

Aurel D. Ionescu
București.

Cum își fascinează șerpii prada.—Era prin 1909, într'una din zilele lui Iulie, o zi atât de călduroasă, încât îți înăbușia respirația. Vorbisesem încă de vre-o câteva zile cu câțiva prieteni ca să mergem la vânătoare. In timpul când era să plecăm, niște ciripituri foarte sfâșietoare, ne traseră atenția. Stăturăm pe loc și ascultarăm. Am observat că aceste ciripiri veneau dela rădăcina unui copac, la care, pusesem o cursă pentru vrăbii. Crezând că se va fi prins vre-o vrabie, ne îndreptarăm în acel loc. Dar de odată rămaserăm uimiți de cele ce văzurăm. Pe un bolovan mare ce se afla la rădăcina acelui copac, era o păsărică care bătea din aripi, ciripea, se depărtă și se apropia de pământ, ceea ce proba că îi era frică; iar la vre-o 2 pași de ea un șarpe încolăcit, cu capul ridicat dela suprafața pământului și care fixa pasărea. In scurt timp pasărea fu atrasă de această reptilă și era cât pe aci să fie înghițită, dacă nu interveneam noi, cari cu pietre, cari cu bolovani de pământ. Șearpele văzându-se surprins, se strecură printre șipcile gardului dela grădină, se vârî printre flori și se făcu nevăzut.

N. I. Paloșanu, *Călărași*

Un bolid. — „Cu privire la bolidul observat de d. Șomăcescu din Gorj, am a vă comunica și eu următoarele: Eram în seara de 25 Noembrie c. în grădina publică a orașului; vorbeam cu un prieten. Privind întâmplător spre apus, pe cer am văzut amândoi bolidul. Era la 60 grade de orizont, avea o lumină gălbue și diametrul aparent de vreo 8 cm. (!), cădea exact spre Vest. Strălucirea îi creștea, așa că aproximativ la 30 grade de orizont era

---

1) Redacția e sigură că părerea de sus e cea care se apropie de adevăr și „Iubitorul de păsărele" sperăm că e mulțumit

mult maĭ strălucitor de cât planeta Venus. Era ora 5 şi 15 minute exact. In acel moment a explodat cu o mare lumină. Sfărâmăturile se observau bine pe cerul încă albastru. Mi-a făcut impresia unuĭ glob de sticlă iluminat puternic, care se sparge. Sgomot nu am auzit. La început nu i-am dat importanţă, — cu toate că mă interesează cerul, — căcĭ credeam că e vreun foc de artificiĭ lansat de cine ştie cine. Citind însă cele observate de d. Şomăcescu în ,,Ziarul Călătoriilor" mă grăbesc a vă aduce la cunoştinţă cele de maĭ sus.

Cu stimă,
Ioan G. Popescu-*Piteştĭ*

Curiosităţĭ ştiinţifice

Modificarea stomacului.—D. Magnan a făcut o comunicare Academieĭ de ştiinţe din Paris, însoţită de fotografiĭ, prin care arată cum stomacul uneĭ raţe, care de obiceĭ e omnivoră (adică mănâncă de toate), se poate modifica dacă se hrăneşte numaĭ cu peştĭ. Stomacul ia atuncĭ caracterele stomaculuĭ păsărilor piscivore (cari mănâncă peştĭ). *(La Nature).*

Dresarea găinilor. — Găinile aveau reputaţia că sunt cele maĭ proaste păsărĭ, incapabile de a fi dresate. Un anume Torcat, a reuşit însă să le dreseze. Astfel, veţĭ vedea cu mirare cum o elevă a luĭ Torcat poate să se ţie în echilibru pe o sferă de lemn, căreia iĭ imprimă în acelaş timp o mişcare; o alta trage o saca în miniatură, pe care e cocoţată o altă găină, iar un cocoş cu creasta comică, ca de clown, face jocurĭ şi săriturĭ, imitând obişnuitele clownăriĭ. Numaĭ când năpârlesc găinele sunt cam rebele şi nu vor să se producă.

Un diamant de 1649 carate. — Până acum, cel maĭ mare diamant e cel numit Cullinan şi care cântăreşte 3032 carate. Celelalte au dela 971 carate în jos. Zilele trecute s'a găsit însă în minele din Transvaal un diamant de 1649 carate, care e prin urmare al doilea din lume.

JOCURI DISTRACTIVE

CUVÂNT ROMBIC

*	Consună
* * *	Fluviu în Franţa
* * * * *	Nume de bărbat
* * * * * * *	Ţară în Europa
* * * * *	Când te 'nsorĭ
* * *	Nume femeesc
*	Vocală.

Şi orizontal (dela stânga la dreapta) şi vertical (tot dela stânga la dreapta), veţĭ găsi aceleaşĭ cuvinte.

Numele deslegătorilor vor fi publicate în No. 7. Se acordă 10 premiĭ prin tragere la sorţĭ, la 10 deslegătorĭ, premiile consistând din scrierĭ ştiinţifice ale „Bibliotecеĭ pentru toţĭ".

Cuvântul pătrat din No. 3 era:

C A R O L
A C E L E
R E S T I
O L T U L
L E I L A

Aŭ trimes deslegărĭ d-niĭ *Ştefănescu A. Sterie*, Brăila; *Tomescu S. Octavian Vergil*, Loco; *A. Klein*, Galaţĭ.

D-na Elize Bălan, Huşĭ; *Cor. H. Dimitriu*, Piatra-N.; *Dimitrescu P.*, Galaţĭ; *Costică Zamfirescu*, Roşioriĭ de Vede; *G. Varialopol*, Slobozia; *A. Dragomir*, Bucureştĭ; *Paloşanu I. Nicolae*, Călăraşĭ; *Mitică dela Teĭ*, Bucureştĭ.

D-ra Ecaterina Şufăr şi *Manda Tudor Stan*, Constanţa; *P. Dimitriu*, Giurgiu. *D. Stănculescu*, Corabia; *Georges L. Lazarovicĭ*, Gara Roznov.

S'au acordat următoarele zece premiĭ, scrierĭ din excelenta „Bibliotecă pentru toţĭ":

Intrebuinţarea vieţeĭ de Lubboc d-luĭ *D. Stănculescu*, Corabia; ,,*Priveliştĭ din natură*" de *Al. de Hamboldt* d-luĭ Georges L. Lazarovicĭ, gara Roznov; *Spre centrul Pământuluĭ* de *Jules Verne*, d-luĭ *A. Sterie Stefănescu*, Brăila; *Cucerirea aeruluĭ* de *V. Anestin*, d-luĭ *S. Octavian Virgil Tomescu*, Bucureştĭ; *Hipnotism şi sugestiune* de *Wundt*, d-luĭ *A. Klein*, Galaţĭ; *Problemele vieţiĭ* de *Aslan*, d-neĭ *Elize Bălan*, Huşĭ; *Lumen* de *Flammarion*, d-luĭ *Cor. H. Dimitriu*, Piatra-N.; *Romanul Ceruluĭ* de *V. Anestin*, d-reĭ *Ecaterina Şufăr*, Constanţa; *Bătrâneţea* de *Metchnikoff*, d-luĭ *C. Zamfirescu*, Roşioriĭ-de-Vede; *Fenomenele spiritismuluĭ* de *Flammarion*, d-luĭ *Manda Tudor Stan, Constanţa.*

Premiile aŭ şi fost trimise celor cărora li s'au acordat.

Vom acorda câte 10 premiĭ în fiecare număr.

POŞTA REDACŢIEI

Pompilian M. Mihail, Iaşĭ.—Romanul poate fi excelent, dar ar trebui să-l ştim şi noĭ; cel puţin indicaţi-ne în trăsăturĭ generale subiectul.

Aurel Athanasescu, electro-inginer, *Ilmenau* (Germania).—Foarte interesantă, dar nu e pentru revista noastră.

Aurel D. Ionescu, Loco. — Cu micĭ schimbărĭ; dar o publicăm, fiind interesantă.

Locot.-comandor E. Hacik, str. Speranţeĭ, 6, T.-Severin.—Foarte interesantă; în No. 6. Vă mulţumim.

M. G. C., Loco.—„Iubitorul de păsărele" nu avea dreptate, scatiĭ nu pleacă iarna din ţara noastră, ci se duc în stolurĭ spre munţĭ.

Mihail Mihailof, Măcin. —Trimiteţĭ ce doriţĭ, numaĭ interesant să fie.

Dimitrie I. Chiriţă, Curtea de Argeş.—Trimeteţĭ jocurĭ istractive, le vom publica. Adresa ce ne cereţĭ e d. Victor Costin, directorul revisteĭ „Recreaţiunea", str. Păcurarĭ, Iaşĭ".

E. J. Sch., Loco.—Prea multă literatură, nu se potriveşte cu cadrul revisteĭ noastre. Altminterĭ ar putea fi bună.

X., *Dorohoĭ.*—Maĭ trimeteţĭ.

Ioan G. Ionescu, Ploeştĭ.—Aşa da, în No. 6 sau 7. Puteţĭ să maĭ trimeteţĭ.

Paloşanu I. Nicolae, Călăraşĭ. — Vă mulţumim, observaţia d-v. e interesantă.

Ioan G. Popescu. — Ne-aţĭ făcut un adevărat serviciu.

Al. Marcovicĭ, Loco. — Intre orele 11 jumătate şi 12 dimineaţa.

Nicu Vasilescu, Loco.—In No. 7 sau 8.

P. K., Focşanĭ. — Nu William, ci John Herschel, fiul săŭ; o vom publica. Convorbirea schimbată puţin. Problema bună. In numerele 6, 7 şi 8. Maĭ trimiteţĭ probleme.

Calude, Tecucĭ. —Cu totul interesantă, în No. 6.

Arcturus, Iaşĭ. — Vom publica ,,Recreaţiunĭ astronomice".

I. Constantinescu, Caracal. — In adevăr e interesantă problema d-vs., dar e cam grea; v'am rugat să ne trimiteţĭ alta.

Emanoil Pascal, Bucureştĭ. — Chestiunea e resolvată, vă mulţumim însă că aţĭ fost atât de bun să ne scriţĭ câteva rândurĭ cu privire la ,,scatiĭ iarna".

Freyer B., Focşanĭ. Morton Star Atlas, Libraria Gall and Inglis, 31 Henrietta Street, Strand W. C. London. Preţul de librărie 5 sh. Calculaţĭ shilingul a 1 leu 25 banĭ şi adăugaţĭ vreo 50—1 leu porto.

P. Wallenstein, Ploeştĭ. —N'am primit nimic de la d-vs., cum era decĭ să vă răspundem. Trimiteţĭ.

N. Radin, Craiova. — In No. 6. Maĭ trimeteţĭ.

M. Dok, Bucureştĭ. — In No. 7, puteţĭ trimete încă, de oarece vom publica orice e interesant cu privire la spiritism, telepatie, apariţiĭ, etc. maĭ ales dacă experienţele s'au făcut la noĭ în ţară. Admitem, bine înţeles buna credinţă din respect pentru cititoriĭ noştri.

Nouile Mari Premii

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL"

abonaţilor săĭ la tragerea din luna Maiŭ 1913

Lei 7.000 Lei

în bonuri comunale 4 la sută

Elegant Dormitor de Bronz

e, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel maĭ recomandabil depozit de mobile de fier şi bronz **Industria Metalică MARCU**, bulevardul Elisabeta No. 8, Bucureşti.

MATATE GARNITURA MOBILA

compusă din: o canapea, 2 fotoliurĭ şi 4 scaune.

venețiană. - O Masă elegantă de mahon cu cristal. - O Maşină de cusut p. mână

- UNA FRUMOASA LAMPA PENTRU ATÂRNAT -

Toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobilat **MARCO DATTELKREMER**, strada Carol No. 62, Bucureşti

Un Dormitor de Lemn Fin

construit în marea fabrică de mobile de lemn **MARIN V. GANEA**, şoseaua Mihaĭ-Bravul No. 37 şi strada Şerbănică No. 10.
Sucursala: Calea Victorieĭ No. 107.

Un Gramofon foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal şi fin nichelat, cu 6 plăcĭ duble, adică 12 cântece.

Un Flaut de abanos, cu 12 clape, într'o cutie fină căptuşită cu catifea.

Una vioară fină cu arcuş şi accesoriĭ de rezervă.

Toate acestea cumpărate de la Marele Magazin de muzică *Jean Feder*, Bucureşti, calea Victorieĭ 54, Furnisorul Curţeĭ Regale.

Una Mandolină italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

Una Chitară cu mecanică.

Una Harmonică cu două rândurĭ cu 19 clape şi 4 basurĭ burduful dublu, cu colţurĭ de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică *„La Harpa"*, Bucureşti strada Colţeĭ No. 5.

Una Jardinieră de argint de China, oxidată şi aurită, cu 4 picioare şi două mânere, cu un cristal frumos şlefuit.

Una Fructieră de argint de China, în parte aurită, cu talerul de cristal, gravat broderie şi şlefuit.

Un Serviciu pentru bere, compus din o carafă şi patru pahare de cristal, pe o tăviţă argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magasin de bijuteriĭ *Th. Radivon*, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

Una Pendulă modernă de stejar ce se întoarce o dată la 15 zile.

Un Ceasornic de aur 14 karate, cu treĭ capace, frumos gravate şi emailate, pentru dame.

Una Garnitură de aur 14 karate, compusă din o pereche cerceĭ, o broşă şi un inel, toate cu pietre Simil, Briliant şi Perle.

Un Ceasornic de birou cu călimară, formă modernă şi frumos nichelat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul şi bine asortatul magazin *„Ceasornicăria Colţeĭ"*, Bucureşti, str. Colţeĭ No. 31.

Una Bicicletă elegantă «Sport» cu roata liberă şi frână automată prin contrapedalare.

Una Puşcă de vânătoare cu 2 ţevĭ, ţevile de oţel „Bayard", din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard". Această armă are 4 zăvoare de siguranţă, ţeava stângă choke-bore şi poate întrebuinţa atât pulberea neagră, cât şi pulberea fără fum.

Una Carabină semi-automatică de mare precisiune „Pieper" cu tirul garantat precis.

Un revolver sistematic.

Cumpărate de la marele magazin de arme *B. D. Zismann*, furnisorul Curţeĭ Regale, calea Victorieĭ No. 44, Bucureştĭ.

3 Ceasoarnice de aur 14 karate cu câte 3 capace, foarte frumos gravate, toate pentru dame.

3 Lănţişoare de aur 14 carate, pentru d-şoare.

6 Ceasoarnice de argint rusesc, cu 3 capace, pentru bărbaţĭ.

6 Ceasoarnice de argint veritabil, cu 3 capace, pentru bărbaţĭ.

6 Ceasoarnice de nikel, cu 2 capace, p. bărbaţĭ.

6 Ceasoarnice de argint „Marca Arpad" cu 2 capace frumos gravate, pentru bărbaţĭ.

6 Ceasornice de metal argintat, cu câte 3 capace, pentru bărbaţĭ.

4 Lănţişoare de atârnat la gât, de argint aurit, pentru dame.

7 Splendide Lănţişoare de argint 800, p. dame.

Un Splendid Ceasornic de aur 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având şi port-fotografie, pentru dame.

Un Ceasornic de aur american, cu 3 capace, pentru bărbat.

Un Ceasornic de aur pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 Ceasurĭ splendide de argint pentru bărbaţĭ.

Un Ceasornic de metal aurit pentru bărbat.

Afară de acestea, toţĭ abonaţiĭ maĭ primesc gratuit un volum din interesanta scriere **Memoriile Regelui Carol I al României**, saŭ un volum din cărţile ce apar în editura ziaruluĭ „Universul" tipărite anume pentru abonaţĭ.

Preţurile de abonament sunt aceleaşĭ: Pe un an leĭ 18; pe şease lunĭ leĭ 9,15; pe 3 lunĭ leĭ 4,65.

Pentru concurarea la premiile de maĭ sus, abonaţiĭ pe un an primesc 30 bonurĭ, ceĭ pe şease lunĭ 15 şi ceĭ pe treĭ lunĭ 5 bonurĭ. Abonaţiĭ pe un an participă la două tragerĭ, decĭ după prima tragere vor primi încă 30 bonurĭ, pentru tragerea următoare.

Administraţia „Universuluĭ" nu întrebuinţează încasatorĭ.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administraţieĭ ziaruluĭ, prin mandat poştal saŭ în persoană.

Anul XIII — No. 6. 10 Bani în toată țara 10 Miercuri, 19 Decembrie 1912

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
și al ȘTIINȚELOR POPULARE

APARE SĂPTĂMÂNAL MARȚEA · COSTUL ABONAMENTULUI Lei 5.20 pe an în toată țara · REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA STR. BREZOIANU No 11

MAMUȚII. — (Vezi pag 83).

ASTRONOMIA PRACTICĂ

——

Din chiar primul număr al acestei reviste — atât de fericit transformată— s'a arătat în câteva cuvinte că Astronomia poate fi a tuturor şi cât de mare este greşeala celor cari o privesc ca o ştiinţă despărţită de marele public prin bariere, sbârlite de calcul integral, algebră superioară, mecanică cerească, sau cine ştie ce încă.

Să ni se dea voe să revenim asupra acestei chestiuni.

E astronomie şi astronomie. E astronomia înaltă, matematică, cu problemele căreia se ocupă *câţiva* învăţaţi ilustrii şi e astronomia practică cu care se poate ocupa oricine, fără excepţie. Se va spune că acest din urmă fel de astronomie e neglijabil faţă de cealaltă. Greşeală adâncă. Intr'adevăr, azi nu mai este timpul hipotezelor fiecăruia în problemele astronomice. Azi nu facem de cât să culegem material, mult, mult de tot, fapt după fapt, observaţie după observaţie, de cari mai târziu — cunoştinţele progresând — se va folosi un creer luminat, care coordonând atâtea observaţii, va scoate la lumină un nou adevăr, — şi sunt încă multe de tot de desvăluit. E deci absolut necesară strângerea unui material cât mai bogat. Ce este însă acest material de cât rezultatul astronomiei practice. Şi pentru practicarea ei, credeţi poate că sunt absolut necesare costisitoarele instrumente de la observatoarele mari, răspândite mai peste tot pe suprafaţa pământului? De loc. Sunt de ajuns în cazul cel mai rău...doi ochi buni Să nu se spue că e ridicol să cauţi să faci ceva bun pur şi simplu cu ochiul gol, când alăturea, la Observator, e îndreptat spre cer ochiul enorm al lunetelor. Nu. Căci fiecare în sfera lui, după mijloacele lui, poate fi de cel mai mare folos ştiinţei iar pentru aceasta nu se cere de cât să se facă orice s'ar întreprinde în mod sistematic. Nu se poate ca dintr'un şir de observaţii — cu orice mijloace ar fi făcute ele — dar făcute în mod sistematic, să nu se poată trage o concluzie. Poate tu însuţi n'o vezi, dar o scot alţii şi rezultatul e acelaşi.

Sunt mii acei cari peste tot pământul lucrează şi fac observaţii pentru propria lor plăcere ajutând în acelaş timp la înaintarea ştiinţei. Am zis *din propria lor plăcere.* In adevăr, nu se poate închipui câte plăceri şi mulţumiri procură studiul astronomiei, căci nu e ştiinţă mai frumoasă de cât ea şi e în acelaş timp ştiinţa în care fiecine poate să găsească ceea ce caută, ştiinţa cea mai vastă, pentru că le coprinde pe toate celelalte în plus de poezia şi de filozofia cea mai înaltă şi mai aproape de adevăr.

Cititorule dacă vrei să cunoşti cele mai adevărate plăceri sufleteşti şi să fii în acelaşi timp folositor ştiinţei — divinitatea veacurilor divine — începe, crede-ne, să cunoşti astronomia. Crezi că e greu? De loc; e uşor şi plăcut. Incepi prin a citi scrieri de astronomie populară cari se găsesc în toate limbile; chiar la noi — mulţumită unui neobosit apostol al astronomiei, — sunt câteva cărţi cari iţi vor ajuta mult începuturile.

Vei vedea acolo câte minunăţii te aşteaptă pe bolta cerească. Apoi, în seara senină, începe recunoaşterea stelelor. Nu te speria dacă vezi atât de multe — poate pentru prima oară le priveşti cu băgare de seamă — căci vei vedea că încetul cu încetul ai să le cunoşti fiecare pe nume şi când mai târziu vei ridica capul spre cer, ai să te găseşti printre cunoştinţe, prieteni vecinic neclintiţi, către cari te vei putea în totdeauna întoarce, chiar când vei fi văzut că toate cele lumeşti sunt adesea deşerte şi iute trecătoare.

Şi încetul cu încetul — dacă ai focul sacru — vei face progrese uimitoare şi din ce în ce ai să vrei să cunoşti mai departe, mai adânc alte lucruri, căci cu cât înaintezi, cu atât se lărgeşte orizontul celor de ştiut. Şi pe drumul acesta spre cunoştinţe din ce în ce mai înaintate, zi cu zi, ai să culegi mulţime de observaţii atât şi atât de felurite şi de interesante, cu mijloace ce vor merge perfecţionându-se şi ele odată cu înaintarea cunoştinţelor şi câştigarea unei practice necesare.

Vei începe mai întâiu cu ochii liberi să cunoşti stelele cari împodobesc cerul — lucrul cel mai plăcut care poate fi — dar absolut indispensabil pentru orice observaţie ce vei întreprinde mai târziu. Când vei cunoaşte bine cerul, vei vedea că sunt mulţime de studii cari se pot face cu ochii liberi, ba unele nu se pot face *de cât* în acest mod. Pe urmă ai să te ajuţi cu un simplu binoclu de teatru, puţin lucru, dar încă mai bine de cât viziunea directă, care se găseşte astfel cel puţin îndoită; veţi fi miraţi de câte se poate descoperi astfel.

Pe urmă are să vie şi visul fiecărui amator-astronom: mica lunetă care-ţi va fi credincioasa tovarăşă vreme îndelungată, învăţând s'o cunoşti şi s'o apreciezi din ce în ce mai bine; iar mai târziu — dacă se poate — ţi-o urăm din suflet, cititorule — poate va veni şi un instrument mai puternic cu care vei putea să-ţi satisfaci aproape toate curiozităţile şi să vezi mai toate minunile şi comorile ascunse ale cerului.

Răbdare. Acei cari scriu aceste rânduri au avut-o şi au trecut prin toate fazele arătate mai sus. Iar, dacă am câştigat increderea vreunuia din cititori, să încerce; să-şi înceapă chiar mâine, dacă permite cerul activitatea astronomică şi va vedea că nu l-am înşelat, că n'am exagerat nimic... din contra, poate. Cerul de iarnă care-l avem acum este unul din cele mai frumoase cu mulţime de stele foarte strălucitoare; se vede Saturn de cu seara, iar la Apus, Venus, Luceafărul de seară, adevărată bucată de foc, albă flacără strălucitoare, care nu poate să nu atragă privirile chiar celor mai nepăsători.

Dorim ca acei din cititori cari vor începe să se ocupe cu astronomia, să găsească în studiul ei aceleaşi plăceri pe cari le-am găsit noi; iar cea mai mare satisfacere a noastră ar fi să primim cereri de sfaturi, cari ar proba că am fost auziţi de câţiva. Vom răspunde cu cea mai mare plăcere fie prin ziar fie personal. E momentul de a angaja cu cea mai mare căldură pe cititori ca să facă prin ziar întrebări în orice ramură de care se ocupă ziarul, la cari invităm să răspundă toţi cititorii cari ar cunoaşte acea chestie.

Se va forma astfel o apropiere între cititori şi cei cari scriu la acest ziar. Aşteptăm cu încredere.

C. şi I. Rosetti-Bălănescu

Misterele oceanului

——

D. Ernest Coustet vorbeşte în *Revue Scientifique* într'un articol intitulat „Viziunea submarină", despre faptul ciudat că cu cât eşti mai sus de-asupra unui ocean sau a unei mări, cu atât vezi mai adânc, în interiorul apelor. Ajutându-se de această descoperire, d. Spiru C. Haret a explicat pata mare roşie de pe Jupiter, a cărei umbră s'ar vedea în imensul ocean jupiterian. Dar nu e nevoie să te ridici cu balonul, sau cu aeroplanul ca să vezi mai bine fundul mărei, sau al oceanului şi americanii întrebuinţează un mijloc foarte ingenios pentru a face asemenea observaţiuni.

Ei au nişte bărci, cum şi nişte corăbii, cari în fundul lor au un fel de ferestre, cu sticlă groasă. Pe acele ferestre, poţi observa foarte bine misterele fundului oceanului, înlăturând lumina reflectoată de suprafaţa mărei, care te împiedică de a vedea fundul unei ape curate.

D. J. Goncet care a privit pe o asemenea fereastră spune:

„Şi am văzut grote submarine, a căror adâncime nu-ţi dedeau voie să-i judeci măreţia. Prin ciudate deschizături eşeau şi intrau peşti mari şi mici cu toate formele, de toate culorile, de la galbenul canarului până la albastrul cel mai deschis. Alţii aveau împrejurul corpului lor rotund un fel de muselină ce plutea şi ondula. Peştii aceştia erau de un galben deschis, dar gazul ce-i înconjura avea reflecte aşa de schimbătoare, aşa de surprinzătoare, că ai fi zis că vezi tot atâtea Loïe Fuller.

Grotele acestea pe cari natura le împodobeşte cu mii de culori, de la verdele plantelor marine, până la cenuşiul catifelat şi roşiu al stâncelor, îngrămădirile acelea de roce îmbinate în formă de punţi admirabil cizelate, locuri preferate fără îndoială de locuitorii undelor pentru iubirile lor; pietrele acelea cu mii de nuanţe, cu contururi ciudate, totul, dar totul, e înconjurat şi boltit, aproape ascuns de plante ale căror rămuri mici şi fine aŭ frunze mari. Câte odată, vre'un peşte trece majestos, depărtează rămurile şi atunci... ah! frumuseţe!.... apare un întreg cuib de peşti mari şi mici, galbeni şi verzi, albaştrii şi roşii, legănaţi uşor de mişcarea apei ce abia îi clatină din loc".

Vertebratele se împart în următoarele clase: peşti, amfibii, reptile, păsări şi mamifere.

In 1913 nu se va observa din România nici o eclipsă, nici de soare, nici de lună.

Fluviul Amazonul are o lungime de 5500 kilometri.

O curiozitate astronomică

Am vorbit în numărul trecut de cometa Encke, care se învârteşte în jurul Soarelui în treĭ anĭ şi jumătate. Se ştie că o cometă nu are un drum aproape circular ca al planetelor, ci o elipsă, uneorĭ foarte prelungită, Soarele aflându-se într'unul din focarele elipseĭ. Astfel, la o anumită epocă, o cometă se află la cea maĭ mare apropiere a eĭ de Soare (la *perihelie)* şi la o altă epocă se află la cea maĭ mare depărtare de Soare (la *afelie).* Noĭ vedem cometele maĭ bine când se află în jurul periheliei. Astfel cometa Encke la perihelie se găseşte la vre-o 48 milioane de kilometri departe de soare, iar la afelie, la 728.000.000 kilometri. Nicĭ o cometă nu a fost observată la afelie, căcĭ fiind prea departe de Soare şi decĭ de Pământ, e prea puțin strălucitoare. In 1911 cometa Encke a fost la perihel, în 1913 şi anume la 12 Aprilie stil noŭ se va afla la afelie. Un astronom american, numit Barnard, un fost fotograf, care azĭ e astronom oficial la un mare observator din Statele-Unite, a conceput îndrăzneața ideie de a fotografia cometa la afelie, saŭ în apropierea afelieĭ. La 12 Aprilie stil noŭ, cometa Encke se află la 612.000.000 kilometri departe de Pământ. Va avea oare strălucirea cometeĭ destulă putere ca să impresioneze placa fotografică la această distanță.

Un alt astronom american, iezuitul E. Saagrave, rugat de Barnard, a calculat poziția aparentă a cometeĭ Encke pe cer la afelie şi în jurul eĭ şi resultatul l-a publicat în excelenta revistă americană *Popular Astronomy* de unde luăm şi noĭ această ştire, care va interesa de sigur pe toțĭ ceĭ carĭ iubesc studiul ceruluĭ

Răspândirea ştiinţeĭ

„Ştiința pentru toțĭ" aceasta e deviza publicațiuneĭ noastre şi de aceia, nemulțumițĭ numaĭ cu ceeace dăm cititorilor noştri, am făcut astfel, ca să putem oferi şi câte 40 de scrierĭ ştiințifice pe lună şi anume celor carĭ vor dezlega inocentele noastre jocurĭ distractive.

Vom risipi decĭ astfel pe fiecare an, în diferite colțurĭ ae țăriĭ câte 520 de scrierĭ ştiințifice.

Direcțiunea „Biblioteceĭ pentru toțĭ", a aceste bibliotecĭ care şi-a câştigat un renume trainic în țara noastră, este aceia care ne-a dat ajutorul săŭ, înlesnindu-ne mijlocul de a putea răspândi cât maĭ mult binefacerile ştiințeĭ.

Vom găsi însă maĭ târziŭ mijlocul de a acorda cititorilor noştri şi alte premiĭ, tot ştiințifice şi nu numaĭ pentru deslegărĭ de jocurĭ distractive, astfel ca să profite toțĭ. Pentru o persoană care doreşte să se cultive cât maĭ mult, cel maĭ nimerit premiu e o carte, un mic aparat saŭ instrument ştiințific, etc.

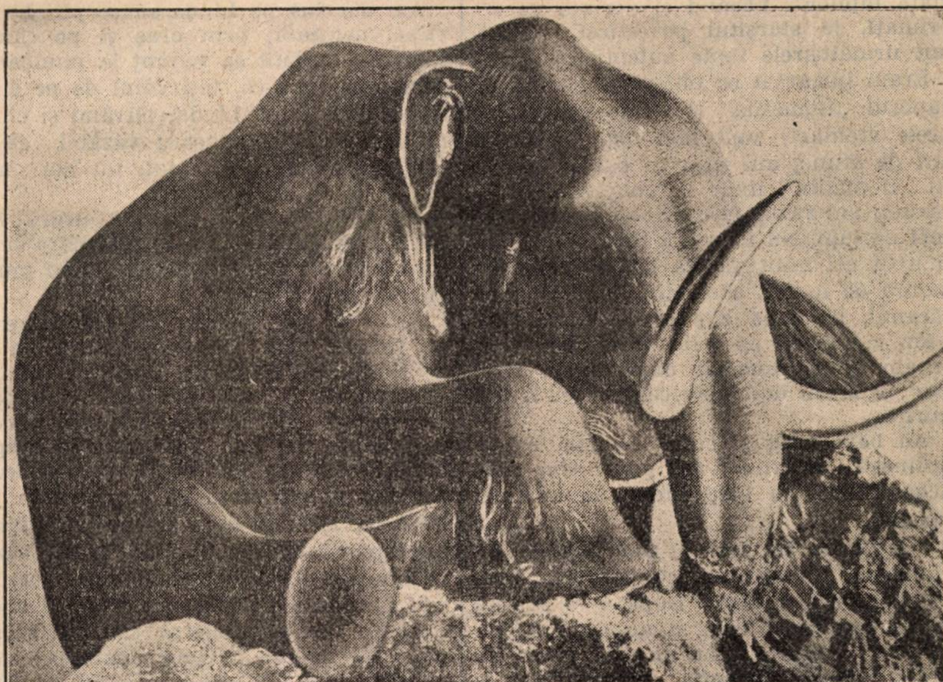
Dar vom maĭ vorbi în această chestiune.

Narcotina e o substanță veninoasă, ce se estrage din opium.

MAMUTUL

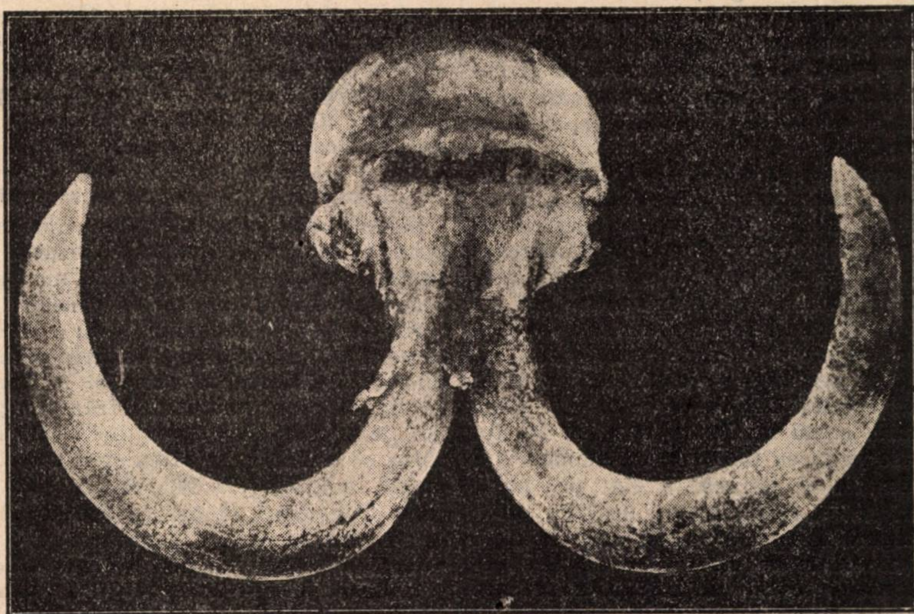
Pe timpul mareĭ perioade glaciare trăia pe planeta noastră unul dintre ceĭ maĭ marĭ elefanțĭ, care azĭ nu maĭ trăesc. E dor în Moscova. In nordul Siberieĭ, unde pământul e înghețat până la o mare adâncime, acolo s'au păstrat bine aceste animale.

Pe coperta acestuĭ număr e o schiță în care s'au reconstituit aceste animale, dar

Un mamut în carne şi oase

poate singurul animal din vremurĭ aşa de îndepărtate, pe care îl putem găsi şi azĭ, nu numaĭ ca schelet, dar cu oasele acoperite de carne şi păr. Trăia acum o sută de miĭ de anĭ şi maĭ bine şi cu toate acestea şi azĭ carnea luĭ e proaspătă aci alăturat reproducem o fotografie a unuĭ mamut, care a fost găsit cu totul intact. Carnea luĭ a putut fi mâncată de câiniĭ; până şi părul şi-l păstrase aşa cum era. Tot aci vedețĭ şi o pereche de colțĭ de mamut, reproducere după o foto-

Colțĭ de mamut

încă, păstrată sub ghiața veşnică a latitudinilor circumpolare. Mamutul era cel maĭ mare animal de pe acele vremurĭ. Cel dintâiŭ care a vorbit despre mamut, a fost Nicolae Witgen, primarul oraşuluĭ Amsterdam, care în 1666 a fost ambasagrafie.

Spre sfârşitul epoceĭ glaciare au pierit mulțĭ şi se crede că, aceasta s'a datorat şi oamenilor carĭ pe atuncĭ trebue să se fi îndeletnicit mult cu vânătoarea acestuĭ animal colosal.

Lupi domesticiţi în România

Povestea Lindei şi a lui Ghiţă

Citind regulat şi cu drag apreciata dv. revistă, am dat peste articolul „Din viaţa lupilor". Văzând şi dorinţa ce exprimaţi, la sfârşitul povestireĭ, vă trimit următoarele fapte autentice.

Eram îmbarcat ca ofiţer de marină pe vaporul „România" (Flotila română pe acele vremurĭ) sunt maĭ bine de 45 de anĭ de atuncĭ am sosit în portul Bechet cu „România", unde la un ţăran, într'o căruţă, am văzut într'un coşuleţ doĭ puişorĭ de lupĭ. Nu făcuseră încă ochi, şi să fi avut cel mult vârsta de 3—4 zile. Se văitaŭ de foame, căcĭ, după cum spunea ţăranul, de două zile eraŭ nemâncaţĭ. I-am cumpărat de mila văităturilor lor, şi am trimis imediat după lapte, l-am fiert şi le-am dat lapte căldicel cu o linguriţă.

Aŭ băut mult şi cu o lăcomie extraordinară; în urmă i-am pus într'o cutie acoperindu-ĭ cu cârpe, unde au adormit imediat.

Maĭ târziu am sosit la Galaţĭ, unde am cumpărat un biberon, cu care îĭ hrăneam bine şi regulat. După 4—5 zile aŭ început să facă ochi şi după 3 săptămânĭ le dedeam dintr'un vas pâine cu lapte. Mâncau cu poftă, sufereau însă adesea orĭ pe când erau încă micĭ, ba orĭ de diaree, ba de constipaţie. După ce însă s'au deprins cu această hrană, nu se maĭ îmbolnăveau!

Când au ajuns la vârsta de două lunĭ i-am pus la porţie; căpătau regulat pâine, supă şi oasele de la bucătăria echipagiuluĭ; aceasta numaĭ de două orĭ pe zi, la prânz şi la cină. Le priia bine, creşteau şi se îngrăşau, carne crudă nicĭ odată nu le dedeam. La vârsta de un an eraŭ deja desvoltaţĭ ca ceĭ bătrânĭ, aveaŭ însă un păr frumos şi curat, pentru că aproape la fie care săptămână erau scăldaţĭ şi bine spălaţĭ cu săpun.

Era un lup şi o lupoaică; lupul era botezat cu numele de „Ghiţă", lupoaica cu acel de „Linda". Îşĭ cunoşteau perfect numele. Linda, în tot timpul de îmbarcare care a fost de doĭ anĭ, era veselă, drăguţă şi blândă peste măsură; nicĭ cel maĭ fidel câine nu-şĭ manifesta iubirea către stăpân ca Linda. Toată ziua se linguşea pe lângă oamenii echipagiuluĭ, şi în special când mă vedea pe mine bucuria eĭ nu maĭ avea marginĭ. Nu tot aşa se petrecea lucrurile cu amicul Ghiţă. In tot timpul cât a stat pe bord, (cam un an şi jumătate), nu l'am văzut o singură dată să fie vesel, sau să mişte din coadă de bucurie ca Linda. Era posomorât şi răutăcios, mârâia la fie care marinar care-l atingea şi adesea orĭ muşca, dacă era călcat din nebăgare de seamă de cineva. Să se joace cu el cineva din echipaj, nu se putea, căcĭ muşca şi fugea.

Pe coverta vaporuluĭ, sub umbra tenzilor se lungeau Linda şi Ghiţă; spaţiul pentru 40—50 de oamenĭ pe covertă era bine înţeles destul de strâmtorat, astfel că de se întâmpla ca Ghiţă să fie călcat de cineva mârâia şi adesea orĭ şi muşca; muşcătura luĭ nu era gravă, totuşĭ se simţea bine — fapt care făcea pe marinarĭ să cârpească pe furiş pe Ghiţă adesea orĭ.

Linda în schimb putea să o calce, sau să o lovească cineva, ea chelălăia, dând din coadă şi-şĭ muta culcuşul imediat în altă parte, dar tot veselă era.

Am deprins pe Linda să se plimbe cu mine, nelegată, prin oraş şi pe câmp; totuş am trebuit să renunţ la plimbările prin oraş fiind-că, toţĭ câinĭ de pe stradă se luaŭ după Linda, lătrând şi chiar mi-o muşcau şi fugeaŭ; văzând că şi Linda se temea de câinĭ, nu am maĭ luat-o decât al câmp.

Am sosit odată în portul Giurgiu. Aci în faţa oraşuluĭ este o insulă mare şi pe insulă foarte multe codobaţe, fiind multe vite la păşunat.

Am luat puşca mea de vânătoare şi pe Linda, legată la început, spre a se deprinde cu detunătura armeĭ. Voiam să o învăţ să-mĭ facă serviciul de prepelicar dresat. Am împuşcat câteva codobăţe şi am dat fuga acolo cu Linda spunându-ĭ să aporteze codobăţa; puneam pasărea în gura Lindeĭ, care o lăsa jos după un interval oarecare. Această lecţie am repurtat-o maĭ multe zile şi am văzut că Linda pricepuse intenţiunea mea, totuşĭ încă nu am reuşit să o învăţ să aporteze. Se învăţase însă să caute păsările, pleca la 30—40 de paşĭ înaintea mea căutând, dar nu căuta cu nasu ca bracul, ci cu nasul sus, ca pointerul. In urmă am văzut că ea caută păsările cu ochiĭ; păsările fiind prin iarbă şi buruenĭ, eu nu le vedeam, dar Linda imediat le descoperea, chiar dacă se vedea din pasăre numaĭ o părticică ca o piesă de 10 banĭ.

Linda o zărea, se oprea brusc, trecea în urma mea unde fixa ochiĭ asupra păsăreĭ şi începea a tremura. Nu tremura de frica detunătureĭ armeĭ, căcĭ se deprinsese bine, dar tremura de emoţiune şi de inpacienţa să vadă pasărea împuşcată. Alerga apoĭ cu bucurie, luând pasărea în gură, lăpădând-o iarăşĭ jos şi astfel proceda până soseam eu lângă ea.

Nu puteam să pretind maĭ mult de la o lupoaică de un an şi câteva lunĭ.

Linda maĭ avea încă o ciudăţenie: Prin pirturile unde acostam, când veneau vizitatorĭ bărbaţĭ Linda părea că nicĭ nu-ĭ vede, în schimb însă când veneau pe bord vizitatoare, doamne, sau domnişoare, Linda manifesta o bucurie şi mulţumire fără marginĭ, sărea şi le lingea pe figură şi pe mâinĭ, se trântea jos, chelălăia cum chelălăie câinele de bucurie, se scula şi iar sărea spre mâinĭ şi figură. Intr'una din zile am chemat pe bord o ţigăncuţă tânără ca să văd când se termină bucuria Lindeĭ văzând o femee. Cum o văzu sări să o lingă pe faţă şi o lingea mereu cu bucurie. Aceasta a durat aproape 30 minute după care s'a culcat Linda lângă picioarele ţiganceĭ, adormind.

Am dat ordin ca imediat ce va intra vre-o vizitatoare pe bord, Linda să fie legată jos în cazarma echipajuluĭ spre a scăpa pe femeĭ de nebuna eĭ dragoste.

Din Ghiţă am voit deasemenea să fac un prepelicar; de şi Ghiţă nu a eşit nicĭ odată cu mine la plimbare, totuş am profitat de vorbita insulă. L-am luat la uscat şi deslegându-l a stat o clipă la gând şi a rupt-o deafuga în interiorul insuleĭ. Pe malul Dunăriĭ era un pichet, alăturĭ, era un coteţ mare împletit cu nuele unde eraŭ găinile şi raţele reposatuluĭ căpitan Malaxa.

Uşa coteţuluĭ fiind deschisă, Ghiţă al meu a intrat înăuntru unde se găseau o parte din orăteniĭ. Cum am maĭ spus Ghiţă în viaţa luĭ nu mâncase nicĭ odată carne crudă, totuş de la o găină se repezea la alta şi masacra tot ce mişca fără să le mănânce. Grănicerul neavând curajul să intre în coteţ spre a goni fiara afară, am încercat eu a face acel lucru, dar Ghiţă cu ochiĭ sclipitorĭ, stetea cu picioarele peste prada sa, rânjind şi mârâind la mine.

Părul de pe şira spinăriĭ se ridicase ca coama unuĭ porc; decĭ văzând că Ghiţă s'a pus în gardă — am renunţat şi eu eşind din coteţ şi chemând 2—3 marinarĭ, l'am prins, şi l-am legat. A fost trimis la bord; am numărat victimile luĭ carĭ erau în număr pe cât îmĭ amintesc vre-o 11—12. Din acel moment s'a terminat prietenia între mine şi Ghiţă. Tot o dată am şi renunţat a-l maĭ învăţa la vânătoare. Intr'o dimineaţă mi s'a raportat că Ghiţă a murit; moartea luĭ mi s'a părut cu totul suspectă ştiindu-l sănătos tun în ultima seară, totuş n'am voit să maĭ cercetez cum s'a făcut că a murit, convingându-mă că Ghiţă nu maĭ poate fi tolerat pe vapor, duşmănit de tot echipajul.

Nu tot acelaş lucru s'a întâmplat cu sora sa, ea ajunsese foarte blândă, prietenă cu toţĭ.

Când eram în marş cu vaporul, venea la mine pe comandă se uita câtva pe la ostroave carĭ defilau pe dinaintea eĭ, apoĭ se culca întinsă şi dormea ore întregĭ.

După doĭ anĭ de îmbarcare aĭ Lindeĭ, am sosit cu vaporul la T.-Severin, pentru maĭ multe reparaţiunĭ, aşa că am stat acostat la grădina publică, la locul numit, „la nucĭ", 15 metri departe de nucĭ. Pe acea vreme în Severin nu era cheu. Era în luna Iulie, cald peste măsură, Linda găsise că în grădină este maĭ răcoare ca pe bord. Pleca de dimineaţă pe chelă, se maĭ resfăţa câtva cu santinela, apoĭ dispărea în desişul tufişuluĭ şi vizuinele de prin ruine.

Ghiţă nu avea voe pe când trăia să iasă de pe bord, căcĭ întoarcerea luĭ deja de mult era dubioasă, pentru mine. Linda în schimb în orice port avea voe să iasă, Din grădină se întorcea Linda cam de regulă la ora 11 şi jumătate, când auzea flueratul de bord, semnalul pentru masă. Venea la bord, se gudura la santinelă, ridicând partea dreaptă a buzelor, lăsând să se vadă dinţiĭ ceĭ marĭ dând şi din coadă ca câinele.

Pe bord lua masa, bea apă, se tolănea câtva pe covertă sub umbra tenzilor, apoĭ se scula şi din nou pleca în grădin pentru a se întoarce la cină şi la culcuşul eĭ de noapte pe bord. Noaptea nicĭ odată nu o petrecea pe uscat. Aceasta a mers tot timpul staţionăreĭ vapiruluĭ în Severin şi care a durat peste o lună.

In fine, după terminarea reparaţiuneĭ vaporuluĭ, într'o seară am primit un ordin telegrafic de plecare. Incă de seara am făcut proviziunile necesare şi pleca-

rea s'a fixat a doua zi la ora 5 dimineaţa. Aproape la Calafat îmi amintesc de Linda, pe care nu o văzui în tot timpul, nici la mine pe comandă, nici pe coverta vaporului.

Pe dată am bănuit că Linda a rămas în grădină la Severin. Am trimis timonierul de serviciu să caute pe Linda, dar ea nu mai era pe bord. Cercetând, aflu că la plecare, santinela a văzut pe Linda eşind pe schelă, ducându-se în grădină, aceasta cu câteva ore înainte de plecarea vaporului. Acostând la Calafat, telegrafiez urgent tatălui meu, care la rândul său a rugat pe maiorul Lupescu, comandantul garnizoanei să trimiţă câţiva soldaţi în grădină, spre a prinde pe Linda.

Soldaţii nu au găsit-o decât pe la ora 12, când a eşit din ascunzătură voind să vie la bord pentru a lua masa. Soldaţii luându-se după dânsa, ea a fugit până la locul unde ştia că e vaporul şi văzând că vaporul lipseşte, s'a înfricoşat, fugând şi acunzându-se iarăş la locul ei, pe care soldaţii nu l'au putut descoperi. Vânătoarea asta după Linda a durat 3 zile, fără ca lupoaica să poată fi prinsă. A treia zi iarăş a eşit până la locul unde era vaporul. Soldaţii au izolat-o în acel moment în grădină şi ea văzându-se urmărită a fugit pe malul Dunărei spre Şimian, unde a dispărut fără a i se mai putea da de urmă, findcă pe acele timpuri erau numai păduri bătrâne în împrejurimile oraşului.

Tatăl meu îmi scrisese că era imposibil a mai prinde pe Linda, căci ajunsese de o sălbăticie extra-ordinară cu toată blândeţa de mai înainte.

Dacă perdeam nu ştiu ce sumă de bani de sigur că nu mi-ar fi părut aşa rău ca de Linda.

Deci ca concluziune, lupoaica se poate îmblânzi, dar lupul ba. Am mai avut ocaziune să mai văd şi alţi lupi de sex masculin, şi tot aşa de posomorâţi şi plictisiţi erau ca răposatul meu Ghiţă.

T.-Severin.

Locot.-comandor
E. Hacik.

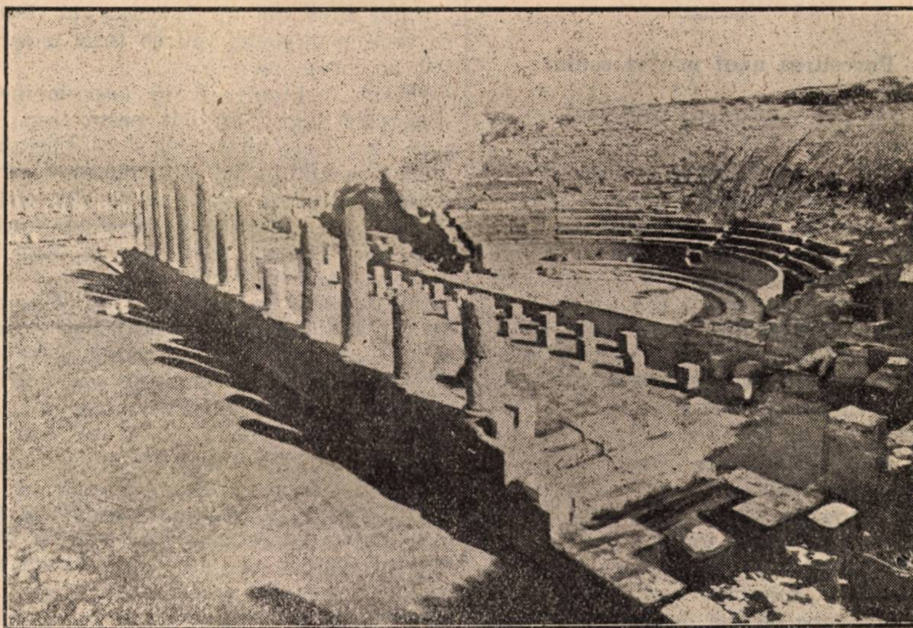
Aplicarea electricităţei şi a căldurei

Un nou curs a facultatea noastră de ştiinţe din Bucureşti un curs foarte interesant, acela al d-lui Emil Giurgea. D-sa şi-a deschis cursul în ziua de 7 Decembrie, faţă fiind şi numeroşi invitaţi ca d-nii dr. Istrati, Hepites, David Emanuel, Bungeţeanu,, Miculescu, Coculescu, Traian Lalescu etc.

D. dr. Istrati recomandând studenţilor pe noul lor profesor le-a spus între alte şi faptul că de şi d. Giurgea e bogat, totuşi, în loc să caute plăcerile obişnuite, îşi consacră tot timpul numai ştiinţei sale favorite, având şi un laborator ce costă aproape 100.000 de lei.

D. Giurgea şi-a început cursul în mijlocul unei atmosfere de adevărată simpatie. Şi-a expus programul seriei de prelegeri şi a sfârşit făcând mai multe experienţe interesante, cari lăsaŭ să se vază o îndelungată şi inteligentă practică.

Ruinele teatrului din Timgad (Algeria)

Pe timpul Romanilor exista în Algeria un oraş numit Thamugadis, oraş înfloritor. din care azi nu se mai văd de cât numai ruinele, pe drumul ce duce la renumita oază Biskra. Oraşul acela era un oraş din basme şi astăzi încă, deşi nu mai sunt de cât dărâmăturile lui, abia îţi vine să crezi, că în mijlocul unei pustietăţi, poate să existe acele superbe colonade. Reproducem o fotografie a ruinelor teatrului din Timgad, cum îi se zice astăzi. Scena cea mare e în faţă şi de jur împrejur amfiteatrul, cel odinioară plin de spectatori.

Primii oameni pe pământ

Pământul, după cum cred geologii, are o vârstă de 300 saŭ 400 sute de milioane ani. Când a apărut însă primii oameni pe pământ? Geologiceşte, apariţia omului pe pământ e recentă şi cu toate acestea, după cum spune profesorul C. Carvers, sunt indicii cari ar dovedi, că omul s'a născut cel puţin acum 500.000 ani, atunci când o varietate a maimuţelor a reuşit să înveţe să meargă bine în două picioare, inventând în urmă armele de piatră.

E un fapt bine stabilit că omul a evoluat din animale. Structura corpului lui se aseamănă în multe cu aceea a cimpazeului. gorilei, orangutanului şi gibonului, ceea ce dovedeşte că omul şi maimuţele citate mai sus se scoboară din acelaşi formă strămoşească. Deosebirile prea mari ce există între craniul unui om şi al unei maimuţe, au fost înlăturate de când s'au găsit multe rămăşiţe omeneşti de pe timpurile îndepărtate.

Cele mai vechi rămăşiţe omeneşti au fost găsite în depozitele formate pe timpul epocei glaciare şi ele reprezintă un tip inferior de om, asemănător mai mult cu maimuţa de cât cel mai inferior tip al omenirei actuale. După cum e probabil, epoca glaciară a început acum vreo 250.000 de ani şi după două epoce numite intra-glaciare, când clima a fost mai dulce, s'a sfârşit acum vreo 80.000 ani. In timpul celei mai mari intensităţi a frigului, ghiaţa acoperea emisferul Nord, lăsând urme neşterse pe stânci, impiedicând vegetaţia bogată, distrugând animalele mamifere cele mari. Plantele şi animalele găsite în depositele intraglaciare arată un amestec de tipuri arctice şi tropicale, împreună cu urme ale omului.

Avem însă evidenţa aproape, că deosebirea dintre maimuţă şi om s'a făcut înainte de prima perioadă glaciară.

Primii oameni întrebuinţau ca arme oasele şi pietrele. Ei aveau craniul lung, fruntea joasă şi dată înapoi, nasul scurt şi turtit, falca inferioară greoaie şi desvoltată.

Creerul era mic, pielea, de sigur, arămie şi acoperită cu păr lung.

In Franţa s'a găsit în ultimii ani unele fosile complecte de oameni, într'o floră ce caracterizează o perioadă rece, alături de animale ca renul, lupul, etc. Interesul pentru acest tip primitiv al omului a fost întărit prin desenurile făcute cu instrumente tăioase pe oase de animale şi pietre, ce reprezintă animalele de pe acele vremuri, cum şi o formă ce se apropie mult de cea omenească, fără să fie însă la fel.

Desenurile acelea reprezintă de sigur tipul unei specii omeneşti ce trăia încă pe vremea primitivilor desenatori. Judecând după modul artistic cum sunt reprezentate animale ca bisonul, calul şi rinocerul, nu mai încape îndoială, că şi acea fiinţă semi-om, semi-maimuţă, era bine schiţată.

După epoca paleolitică de care am vorbit, a urmat cea neolitică, când omul se servea tot numai de pietre, dar ştia să le cioplească, le lucra şi această perioadă trebuie să fi fost aurora civilizaţiei. Data aceasta nu e însă mai îndepărtată ca 6000 ani înainte de Isus Christos.

O catastrofă pe calea ferată

— Povestirea unuĭ martor ocular —

Era în toamna anuluĭ 1881, luna nu-mĭ amintesc.

Pe căile ferate traficul se activase simţitor; se transporta de toate şi maĭ cu seamă cereale, lemne de foc şi vinurĭ.

Mă aflam cu serviciu în gara Strehaia, staţiune între Craiova şi T.-Severin, dar maĭ aproape de această din urmă.

Pe acea porţiune din linie, afară de trenurile socotite ca regulate, se maĭ adăo gară, — în vederea traficuluĭ, încă două trenurĭ de marfă, carĭ circulau maĭ mult noaptea.

In ziua despre care voiu să vorbesc, primul tren de noapte pentru direcţia T.-Severin trecuse prin Strehaia la ora 10 şi ceva. Al douilea tren, pentru aceeaşĭ direcţiune, trecea prin Strehaia la ora 12 şi 40 m., miezul nopţeĭ, (deşi atuncĭ sunt maĭ bine de treĭ decenĭĭ, îmĭ amintesc perfect de bine această oră). Ceva maĭ mult în momentul expedierei trenuluĭ, am atras atenţiunea mecaniculuĭ că trenul de marfă, care a precedat, trebue să fie acum în Prunişor şi cum în acea staţiune se manevrează şi se lasă parte din vagoane de la fiecare tren, (aceasta din cauza urcuşuluĭ care este din ce în ce maĭ pronunţat spre Palota), să fie cu o deosebită atenţiune la intrarea în gară. Mecanicul cu care vorbeam era de o veselie neobişnuită; tocmaĭ fusese avansat în funcţiune în acele zile, iar trenul din acea noapte era primul care îl conducea, avansat ca mecanic, (nenorocitul nu ştia că era şi cel din urmă).

De la Strehaia până la staţiunea vecină Tămnea mersul unuĭ tren de marfă durează vreo 40 de minute.

Deşi noapte, târziu, subsemnatul, care ca şef de staţiune îndeplineam în acea noapte şi funcţiunea de impiegat de mişcare şi de telegrafist, mă găseam singur în biuroul meu, priveghind aparatele telegrafice şi aşteptând momentul când staţiunea vecină Tămnea îmĭ va comunica că trenul a ajuns cu bine acolo, după care numaĭ rămâneam degajat de orĭce răspundere şi eram liber a mă odihni şi eu.

Imĭ aduc şi acum aminte destul de bine: era o noapte neagră, fără lună, cerul înourat şi posomorât, o tăcere adâncă şi fioroasă domina totul; nu se auzea de cât tictacul ceasorniculuĭ din perete şi pasul cadenţat al paznicuIuĭ de pe peron.

Deja trecuse ora 1 şi 10 minute din noaptea, când aud că mă chiamă urgent pe firul direct staţiunea Prunişor. Iĭ răspund imediat.

— Ce este — mă întreabă — cu trenul de marfă cutare? (Era vorba de trenul plecat de la mine la ora 12 şi 40 m.)

Iĭ răspund că de la Strehaia a plecat regulat, adică(la ora 12 şi 40.

— Rog daţĭ semnalul de „opriţĭ toate trenurile" şi de „vagoane fugite", îmĭ repeta Prunişor, de aci aŭ fugit pe panta peste 20 vagoane încărcate, iar staţia Timnea nu răspunde.

Iĭ răspund: „foarte bine" şi imediat dau semnalele electrice cuvenite.

Când după un mic interval am căutat să repet semnalele; văd că linia telegrafică se întrerupe.

Mi-am închipuit că în acel moment vagoanele fugite au dat peste tren, pe care l-ar fi ciocnit teribil şi că sfărâmăturile sburând încoce şi încolo ar fi atins şi firele telegrafice şi le-au distrus. Orĭce comunicaţie telegrafică între staţiunile Strehaia, Timnea, Prunişor şi Severin devenise, decĭ imposibilă.

Intr'adevăr, în apropiere de Timnea, cam la vreo 3 kilometri depărtare, vagoanele fugite căpătând pe pantă o viteză vertiginoasă, au atins trenul de marfă, lovindu-l teribil. Ciocnirea a fost atât de puternică, atât de grozavă, că într'un spaţiu unde abia încap 3 vagoane, erau acum clae şi grămadă un număr de 15 vagoane de marfă, numaĭ ţăndărĭ şi fărâmĭ; alăturea de acest morman de sfărâmăturĭ zăcea răsturnată pe coastă locomotiva trenuluĭ şi cu tenderul eĭ.

Sgomotul produs de grozava ciocnire s'a auzit la depărtărĭ de maĭ multe cantoane, de unde au alergat toţĭ cantonierii şi chiar ţăraniĭ din satele apropiate.

Priveliştea era din cele maĭ fioroase. In trenul de marfă, pe lângă vagoanele conţinând diferite alte mărfurĭ, maĭ erau şi câteva cu petrol; unele din acestea, din cauza tărieĭ ciocnireĭ, deteriorându-se, petrolul s'a scurs şi s'a întins până la cuptorul maşineĭ, de unde luând foc a consumat tot ce a atins din convoiul sfărâmat. O parte, atât din vagoanele fugite cât şi din ale trenuluĭ, care au rămas nederaite s'aŭ putut desprinde şi salva de oameniĭ veniţĭ în ajutor.

Afară de pagubele materile, care s'au evaluat la peste două sute miĭ leĭ (200.000 accidentul a costat viaţa şi a patru oamenĭ, şi anume mecanicul, focarul său, şeful de tren şi unul din frânarĭ.

Mecanicul a suferit o moarte din cele maĭ crude. In momentul ciocnireĭ răsturnându-se maşina a fost prins sub ea, iar lemnele de pe tender s'au răsturnat pe el şi l-au acoperit până la gât. Au alergat oameniĭ să-l salveze, dar a fost cu neputinţă. Când aŭ dat lemnele la o parte constatară că picioarele îĭ erau strânse de la şold între maşină şi tender: orĭce sforţare omenească era zadarnică. Tocmaĭ atuncea ajunge şi dâra petroluluĭ, lemnele iau foc, iar sărmanul mecanic arde de viu şi sfârşeşte în chinurile cele maĭ atroce. In momentele când se pârjolea s'a văzut făcându-şĭ crucea; a murit închinându-se, focul i-a servit ca lumânare la moarte.

Şeful de tren, în momentul ciocnireĭ fiind în vagonul de manipulaţie, a fost luat cu podeală cu tot şi asvârlit la câţĭva metri depărtare; strivit rău a sucombat după câteva ceasurĭ de suferinţă.

Focarul şi frânarul s'aŭ găsit tocmaĭ a treia zi sub sfărâmăturile arse ale vagoanelor, făcuţĭ scrum; abia s'aŭ ales câteva ciolane carbonizate.

La ancheta făcută de organele direcţiuneĭ generale a C. F. R. şi parchet s'aŭ găsit culpabilĭ: 1) şeful de staţiune din gara Timnea, anume Călinescu, care s'a constatat că dormea în serviciu când era de aşteptat sosirea unuĭ tren, şi 2) şeful de gară de la Prunişor, anume Popovicĭ, din neglijenţa căruia a fugit vagoanele.

Vagoanele fugite s'au constatat în urmă că erau în număr de 29, maĭ toate încărcate cu cereale.

Amândoĭ şefiĭ de gară fiind daţĭ în judecata tribunaluluĭ Mehedinţĭ au fost condamnaţĭ la despăgubirĭ şi închisoare; bine înţeles depărtaţĭ şi de la serviciu.

Şeful de gară Popovicĭ s'a apucat maĭ târziu de negustorie, deschizând un debit în târguşorul Strehaia. Nu ştiu dacă maĭ trăeşte.

Şeful de gară Călinescu a intrat în serviciul R. M. S. ca distribuitor ale produselor regieĭ pe la sate. Cu ocaziunea unuĭ transport scăpând jos o lădiţă cu iarbă de puşcă, aceasta făcu explozie şi l'a omorât pe loc.

Trebue să fie şi acuma persoane din partea loculuĭ, care să-şĭ aducă aminte de această catastrofă, maĭ cu seamă din Severin.

Dacă vorbesc acum de această întâmplare am făcut-o pentru că mergând de curând la T.-Severin, după o absenţă de anĭ de zile, am trecut pe la locul accidentuluĭ: e adevărat că orĭce urmă a dispărut de mult, dar amintirea persistă şi acum.

Iar drept monument pentru aceĭ martirĭ, căzuţĭ în exerciţiul funcţiuneĭ lor, am zărit, în trecerea vertiginoasă a trenuluĭ, o grămăjoară de pietriş, depusă acolo pentru trebuinţele linieĭ!

D. Calude.

Tecucĭ.

O Jeana d'Arc mexicană

Intr'o noapte, o femeie, în capul cătorva insurgenţĭ, pătrunse în orăşelul mexican Juarez, oraş ce numără vre-o 20.000 locuitorĭ. Zece eraŭ cu toţiĭ insurgenţiĭ. In galopul cailor, ajunseră la cazarma în care se aflaŭ şeful poliţieĭ cu 20 de jandarmĭ şi ameninţând cu revolverul îĭ dezarmă. Iĭ închise cu cheia, apoĭ, tânăra femeie, urcată pe calul eĭ alb străbătu stradele oraşuluĭ însemnând cu creta firmele magazinelor principale. Insoţitoriĭ, carĭ veneaŭ în urma eĭ, deşteptaŭ pe negustorĭ şi ameninţându-ĭ, le cerea banĭ.

Bine înţeles toţĭ se executaŭ şi aurul curgea ca ploaia. Era „o contribuţie de răsboĭ". Se lumina de ziuă însă şi ceĭ 20.000 de locuitorĭ puteaŭ fi periculoşĭ, astfel că noua Jeana d'Arc a plecat în galopul cailor, urmată de tovarăşĭ.

Această femeie extraordinară e soţia coloneluluĭ insurgent Lazaro Alanis. Ea s'a distins în multe prilejurĭ şi odată a sfărâmat craniul unuĭ ofiţer cu un glonţ de revolver, de oarece ofiţerul era un trădător şi voia să omoare pe colonelul săŭ.

Şi se maĭ spune că Mexicanele nu ştiu decât să facă ochĭ dulcĭ şi să se joace cu evantaiul!!

In anul 1258 a fost o iarnă atât de dulce, în cât în Ianuarie aŭ înflorit viorelele.

Ocnele din Wieliczka

La 12 km. de Cracovia, în fundul unei văi se ridică în amfiteatru micul orăşel Wieliczka.

Aci sunt aşezate imensele zăcăminte de sare, exploatate pe o întindere de 9000 metri în lungime de la Nord la Sud şi 1200 metri în lărgime de la Vest la Est, 312 metri adâncime. Nu se ştie când s'aŭ descoperit aceste mine, însă din secolul al XII-lea eraŭ exploatate. Prin un-sprezece puţurĭ comunică acum cu exteriorul, din care una este cea maĭ principală.

In cinci minute, se poate ajunge la cel d'intâiŭ etaj, adică la o adâncime de 6 metri. De aci prin scări te poţĭ scobori în alte 2 etaje maĭ în jos. Pentru a vizita întreaga ocnă, s'a socotit că trebuesc 3 săptămânĭ, mergând câte 8 ore pe zi. In primul etaj, se află biserica Sf. Antoniu, săpată şi făcută numaĭ din sare.

Privelişteа acestor peşterĭ, pereţiĭ bolteĭ stâlpiĭ de sare, strălucind ca nişte diamante la lumina lămpilor şi torţelor, transportă pe spectator într'un palat fantastic din basme. In al doilea etaj se întinde un lac de 170 metri lungime şi adânc de 12 metri şi pe care îl treci cu barca. In apropierea bisericeĭ se află o sală mare de joc, în care lucrătoriĭ dansează în zilele de sărbătoare.

De şi razele solare nu străbat de loc în aceste ocne, totuşĭ clima este sănătoasă şi dulce, aerul curat şi căldicel.

Şederea în ocne, nu atacă sănătatea lucrătorilor, carĭ şed 8 ore pe zi. Caiĭ întrebuinţaţĭ în mine nu sunt scoşĭ decât la bătrâneţe. Lumina zileĭ *îĭ orbeşte şi îĭ omoară*. Se găseşte foarte des în timpul, săpatuluĭ, ramurĭ de arburĭ înegrite, case de elefanţĭ, etc. Geologiĭ presupun că aceste saline nu sunt decât rămăşiţele uneĭ mărĭ, care se întindea la poalele Carpaţilor.

Ioan Genilie.

Două comete interesante

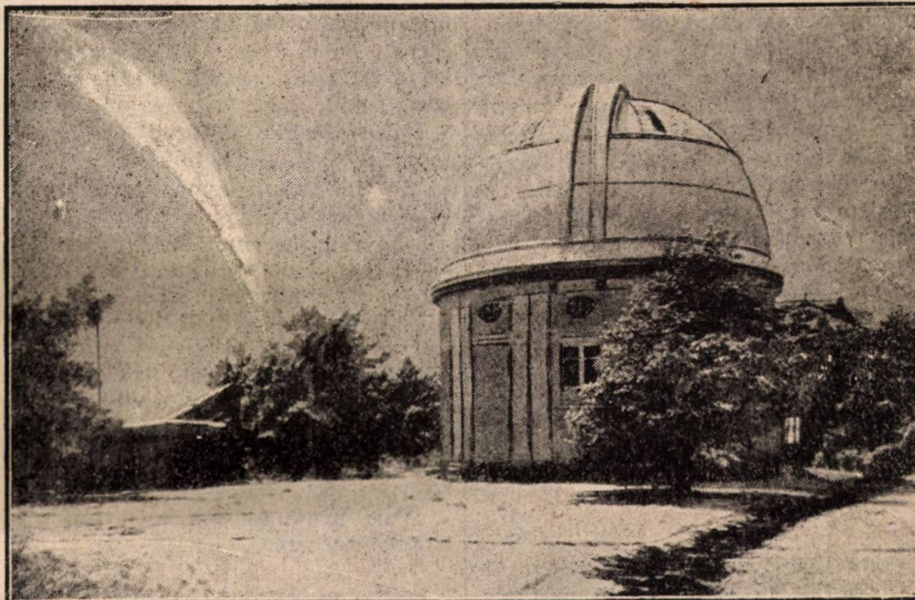
In No. 2 al acesteĭ reviste am publicat un studiu asupra cometelor, scris de unul dintre ceĭ maĭ marĭ învăţaţĭ aĭ lumeĭ, Henri Poincaré, pe care moartea neînduratǎ l-a răpit prea repede de pe planeta noastră. E aşa de clar acel articol, aşa de bine întocmit, în cât ceĭ carĭ nu l-au citit încă au pierdut mult.

Cu acel prilej, am reprodus şi desenurĭ ale cometelor Donati, 1910 a şi o fotografie a cometei Borrely (1903). In acest număr reproducem două fotografiĭ ale cometeĭ Morehouse, care a fost descoperită în 1908 şi o admirabilă fotografie a unuĭ observator, cu peisajul înconjurător. In stânga fotografieĭ a fost adăugată însă cometa cea mare din 1910 (1910 a), aşa cum se vedea din acel loc la 13 Ianuarie 1910 stil vechiu. Deşi cometa nu e fotografiată, ci numaĭ peisajul, desenul a redat foarte bine şi poziţia şi forma memorabileĭ comete, pe care am observat-o din România şi noĭ toţĭ ceĭ carĭ ne ocupăm cu studiul practic al ceruluĭ.

Cometa Morehouse nu a fost dintre cele maĭ frumoase, deşi în fotografiĭ se arată ca un obiect ceresc foarte interesant. Abia a ajuns să fie văzută cu ochiĭ liberĭ, astfel că numaĭ astronomiĭ şi amatoriĭ astronomĭ au putut să o observe, cunoscându-ĭ posiţiunea ce avea în fiecare seară pe cer.

Descoperită la sfârşitul anuluĭ 1908 spre polul ceresc boreal, cometa a ajuns în anul următor apoape de polul ceresc austral, adică a călătorit de la un pol la altul. Drumul uneĭ comete pe bolta cerească e însă numaĭ aparent, mişcarea aceasta fiind formată în realitate din două mişcărĭ: una, aceea a cometeĭ împrejurul soareluĭ şi a doua aceia a Pământuluĭ în jurul aceluiaşĭ astru. Aşa se explică pentru ce de pildă, cometa Halley, care a fost văzută la început seara, în urmă era astru al dimineţeĭ, iar după faimosa trecere a planeteĭ noastre prin coada cometeĭ, a fost văzută iarăşĭ seara spre apus.

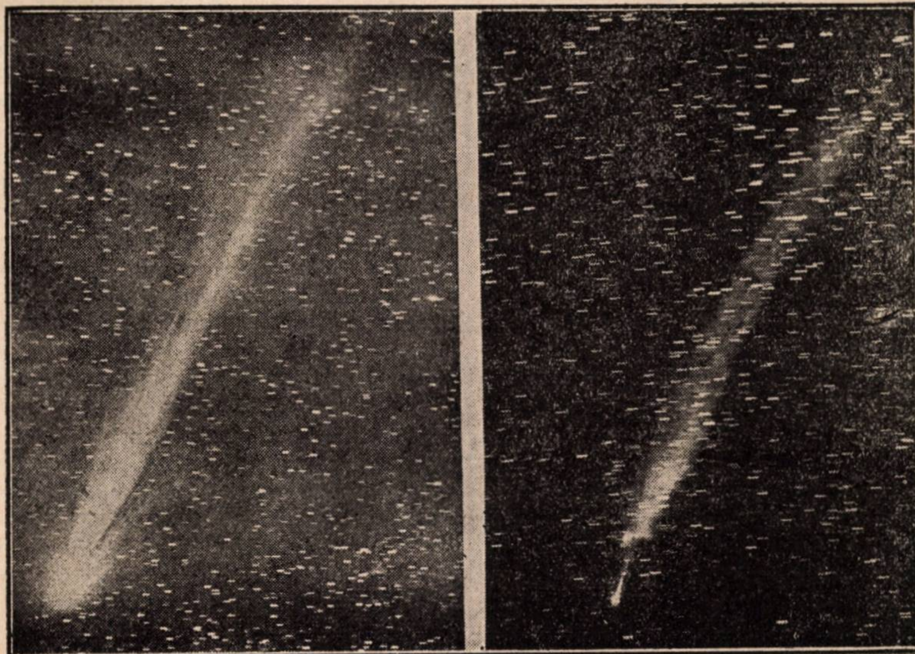
Cometa Morehouse, dacă nu a fost strălucitoare, în schimb, cu o mare gentileţe a *pozat* admirabil; razele eĭ impresionau maĭ mult placa fotografică, de cât retina ochilor noştri. Fotografiată aproape în fiecare seară, cometa Morehouse a mirat mult pe astronomĭ, prin schimbările ce le presenta uneorĭ la intervale de câteva ore. Ce se petrecea oare în sâmburele cometeĭ? Vedeţĭ cât se deosibesc de mult cele două fotografiĭ. In cea de a doua, coada din apropierea capuluĭ e redusă la un fir subţire şi tocmaĭ departe îşĭ reia coada forma eĭ obişnuită.

Cometa 1910 a

Cometa 1910 a a fost însă impunătoare. Descoperită cu ochiĭ liberĭ de nişte minerĭ din Transvaal, ea a putut fi văzută peste câteva zile şi din Europa, admirată de un numeros public ce o luase drept cometa Halley. Repede însă şi-a stins strălucirea, reîntorcându-se poate peste cine ştie câte miĭ de anĭ.

V. Anestin.

Cometa Morehouse fotografiată

Isprăvile câinilor în războiul Ruso-Japonez

— Urmare şi sfârşit. —

Când ajunse în fort, câinele Puw recunoscu imediat pe stăpânu său de odinioară şi nu maĭ înceta cu lătrările sale de bucurie. Examinat de aproape ofiţerul găsi un mic bilet de hârtie legat de măseaua carnasieră din falca dreaptă de jos. Biletul purta pe dânsul un semn făcut în pecetea de tuş. Vestea fu adusă imediat luĭ Stoessel, care ordonă să i se aducă biletul şi câinele. Desfăcând biletul era o telegramă cifrată cu următoarele cuvinte:

„Rezistaţĭ cât puteţĭ. In curând vor veni cele necesare.

Cât puteţĭ să maĭ rezistaţĭ? K.

Nu maĭ încăpea nicĭ o îndoială, că ştirea venea dela cartierul general. Câinele fu dus să se întremeze, pentru ca a doua zi trebuia să pornească înapoĭ.

Faptul acesta aduse oarecare încurajare printre rândul asediaţilor. Răspunsul dat generaluluĭ Kuropatkin fu scurt: „Treĭ lunĭ alimente, patru lunĭ muniţiunĭ.

S.

A doua zi înainte de a se lumina câinele fu pornit cu răspunsul de maĭ sus.

Greutatea cea mare era să străbată prin liniile japoneze.

Când fu la 200 metri depărtare de inimicĭ, câinele fu zărit din cicliştĭ japonezĭ şi ochit deja! Ţinta însă nu-şĭ ajunse scopul şi câinele fără a pierde vremea se aruncă într'un tufiş. Japonezul îl zări şi se îndreptă spre dânsul.

Inainte însă de a-ĭ da timp, dogul se aruncă asupra biciclistuluĭ şi dintr'o muşcătură îl trânti jos. Aruncându-se apoĭ din noŭ în tufiş, câinele dispăru şi cercetările din urmă ale biciclistuluĭ rămase infructuoase.

Dogul ajunse cu bine la cuartierul general. Răspunsul luĭ Stoessel începu a îngrijora şi maĭ mult pe Kuropatkin. El, în faţa situaţieĭ disperate a celor din Port-Artur, se hotărî a sacrifica ceĭ 69 câinĭ dogĭ ce-ĭ avea.

In consecinţă ordonă dresarea celorlalţĭ câinĭ, ca să urmeze pe dogul Puw. Aceasta nu se putea face cu uşurinţă de oarece toţĭ eraŭ dresaţĭ deja, uniĭ să supravegheze bagajele, alţiĭ să caute pe câmpul de bătaie pe răniţiĭ căzuţĭ în locurĭ ascunse în tufişurĭ, alţiĭ eraŭ simpli curierĭ şi în fine câţiva dresaţĭ să atace bicicliştiĭ şi câiniĭ vrăjmaşuluĭ.

Dresarea câinilor după şeapte zile şi în urmă se făcu o repetiţie chiar în faţa luĭ Kuropatkin.

Se stabili două posturĭ de distanţă de cincĭ kilometri, se aşeză pe spatele fiecăruĭ câine câte doĭ sacĭ de muniţiunĭ saŭ grâŭ. Experienţa reuşi, câiniĭ duceaŭ sacĭ urmând pe Puw în tot parcursul drumuluĭ.

La destinaţie saciĭ eraŭ luaţĭ şi câiniĭ se înapoiaŭ ca să pornească din nou cu alte sarcinĭ.

In dimineaţa zileĭ de-a treia se hotărâ ca jumătate din câiniĭ să pornească spre a se vedea, dacă reuşeşte încercarea. Cum telegrama luĭ Stoessel încunoştiinţă că lipsa alimentelor se simţea în primul rând, primul transport fu numaĭ de grâŭ. Ceĭ 30 de câinĭ porniră încărcaţĭ cu sacĭ de grâŭ şi conduşĭ de Puw. Dibăcia acestuia era de astă-dată şi maĭ mult pusă la încercare, de oarece el nu era singur, ci însoţit de o sumă de tovarăşĭ. Totuşĭ el ştiu să surprindă lipsa de vigilenţă a japonezilor şi reuşi să se strecoare în timpul uneĭ nopţĭ întunecoasă unul câte unul prin tufişurile dese dintre două avant-posturĭ japoneze.

In zoriĭ zileĭ următoare, ceĭ din forturile ruseştĭ rămaseră încremeniţĭ văzând treĭzecĭ de dogĭ încărcaţĭ cu aproape 4000 kgr. sacĭ cu grâŭ. Puw se gudura în continuŭ pe lângă locotenentul, vechiul săŭ prieten şi ţinând gura deschisă lăsă să se vadă la locul ştiut, un bilet. Desfăcându-l Stoessel citi:

„Vom urma tot aşa, cât timp ne va isbuti încercarea".

K.

Vestea fu primită cu multă bucurie de asediatorĭ. In vederea acestuĭ succes căpătat şi maĭ ales a succeselor sperate în viitor, raţia de hrană fu mărită pentru ziua aceia.

A doua zi câiniĭ porneaŭ din noŭ. Puw ducea răspunsul luĭ Stoessel.

„Ajutoarele veniră la timp. Incercarea a reuşit de minune".

S.

In zilele următoare, câiniĭ îşĭ îndepliniră după acelaş program îndatoririle lor. Intr'o dimineaţă unul din câinĭ, rămăsese mult în urma celorlalţĭ şi spre nenorocul luĭ fu văzut de un biciclist. Văzându-se în pericol câinele se dete peste cap spre a se scăpa de saciĭ ce-ĭ ducea şi cu o furie sălbatică se aruncă asupra biciclistuluĭ, care fu trântit jos la pământ şi muşcat în mod îngrozitor la faţă, mâinĭ şi picioare.

Bietul biciclist nu se maĭ putu scula de jos şi dogul prevăzând pericolul la care se expunea şi dânsul şi ceĭlalţĭ colegĭ aĭ săĭ, apucă saciĭ ce-ĭ lăsase jos şi-ĭ ascunse într'un tufiş în care cu greŭ ar fi putut intra cineva.

Sfârşindu-se şi această misiune, el alergă în goana mare după colegiĭ săĭ pe care îĭ ajunse tocmaĭ, când aceştia se apropiaŭ de intrarea în fort. Faptul că 59 de câinĭ purtaŭ sacĭ şi unul singur nu ducea nimic, îngrijoră mult pe asediatorĭ. Se vedea, că ceva neobişnuit se întâmplase şi se temeaŭ ca japoneziĭ să nu fi observat aceste transporturĭ de ajutoare, care se făceau pe la nasul lor. Câinele cu pricina fu imediat examinat de aproape şi se constata pe el între alte sgârieturĭ, una care se putea distinge, că era provenită dela scăriţa uneĭ biciclete. Nu maĭ încăpea nicĭ o îndoială, câinele se luptase cu un biciclist japonez şi astfel crescu şi maĭ mult teamă, că pe viitor încercarea nu va maĭ reuşi.

Această grijă însă nu fu îndreptăţită. Japonezul biciclist fu găsit de tovarăşiĭ săĭ dar nu putea vorbi de loc, căcĭ muşcăturile câineluĭ străpunseseră adânc în gâtlejul luĭ. Toate ajutoarele date rănituluĭ fură zadarnice, bietul biciclist muri după douăzecĭ şi patru ore în durerĭ groaznice. Cercetările făcute nu dădură nicĭ un rezultat şi japoneziĭ rămaseră cu ideia că omul a fost atacat de un lup, care simţind şi apropierea altor oamenĭ a lăsat prada în mijlocul câmpuluĭ. Saciĭ cu grâŭ, ascunşĭ în tufiş nu fură descoperiţĭ, aşa că japoneziĭ nu găsiră nicĭ o urmă.

Stoessel însă se temea mult şi pentru maĭ multă siguranţă, el nu dete drumul decât la jumătate din câinĭ împreună cu Puw, care ducea următorul bilet:

„Un câine venit fără sacĭ, rănit de biciclist. Trebuie prevedere. Oprit 30 câinĭ. Puw înapoiat cu ceĭlalţĭ".

S.

Cum însă câiniĭ ajunseră nevătămaţĭ la cuartierul general, Kuropatkin răspunse după ce încercă din noŭ câiniĭ:

„Câinele a fost maĭ deştept ca inimicul. Inapoiaţĭ toţĭ câiniĭ".

K.

Si astfel acest transport la început cu grâŭ şi în urmă şi cu muniţiunĭ fu repetat zile întregĭ, fără ca japoneziĭ şi nicĭ lumea întreagă să bănuiască de unde venea puterea de rezistenţă a cetăţeĭ. Se cunoştea în deajuns lipsa de hrană şi de muniţiunĭ a cetăţiĭ şi totuşĭ căderea eĭ de atâtea orĭ profetizată, ba chiar anunţată, nu se adeverea.

Japoneziĭ îndoiră măsurile de preveghere în toate părţile şi reuşiră într'o noapte să descopere printr'o sentinelă ingeniosul mijloc întrebuinţat cu câiniĭ.

In a treia noapte toţĭ câiniĭ fură ucişĭ de gloanţele japonezilor, de oarece nicĭ unul din aceste animale nu s'a lăsat să fie prins de viŭ.

Cetatea rămăsese fără nicĭ un mijloc de comunicaţie. Armatele luĭ Kuropatkin fură respinse spre Nord şi asediatoriĭ se văzură constrânşĭ din ce în ce maĭ mult.

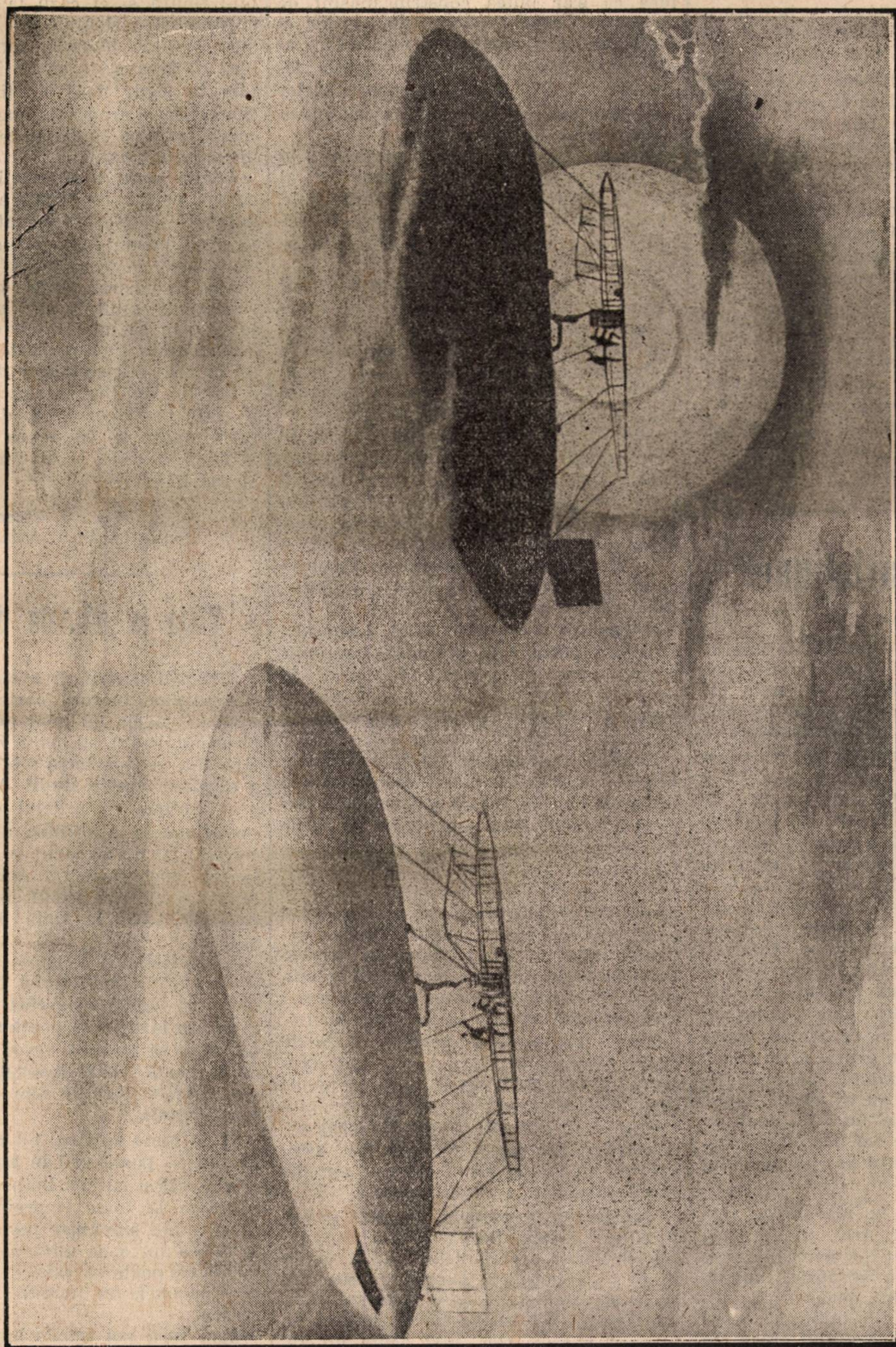
Unul din forturile cele maĭ puternice, *Fortul 203* fu ocupat şi această cucerire atrasă după sine şi capitularea fortăreţeĭ.

Când învinşiĭ fură alăturĭ cu învingătoriĭ, de multe orĭ discuţiunea se oprea la faptele eroice ale câineluĭ Puw şi ale celorlalţĭ colegĭ aĭ săĭ.

Sticla e un compus al siliceĭ şi silicea e compusă din siliciu, corp înrudit cu carbonul şi din oxigen.

Pielea, sau *derma* ((dela grecescul derma-piele) e acoperită cu o pieliţă numită *epiderma*.

Cuvier, naturalist francez, a creiat anatomia comparată şi paleontologia (1769—1832).

Fenomene curioase atmosferice. — (Vezi pag. 90)

Imperiul german, în 1912, are o populaţie de aproape 80 milioane locuitorĭ.

Camille Flammarion, cunoscutul astronom, s'a născut în 1842.

Japonia are o populaţie totală de 5.548.000 locuitorĭ.

Cel maĭ înalt pisc din Pirineĭ e Maladetta, cu 3404 metri.

Când la Berlin e ora 12, la Bucureştĭ e 1 d. a.

Farul şi turnul cel alb din insula Şerpilor aŭ fost construite la 1856.

Fenomene curioase atmosferice

De pe munţiĭ înalţĭ sau când eştĭ într'un balon, soarele aflându-se la orizont, dacă în partea opusă soareluĭ se află ca un fel de perete, un nor, umbra ta, sau a balonuluĭ, se proectează pe acel nor. Apariţia aceasta ciudată şi care e destul de impresionantă se numeşte „spectrul Brocken", de oarece pe muntele Brocken din Germania a fost observată pentru prima oară.

Când aerul e cu totul răcoros, când e frig, atuncĭ pe lângă acest fenomen se maĭ produce şi un altul, căcĭ umbra e înconjurată de inele colorate, produse prin reflecţiunea lumineĭ, ce se datoreşte numeroaselor ace de ghiaţă din atmosferă. Inelul acela se numeşte „Inelul luĭ Ulloa", după numele primuluĭ observator. Gravura noastră reproduce acest îndoit fenomen atmosferic, un balon dirijabil proectându-şĭ umbra până în cele maĭ micĭ amănunte, umbră înconjurată şi de „inelul luĭ Ulloa".

Secretele aviaţiuneĭ [1)]

Azĭ încă se vorbeşte de marile minunĭ săvârşite în timpul ereĭ creştine ca: înălţarea luĭ Isus, răpirea în cer a Fecioareĭ, marile gesturĭ către cer ale profeţilor, sborul îngerilor etc.; oare să fi îndrăznit cineva a analiza toate aceste minunĭ, ştiinţificeşte? Poate nu, căcĭ e sigur un fapt şi anume că aproape un secol după Inălţare, biserica cea nouă nu permise oamenilor experienţa de sbor aerian. Tocmaĭ prin anul 66 al ereĭ creştine pe timpul luĭ Neron, un anume Simon, supranumit magicianul şi mecanicul, făcu la Roma experienţe de sbor aerian la o anumită înălţime. In ochiĭ primilor creştinĭ această putere era atribuită diavoluluĭ; iar preotul pios, adversar al omuluĭ nostru sburător începu să se roage în timpul ce Simon plana în spaţiu. Şi el obţinu graţia divină, căcĭ necredinciosul şi vândutul Sataneĭ, Simon, căzând din spaţiu îşĭ zdrobi capul. La Roma experienţele nu s'au maĭ repetat iar forum-ul de azĭ păstrează printre ruinele sale secretul morţeĭ primuluĭ aviator al timpuluĭ.

Imperiul Bizantin fu maĭ dulce faţă de cuceritoriĭ aeruluĭ. Aşa sub Emanuel Comnenul fu afirmat principiul planuluĭ inclinat, principiu ştiinţific, fundamental al aeroplanuluĭ modern.

In acele timpurĭ, din înălţimea unuĭ turn înalt, în faţa împăratuluĭ chiar, un anume Sarasin sbură. Experienţele sale era bazate pe principiul planuluĭ încinat, pe acela al smeuluĭ. El scobora urmând o linie oblică servindu-se de rezistenţa aeruluĭ.

Mantaua sa foarte mare şi largă ale căror pulpane erau ridicate pe nişte trestiĭ flexibile, îĭ servea drept punct de sprijin.

Roger Bacon, prin secolul al XIII-lea se gândi cel dintâĭ a inaugura era ştiinţifică, cel puţin prin descripţiunĭ. Intr'un tratat al său intitulat „Admirabila putere a arteĭ şi a natureĭ" el emite idea că s'ar putea construi maşinĭ de sburat în centrul căreia un om ar fi putut sta şi învârtind o manivelă, aceasta ar pune în mişcare aripele făcându-le să bată aerul, asemenea acelor ale păsărilor. El dă chiar descripţiunea unuĭ aparat de sburat.

Jean-Baptiste-Dante, matematician, la Perusa, pe la sfârşitul secoluluĭ al XV-lea construi nişte aripĭ artificiale, care aplicate unuĭ corp omenesc îĭ permitea de a se ridica în aer (?), aşa se zice.

Străbătând înainte prea puţin clarul drum al trecutuluĭ, iată-ne sosiţĭ la unul din acele nume, în faţa căruia să punem în acţiune cele maĭ înalte sentimente de admiraţie. Acest nume e al pictoruluĭ, sculptoruluĭ, matematecianuluĭ, fizicianuluĭ, al geniuluĭ total, Leonardo da Vinci (autorul Giocondeĭ). El atacă problema aceasta urmând o metodă raţională, care reese din toate scrierele luĭ şi care 'l distinge de contimporaniĭ săĭ. Inainte de a sosi la construcţiunea aparatelor sale de sburat, el făcu vaste studiĭ şi observaţiunĭ asupra sboruluĭ păsărilor. Acestea aŭ durat vre-o 16 anĭ.

Plecat de la o idee mistică, Leonardo, se ridică puţin câte puţin în regiunile ştiinţeĭ pure şi construi un aparat în care omul culcat pe pântece, cu aripĭ la braţe şi picioare deveni un veritabil liliac.

El făcu experienţele maşineĭ sale în Franţa, la castelul d'Amboise. Curtea şi întreaga familie regală asistau la experienţe. Regele chiar felicită pe Leonardo de curajul pe care-l arăta asvârlindu-se din cel maĭ înalt turn pe slaba sa maşină. El primi complimentele cuvenite şi dispăru. Deodată, din nou se zări omul pasăre pe coperişul turnuluĭ, agitând articulaţiunile de lemn şi pânză uşoară. Privirile toate din nou se aţintiră în sus. Omul se asvârli, descrise o mare curbă către stânga, reveni la dreapta dirijindu-se în spaţiu; dar deodată ca la 10 metri de pământ pânza aripeĭ din stânga se desfăcu fâlfâind în aer; iar omul căzu fărâmându-şĭ craniul de pavagiul curţeĭ. Toţĭ, dădură năvală la locul accidentuluĭ, plângând pe Leonardo, găsiră însă cadavrul unuĭ tânăr servitor care-l înlocuise de data aceasta.

Maĭ târziu la castelul său din Saint-Bice în Turania, Leonardo da Vinci reluă el însuşĭ experienţele. Atuncĭ el inventă helicopterul şi parachuta sau umbrela salvatoare, cu care faimosul căpitan Tomich îşĭ atrase pe lângă atenţia întregeĭ noastre ţărĭ, maĭ acum un an, şi o sumă însemnată de banĭ.

Un mijlociu artist italian, Paul Guidetti, pe la mijlocul secoluluĭ al XVI-lea pare a fi practicat cu oare-care succes arta sboruluĭ. Soarta acestuĭa însă, ca şi aceea a luĭ Jean Baptiste-Daudet fu tristă; căcĭ termină printr'o cădere ce avu de urmare ruperea osuluĭ femur.

Un accident asemuitor pare că se întâmplă savantuluĭ benedictin englez, Olivier de Malmesburg. Acest benedictin trecea drept şi un bun prezicător. El fabrică aripĭ după descripţiunea luĭ Ovidiu, ca acela a luĭ Dedal, le puse la braţele şi picioarele sale şi se asvârli din înălţimea unuĭ turn. Aripele însă nu-l ţinură şi el căzu la baza turnuluĭ rupându-şĭ picioarele şi rămânând a duce o viaţă lâncedă, consolându-se cu idea că încercarea sa ar fi reuşit pe deplin la sigur dacă ar fi avut precauţiunea de a aranja la partea dinapoĭ o coadă, saŭ pe limbajul technic modern, un ampenaj fix.

Anglia dădu încă aviaţiuneĭ un precursor, pe faimosul frate al luĭ Cromwel, autorul „Magieĭ Matematice". Wilkins, se gândi primul la construcţia unuĭ cărucior sburător, în care un om să fie aşezat de asemenea, gândea el, această maşină ar fi putut fi maĭ mare pentru a lua loc în ea, maĭ mulţĭ oamenĭ.

Ce frumos s'aŭ realizat sub ochiĭ noştri în prezent aceste vise de atuncĭ! Maĭ acum un an Somer ridică 14 persoane şi alţĭ contimporanĭ modernĭ stabilesc performanţe la fel — ca forţă motrice Wilkins se gândi la foc; ne apropiem de Montgolfier.

J. Stroescu
membru „Soc. Avial. Rom.-civili"

1) Vezĭ numărul 4.

Viaţa în pâraele de munte

Invăţaţiĭ noştriĭ, şi avem destuĭ, scriŭ de multe orĭ lucrurĭ foarte interesante şi e păcat că ele nu sunt aduse la cunoştinţa publiculuĭ cel mare. Publicaţia noastră şi-a propus între altele şi scopul de a răspândi aceste studiĭ. Aşa, d. dr. Grigore Antipa, cu prilejul discursuluĭ de recepţiune la Academie, a vorbit despre cercetările ce s'aŭ făcut cu privire la viaţa din apele noastre. Aci vom rezuma numaĭ o parte a aceluĭ studiŭ şi anume cea referitoare la viaţa din pâraele de munte.

Animalele carĭ trebuesc să trăiască într'un pârăŭ, trebuesc să fie în stare să se opună iuţeleĭ apeĭ. căcĭ altfel ar fi duse mereŭ la vale, să poată să suporte apa cea rece, să nu aibă nevoe de multă hrană, să poată trăi fără vegetaţie pe un teren pietros şi multe alte condiţiunĭ, tot aşa de grele.

Şi cu toate acestea, tot s'aŭ găsit fiinţe, carĭ să poată trăi în apele pâraielor cele repezĭ şi cu apa limpede. Viaţa se adaptează la toate împrejurările, numaĭ ca să .pună stăpânire peste tot globul şi de aceea nu e de mirare, că astronomiĭ admit că poate să existe viaţa şi pe celelalte globurĭ, nu numaĭ pe Pământul nostru.

Cum însă pot micile animale din pâraurĭ, să reziste curentuluĭ? Ele aŭ găsit un mijloc foarte ingenios: se lipesc şi se fixează de pietrele şi de stâncile apeĭ, în fund de tot, pe când apa alunecă deasupra lor. Corpul lor dă afară un fel de cleĭ ea le serveşte să se lipească de pietre: altele aŭ chiar un fel de ventuze ca lipitoarea. Dar atuncĭ cum se hrănesc ele, dacă nevoia le face să se lipească de un loc anumit? Nu aŭ nevoie să se mişte, deoarece chiar curentul le aduce hrana şi apoĭ lipsa de mişcare le face să aibă

nevoie de maĭ puțină hrană de cât animalele carĭ se mișcă.

Oule și cocoanele lor sunt de asemenea lipite de fundul apelor și chiar peștiĭ carĭ trăesc în pârâurĭ, ca Zglăvoacea, Lipanul și Boișteanul își lipesc icrele pe pietre așa de bine, încât un țăran spunea d-luĭ dr. Antipa: „parcă ar fi sleite cu ceară".

Alte animale și-aŭ format un fel de ghimpĭ și ghiare, cu carĭ se agață de stâncĭ, altele și-aŭ turtit pântecul ca să se poată lipi maĭ bine.

Cel maĭ curios fenomen e însă cel presentat de organizmele numite *Tricoptere*, carĭ, își fac casele lor din pietricele, alegând câte o pietricică maĭ mare, care prin greutatea eĭ face ca animalul să nu fie dus de curent. Jos, în fundul apeĭ de pârâu, temperatura cea rece e veșnic aceeașĭ și iarna și vara, anotimpurile nu aŭ decĭ nicĭ o influență asupra vieţeĭ pârâuluĭ. In alte ape, organizmele amorțesc în timpul ierneĭ, în pârâurĭ însă nu. Frigul le face însă să aibă maĭ puțină nevoie de mâncare și de aceea sunt și făcute așa ca să suporte foamea maĭ mult timp.

In cascade, condițiunile de viață sunt și maĭ grele și sunt prea puține animale carĭ pot suporta iuțeala prea mare a apeĭ.

Intr'alte numere vom vorbi însă și de alte chestiunĭ pe carĭ le tratează d. dr. Antipa în interesantul săŭ studiŭ.

Maimuța lui Romanes

Naturalistul englez Romanes a avut o maimuță foarte inteligentă ale căreĭ fapte le vom povesti aci, deoarece ele vor sluji pentru aceĭ carĭ vor să-și facă o idee de acești verĭ aĭ omuluĭ, carĭ nu aŭ avut fericirea saŭ nefericirea, să facă parte din societatea omenească.

Maimuța aceasta aparținea uneĭ societățĭ de naturaliștĭ din Londra, al căruĭ secretar era Romanes. Naturalistul o luă acasă la el, pentru a-ĭ studia maĭ bine obiceiurile.

Cum fu instalată la noul eĭ stăpân, se împrieteni repede cu mama luĭ, d-na Romanes, o femee în vârstă și infirmă. Pe ea o asculta el cu drag. Iubea însă mult și pe stăpân și când primind vizite, d. Romanes (citește Romenz) sta departe de maimuță, care era legată de vre-un scaun, aceasta își arăta supărarea într'un mod foarte comic. Maĭ târziŭ se obișnui și cu sora d-luĭ Romanes, dar maĭ cu greŭ. D-ra Romanes a ținut un fel de registru de toate apucăturile și faptele maimuțeĭ.

Cu servitoriĭ era la cuțite maimuța și trăia foarte răŭ cu câinele Sharp, un mic terrier. Cum îl vedea că se așează pe vre-un scaun, îl lua la bătaie și da în el și cu pumniĭ și cu un baston ce-ĭ aparținea. Sharp însă era și el un caraghios, căcĭ fura nucile maimuțeĭ, care arunca după el cu tot ce găsea. Maimuța lua câte un proectil, îl ridica cu amândouă mâinile de-asura capuluĭ și-l arunca cu putere și cu precisiune.

Cu bastonul se maĭ servea maimuța să ajungă la unle obiecte ce nu le putea apuca. Dacă bastonul era prea scurt, lua un șal, îl apuca de capete și lovea cu el. I se dete un ciocan să-șĭ spargă nucile și învăță repede să se servească de el. Odată mâncând o nucă ce era amară, se strâmbă. Un strein ce azista la această scenă începu să râză. Maimuța, supărată, îl bombardă cu nucile, ciocanul și cu o cafetieră ce îĭ era la îndemână. Râsul îĭ făcea răŭ.

De câteorĭ îĭ se încolăcea lanțul de scaun, se oprea, examina afacerea și în urmă se învârtea cu grije, până ce-șĭ recăpăta libertatea de maĭ înainte.

Intr'o zi luă o mătură și-ĭ scoase bățul; în urmă, puse bățul la loc, încântată că a descoperit meșteșugul, dar până să reușească făcuse maĭ multe încercărĭ.

Odată îĭ se dete o cutie închisă cu cheia. Maimuța privi cutia, încercă cheia, minunându-se ce o fi. Cutia și broasca eraŭ vechĭ și ca să o deschizĭ trebuia să și apeșĭ cu degetul pe capac. Era decĭ greŭ pentru o maimuță să deschiză cutia. Cu toate acestea reuși și de nenumărate orĭ închise și deschise cutia.

O zi întreagă s'a amuzat cu focul. Lua câte un băț, îl băga în foc, apoĭ îl scotea afară ca tăciune, mirosind fumul. Iĭ se dete o hârtie subțire; voi să o aprinzĭ, dar nu reuși deoarece hârtia fiind flexibilă, nu ajungea până la foc. Inteligenta maimuță luă hârtia, o răsuci și astfel întărită, o aprinse, ceeace-ĭ procură o deosebită satisfacțiune.

Altădată, Romanes îĭ puse jos pe pardoseală, dar în picioare, o oglindă mare. Maimuța văzu numaĭ decât o altă maimuță. Intâĭ se sperie, apoĭ se liniști și se apropiă maĭ mult. Făcu ocolul oglindeĭ, ca să vază, dacă nu e în adevăr o maimuță după oglindă și în urmă se întoarse iar în fața imagineĭ. Era convinsă că acolo era o altă maimuță, ba așa de convinsă încât începu să-ĭ facă curte. Se scula în două pcioare și se preumbla cu multă grație, legănându-se, uitându-se în oglindă cu capul dat pe spate.

In urmă, maimuța fu redată societățeĭ, dar nu maĭ trăi mult.

Povestea cailor din mine

Sunt puținĭ ceĭ carĭ știu că în minele de cărbunĭ din Anglia, sunt întrebuințațĭ numeroșĭ caĭ de rasa celor numițĭ *poneys*, caĭ carĭ zi și noapte merg dealungul galeriilor subterane, aducând cărbuniĭ extraș până jos la gura puțuluĭ.

Caiĭ înainte de a intra în mine

Zi și noapte! Nu, căcĭ pentru eĭ e noapte veșnică. Odată ce au fost scoborâțĭ în mină, eĭ și-au luat adio dela verdeața câmpieĭ și dela razele frumosuluĭ soare. Când vor eși, vor eși numaĭ cu picioarele în sus, cadavre.

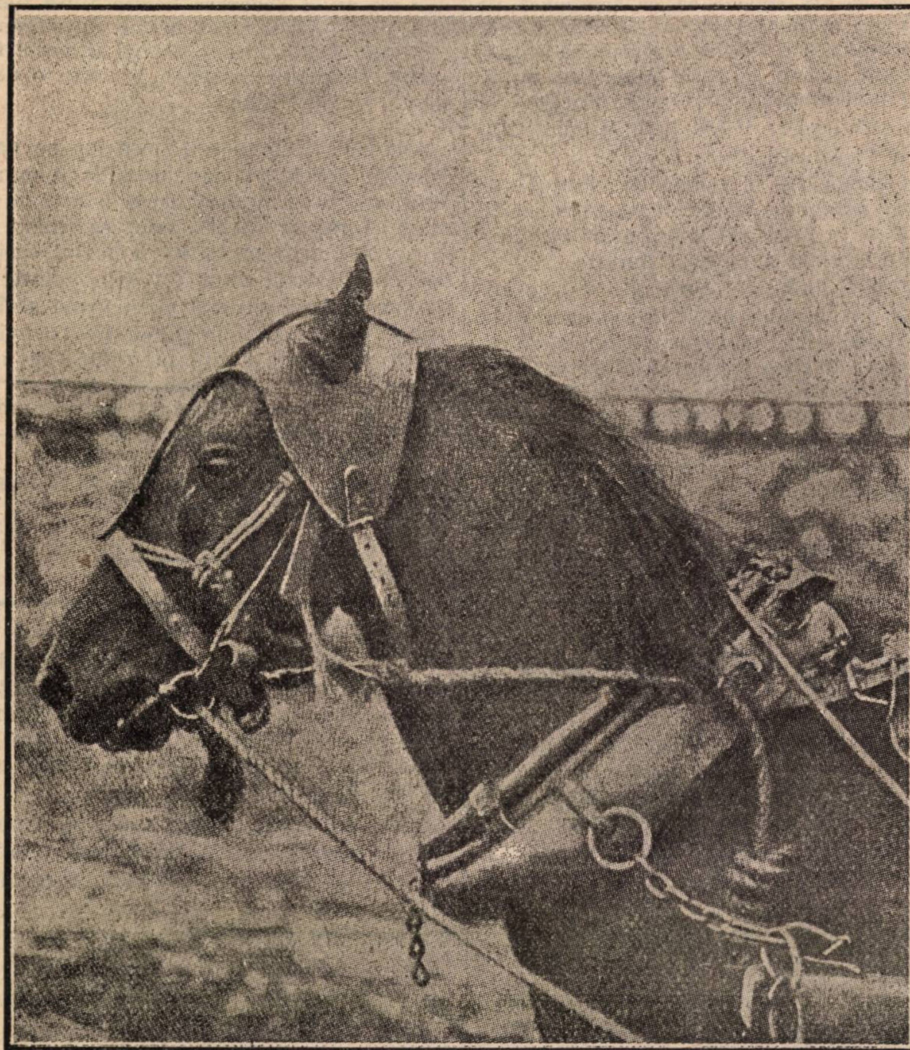
Ba nu, când e o grevă, atuncĭ profită și eĭ, căcĭ mâncarea lor costă maĭ puțin sus pe pajistea verde, de cât în mină. Sunt caĭ carĭ trăesc până la 30 de anĭ în mină, de și caiĭ de obiceĭ nu ajung până la vârsta aceasta.

Calul suferă mult din cauza schimbărilor temperatureĭ; în mină însă temperatura e aproape neschimbată și caluluĭ îĭ priește acest lucru.

Caiĭ pentru mine au o îngrijire specială în tinerețea lor și vom vorbi de ceĭ din Northumberland, care e un centru huiler al Insulelor Britanice. De acolo sunt luate și fotografiile alăturate.

Sunt crescuţĭ într'un *ranch;* o vastă câmpie menită pentru creşterea lor, unde până la vârsta de treĭ anĭ sunt lăsaţĭ să crească în voie. La treĭ anĭ însă apar multĭ sunt prinşĭ într'o zi. Nodul fatal le apucă capul. Zadarnic se sbat, adio galopul nebun pe câmpie.

Peste câteva zile, după ce aŭ fost obişnuiţĭ să tragă la ham, bieţiĭ caĭ sunt scoborâţĭ în mină, unde rămân pentru tot restul vieţeĭ lor.

Calul pregătit să intre în mină

personaje suspecte cu laturĭ. Caiĭ carĭ galopau în deplină libertate sunt prinşĭ, după numărul ce se cere. Câte 20 sau maĭ

DIN TOATĂ LUMEA

Creşterea crabilor. — Crabiĭ sunt foarte căutaţĭ în Anglia şi mulţĭ englezĭ aŭ strâns averĭ marĭ înfiinţând „parcurĭ de crabi", unde sunt bine nutriţĭ, înainte de a fi trimeşĭ în centrele marĭ ale Angliei şi Scoţieĭ.

Otelurĭ ciudate. — Intr'un oraşel din Canada, călătorul va afla cu mirare că la singurul hotel sunt băĭ cu cincĭ şi cu zece leĭ. Vreĭ să te îmbăezĭ în apă ce nu a maĭ servit, daĭ zece leĭ, daĭ însă numaĭ cincĭ leĭ pentru, dacă te îmbăezĭ într'o apă ce a maĭ servit şi altora. Pe semne că nu se găseşte apă.

Credinţe curioase. — In Indiile engleze, locuitoriĭ indigenĭ sunt perfect încredinţaţĭ că oameniĭ marĭ se reincarnează, după moarte, fie în alţĭ oamenĭ, fie în animale. Astfel după ce a murit Sir Robert Grant, în 1838, la Poona, spiritul luĭ s'a vârât într'o pisică. Anĭ de zile soldaţiĭ hinduşĭ aŭ prezentat arma de câte orĭ trecea câte o pisică pe dinaintea porţeĭ celeĭ marĭ a palatuluĭ guvernatoruluĭ.

Bietul broscoĭ!— Indieniĭ de pe malul Orenoculuĭ privesc broaştele ca pe divinităţĭ şi le întrebuinţează pentru a obţine ploaie, sau timp frumos. Astfel, maĭ toţĭ au câte un broscoĭ sub un recipent oarecare. Nenorocire broscoiuluĭ însă, dacă nu dă ce iĭ se cere, căcĭ... e bătut cu biciul.

Tunelul sub canalul La Manche. — Ideia cu construirea unuĭ tunel pe sub canalul Mâneceĭ e vechie, dar acum de curând a fost propusă iar de un inginer englez, d. W. Rose Smith. Ideia sa e susţinută de oamenĭ politicĭ cu vază şi va fi propusă în parlament. D. Smith a şi tipărit o broşură în care arată imensele avantaje ale construirea unuĭ asemenea tunel.

Morminte africane. — Un explorator a dat odată în Congo, în apropierea unuĭ sat, peste două morminte foarte ciudate. Erau mormintele a douĭ soţĭ. Pe acela al soţuluĭ se găsea un scaun din cele carĭ se pot strânge, un pliant; pe mormântul femeeĭ un şorţ şi o tingire. Şorţul, o emblemă a pudoareĭ, tingirea dovedea calităţile de bună menajeră ale defuncteĭ. Pe fiecare mormânt apoĭ, câte un trunchiu cu două ramurĭ, cu diferite sculpturĭ făcute de o mână nepricepută.

Enigme cinematografice. — Cinematografele pariziene, ca să-şĭ distreze publicul între antracte, în loc de reclame, presintă diferite ghicitorĭ, pentru a căror dezlegare se oferă premiĭ.

Deslegătoriĭ trebuie să prezinte deslegările imediat după reprezentaţie.

Un farsor. — Scriitorul japonez Şigheta Sadakazu a întrecut pe Mark Twain în farse, ba ceva maĭ mult, a trăit înaintea acestuia, decĭ nu a avut maestru. Odată iĭ se vândŭ de către creditorĭ toată mobila din casă. Peste câteva zile, prieteniĭ vizitându-l rămaseră încremeniţĭ, când văzură că odaia era plină de mobile... pictate pe pereţĭ.

Dar farsa cea maĭ mare a făcut-o el... după ce a murit. Inainte de moarte lăsase ultimele luĭ voinţe şi între altele, să nu se atingă nimenĭ de corpul luĭ, să nu fie spălat, ci aşa cum va fi găsit să fie ars pe un rug. Aşa au şi făcut prieteniĭ îndureraţĭ.

Când flăcările ajunseră la cadavru, ce să vezĭ... sute de artificiĭ dătunară, împrăştiind nenumărate scânteĭ de toate culorile. A făcut haz toată lumea, căcĭ nu e uşor să maĭ facĭ glume după ce aĭ murit.

Aeroplan pentru 12 persoane. — Un inginer francez, René Bourgoin, după cum spune revista *Technique aéronautique* a construit un monoplan, cu care se vor putea sui 12 persoane. Inginerul crede că va putea organiza o adevărată linie pentru călătorĭ.

Nasul femeeĭ viitoare. — Preotul Hez Swem din Washington a speriat lumea cu o profeţie a luĭ. Eva, spune preotul, era năsoasă, cu talia greoaie, cu oasele pronunţate. Nasul mare şi aristocratic e produsul leneviei. Femeia a intrat însă şi ea în acţiune, vrea şi ea drepturĭ, se agită, dar aceasta o ca costa nasul, căcĭ din ce în ce va deveni cârnă. Dar bărbaţiĭ se vor obişnui şi eĭ tot încetul cu încetul cu această formă de nas şi-l vor cânta cum cântă azĭ nasul aristocratic.

Ce-şĭ vâră nasul preotul Swem în aceste chestiunĭ pur estetice!

Duel în balon. — In 1808 a avut loc un duel în balon. Douĭ tinerĭ nobilĭ, d. de Grandpré şi d. le Pique erau îndrăgostiţĭ de o cântăreaţă celebră de la operă. Se provocară la duel, dar aleseră un mod curios. Se urcară în două baloane, înarmaţĭ cu puştĭ. Nu unul pe altul trebuiau eĭ să se ochiască, ci fiecare să ochiască balonul adversaruluĭ. Cel care isbutea să lovească balonul şi să-l facă să cază, câştiga inima cântăreţeĭ. Aceasta se învoise şi ea.

Baloanele se urcară şi la un semnal d. de Pique trase, dar nu nimerĭ. Grandpré trase, găuri balonul, care desumflându-se căzu repede jos, prăvălind pe bietul le Pique.

Rivalul a plutit apoĭ victorios maĭ departe, dându-se jos a vre-o 7 kilometriĭ

departe de Paris. Ne pare rău, dar nu ştim dacă faimoasa cântăreaţă s'a ţinut de cuvânt.

Calul Billy.—Unul e Billy, inteligentul poney al d-luĭ Evans, lăptar din Hamstead (Anglia). Anĭ de zile, Billy se fălea la circul d-luĭ Sanger; acesta când lichidă afacerile îl păstră, dar după ce proprietarul muri, îl cumpără pe Billy d. Evans, lăptarul. Billy tot nu se lasă de fleacurĭ. Zilele trecute, un rival al stăpânuluĭ săŭ se văita că nu ştie cine îĭ răstoarnă găleţile cu lapte, în timpul când el intră prin curţile clienţilor.

Cine credeţĭ că era criminalul? Billy. Stăpânul săŭ a fost condamnat să plătească despăgubirĭ şi le-a plătit bucuros. Ce! orĭcine are un asemenea cal!

Noutăţi ştiinţifice

Moartea unuĭ astronom.—La 23 Noembrie a murit George Howard Darwin, fiul mareluĭ naturalist Darwin, iar el unul dintre ceĭ maĭ de seamă astronomĭ aĭ veacului nostru. S'a născut în Anglia la 1845. La început era avocat, dar prin 1873 începu să se ocupe cu astronomia şi în 1883 a fost numit profesor de astronomie la universitatea din Cambridge. S'a ocupat în special cu studiul mareelor, în legătură cu fenomenele înrudite cu mareele în sistemul solar.

Aşa explica el formarea Luneĭ în special. Vom vorbi odată pe larg de frumoasa luĭ operă ştiinţifică.

Noŭ sistem de radiotelegrafie. — Americaniĭ studiază în prezent noul sistem de telegrafie fără fir inventat de învăţatul danez Waldemar Poulsen.

Cu acest sistem, undele nu sunt intermitente, ci continue, ceea ce face ca ele să se poată propaga mult maĭ departe de cât prin sistemul luĭ Marconi şi să sufere maĭ puţin din partea multor piedice. Comunicaţia se va puetea face apoĭ tot aşa de uşor în timpul zileĭ, ca şi în timpul nopţeĭ şi se pot primi între 100 şi 300 cuvinte pe minut. Sistemul luĭ Poulsen poate fi aplicat cu succes şi la telefonul fără fir.

Injecţiunĭ cu oxigen în contra asfixieĭ. D-rul Bayeux a comunicat congresuluĭ de patologie comparată, că a obţinut excelente rezultate cu ajutorul injectăreĭ oxigenuluĭ în stare de gaz pentru salvarea asfixiaţilor. Aceste injecţiunĭ fac apoĭ să dispară dyspnea (greutatea de a respira) tuberculoşilor, accesele sincopale ale tuseĭ măgăreştĭ, sufocarea angineĭ şi chiar răul munţilor.

Minele de sulf din Noua Zelanda. — Italia, Luissiana şi Japonia sunt cele treĭ marĭ ţărĭ producătoare de sulf (pucioasă). Acum, Noua Zelanda le va face concurenţă, de oarece, o companie canadiană, va începe exploatarea bogatelor eĭ mine de sulf. Cele maĭ marĭ cantităţĭ de sulf în Noua Zelandă se găsesc în insula White, ale căreĭ stâncĭ au 84 la sută sulf pur. Ţara care va suferi maĭ mult de pe urma acesteĭ concurenţe va fi Japonia.

Dirijabilele în Germania. — Guvernul german a cerut anul acesta Reichstadt-uluĭ un credit de 15 milioane mărcĭ pentru construirea de baloane dirijabile.

Altoirea plantelor herbacee. — Un învăţat francez, d. L. Daniel a reuşit să altoiască plante ce cresc în terenurĭ umede pe planete ce cresc în terenurĭ uscatee, adaptând maĭ întâĭ pe cele dintâĭ la terenurĭ din ce în ce maĭ puţin umede. Astfel a altoit misiotisul mlăştinelor pe heliotropul de câmp.

Rolul magnetic al oceanelor. — D. Berget a făcut o comunicare Academieĭ de ştiinţe din Paris, (rezumat din *Nature*) în care explică funcţiunea magnetică a oceanelor. Wilde, care căuta să reproducă în mod xperimental pe o sferă, distribuţia atât de complexă a magnetismuluĭ pt suprafaţa pământuluĭ, nu a putut să reuşească de cât acoperind cu o tablă de tinichea părţile sfereĭ ce corespundeaŭ cu oceanele. Dar apa măreĭ nu e magnetică. D. Berget explică însă rolul măreĭ, ajutându-se de teoria arhimediană a scoarţeĭ pământeştĭ, după care, orĭcare element al aceleĭ scoarţe e în echilibru hidrostatic, pe magma pusă dedesubt. Urmează de aci, că partea care are deasupra sa un continent trebue să se lase in jos maĭ mult de cât partea acoperită de mărĭ şi oceane. Maĭ urmează apoĭ, că scoarţa pământească trebue să fie maĭ deasă sub continente, decât sub mărĭ. In acest caz, sub mărĭ, magma centrală, înzestrată cu proprietăţĭ magnetice se apropie maĭ mult de suprafaţa geoiduluĭ. Acest supliment de materie magnetică, aflat sub fiecare ocean, joacă decĭ bine înţeles rolul plăcilor de fier ale magnetorium-uluĭ luĭ Wilde şi explică funcţionarea luĭ, ce până acum era puţin cam misterioasă.

Sinteza zahăruluĭ. — In urma unor nouĭ studiĭ ale d-lor Bourquelot şi Bridel, s'a ajuns la concluzia, că chimiştiĭ nu sunt departe de fabricarea chimică a zahăruluĭ, cum zic eĭ. In acest caz nu vom maĭ avea nevoe de sfecle şi de trestia de zahăr. De altfel vanilina şi camforul pot fi fabricate azĭ chimiceşte.

Stingerea unuĭ animal. — Revista americană *Science* a făcut o anchetă asupra existenţeĭ boilor muscaţĭ din Alasca şi a găsit, că aceste animale erau numeroase în acea peninsulă acum 50—60 de anĭ, dar acum nu se maĭ găsesc de cât oasele lor.

Fenomen meteorologic curios.—Revista *Nature* care apare în Londra, rezumă nişte discuţiunĭ ale profesorilor japonezĭ Fuşino şi Izu, dela colegiul de agricultură şi silvicultură din Kagoşima, publicate în revista societăţeĭ meteorologice japoneze, cu privire la un curios fenomen meteorologic. Dimineaţa, când soarele e la orizont şi e încă roua pe plante, umbra capuluĭ uneĭ persoane care stă pe câmp, e înconjurată de un halo luminos, de formă eliptică, axa luĭ cea mare corespondând cu aceia a umbreĭ corpuluĭ. Pe măsură ce soarele se ridică şi se evaporează roua, dispare şi halo, dar reapare, dacă stropeştĭ pământul cu apă.

Invăţaţiĭ japonezĭ aŭ ajuns la concluzia, că fenomenul observat se formează din cauza lumineĭ soareluĭ reflectată de şuviţele verzĭ ale ierbeĭ, razele soareluĭ trecând oblic prin picăturele de rouă.

Aurorele boreale.—D. Lenard, un învăţat german a scris de curând un studiu asupra frumoaselor şi misterioaselor fenomene ale aurorelor boreale şi a găsit între altele că cea maĭ mare înălţime la carĭ se produc aceste fenomene electromagnetice e de 370 km., iar cea maĭ mică la 37 km. A găsit apoĭ că la marĭ înălţimĭ, între 200 şi 370 km. trebuie să se afle în atmosferă maĭ marĭ cantităţĭ de hidrogen, de cât se credea până acum.

Cultul luĭ Mitra. — In ultima şedinţă a societăţeĭ antropologice din Washington, d. dr. I. M. Casanowicz a citit un studiu asupra cultuluĭ luĭ Mitra, o religiune tot a răscumpărăreĭ şi care a fost rivala religiuneĭ creştine timp de maĭ multe veacurĭ. A arătat că era de origină ariană şi anume cu mult maĭ înainte de despărţirea poporuluĭ arian din India de Iranienĭ. S'a transportat apoĭ încet încet în Valea Mesopatamieĭ şi în basinuĭ mediteranian, ajungând la Roma ca o religie a săracilor şi a iubireĭ. Societatea o găsi însă potrivită pentru politica imperiuluĭ şi primuĭ convertit la Roma a fost împăratul Comod. Mitra era zeul lumineĭ, al adevăruluĭ, al bunăvoinţeĭ, în opunere cu duhul rău. Zoroastru pe acest dualism şi-a întemeiat religiunea, dând însă luĭ Mitra un rol secundar. Cultul luĭ Mitra a influenţat cristianismul, maĭ cu seamă în ce priveşte concepţiunile despre puterile diavoluluĭ, reînvierea corpuluĭ şi altele.

De la universitatea populară. — D. V. Anestin a făcut la universitatea populară din Bucureştĭ o serie de lecţiunĭ asupra astronomieĭ, însoţite de proecţiunĭ luminoase. Astfel a vorbit despre:

1) Introducere la studiul astronomieĭ; 2) Luna; 3) Sistemul solar: Mercur, Venus şi Marte; 4) Sistemul solar: planetele micĭ, Jupiter, Saturn, Uranus şi Neptun; 5) Cometele şi stelele căzătoare; 6) Steaua Soarele; 7) Stelele; 8) Construcţia universuluĭ stelar; 9) Alte planete locuite; 10) Amatoriĭ astronomĭ; 11) Astronomia şi literatura.

Nebuloasă curioasă. — Astronomul american Heber D. Curtis, a fotografiat câteva nebuloase carĭ nu avuseseră încă cinstea de a poza şi între altele a găsit că o nebuloasă are o formă ciudată, asemănătoare cu forma uneĭ elice. De oarece se află în constelaia Vărsătorul (Aquarius pe latineşte), Curtis propune ca acesteĭ nebuloase să i se dea numele de „nebuloasa elicală din Aquarius". Astronomiĭ posedă numeroase fotografiĭ de nebeluoase, carĭ nu sunt de cât norĭ imenşĭ de gaze ca helium, hidrogen şi un gaz necunoscut încă. Din nebuloase se crede că se formează stelele, soriĭ.

Reviste ştiinţifice în România: *Natura*, care apare în Bucureştĭ şi *Revista ştiinţifică V. Adamachi*, care apare în Iaşĭ.

O tragedie la polul nord

PE BANCHIZA

Transformarea celor două bărcĭ în sănil se făcu foarte repede. Toţĭ parcă voiaŭ să se ameţească, să uite, lucrând mereŭ.

Când trebuiră să părăsească sfărâmăturile, realitatea cea tristă le apăru înainte. Se simţeaŭ zdrobiţĭ de marea singurătate ce-ĭ înconjuraŭ.

Se depărtaŭ încet de Lady Greely şi cu cât se depărtaŭ, cu atât li se părea, că merg cu maĭ multă greutate.

Când fură departe de tot, îşĭ întoarseră capetele spre locul ce-l părăsiseră şi ca şi cum s'ar fi vorbit scoaseră cu toţiĭ un strigăt sălbatic.

Lăsaŭ în acele gheţurĭ o parte a sufletuluĭ lor. Acum toată speranţa le era îndreptată spre un obiect ce se vedea spre orizont: capul Sabine.

Banchiza pe care se aflaŭ era de o natură înspăimântătoare, căcĭ se formase prin lipirea multor gheţurĭ. Suprafaţa eĭ era plină de spărturĭ periculoase, acoperite numaĭ cu zăpadă fină.

La fiecare moment drumul era oprit de blocurĭ de ghiaţă colţurate, înalte, cu stâncĭ, cu turnurĭ ce amenințaŭ mereŭ să cază.

Picioarele le eraŭ îngheţate, iar capul le ardea şi în aceste condiţiĭ trăgeaŭ eĭ pe ghiaţă săniile în carĭ se găseaŭ ultimele lor aprovizionărĭ.

Abia făceaŭ o milă pe zi.

Făcură socoteala că ar ajunge maĭ iute dacă nu i-ar fi întârziat sania cea mare, cea maĭ grea din toate, care fusese fabricate cu scândurile vaporuluĭ *Lady Greely* şi ale *Viteazuluĭ*. Pe acea sanie se afla *Narvalul*, singura lor imbarcaţiune.

Sania aceea suferise apoĭ şi multe avariĭ. Se hotărâseră să o lase în drum.

Şi o părăsiră, cum părăsiră pe *Lady Greely* şi pe *Viteazul* şi pe câiniĭ din fortul Conger.

La un singur lucru se gândeaŭ: că dacă vor ajunge la capul Sabine, vor putea fi salvaţĭ.

Abia făcuseră însă ultimul sacrificiŭ şi cel maĭ grav, când recunoscură un fapt lugubru, ghiaţa pe care mergeaŭ nu maĭ era nemişcată şi se depărta de promontoriŭ pentru care sacrificase ultima barcă.

Da, banchiza se îndrepta repede spre nord, nu maĭ încăpea nicĭ o îndoială.

Câtva timp, toţĭ rămaseră nemişcaţĭ. Maiorul şi ofiţeriĭ însă îşĭ veniră ceĭ dintâĭ în fine. D-rul Pavy, ca să-ĭ încurajeze le povesti drama întâmplată cu echipagiul vasuluĭ *Polaris*.

Bieţiĭ oamenĭ maĭ prinseră curaj. Se apucară să mănânce, căcĭ aveaŭ încă de mâncare.

Se hotărâră apoĭ să se instaleze pe ghiaţă, ca să fie maĭ la adăpost şi construiră colibe de zăpadă cu ajutorul celor doĭ Eschimoşĭ şi al d-ruluĭ Pavy.

Carnea proaspătă le lipsea, căcĭ nicĭ un urs polar nu se arătase, nicĭ o pasăre.

Cât era ziuă, eĭ studiaŭ împrejurimile, căutând să vază de unde le va veni ajutorul. De unde însă să le vie? Banchiza fusese împinsă în mijlocul mărel Kane, la egală distanţă de două malurĭ.

Tortura aceasta dură până la 22 Septembrie, când începu nişte furtunĭ îngrozitoare. In acelaşĭ timp viscolea, cădea zăpada în cantităţĭ marĭ. Ghemuiţĭ în colibele lor, eĭ nu maĭ puteaŭ şti ce e pe afară, timp de opt zile cât ţinu vântul şi zăpada. Auzeaŭ dor mugetele vântuluĭ turbat, ciocnirile gheţurilor ce detunaŭ.

Proviziile mergeaŭ repede spre sfârşite. La 25 Septembrie, a treia zi după terminul furtuneĭ, maiorul trebui să ia o hotărîre aspră, dar indispensabilă: reduse la 240 grame de om, raţia zilnică a tuturor.

In sfârşit banchiza dete peste gheţurile lipite de insula Brevart, insulă stearpa, plină de stâncĭ ce se înalţă din strâmtoarea Smith, aproape de ţărmul septentrional al golfuluĭ Baird. Ciocnirea fu aşa de mare, în cât toţĭ crezură că s'a sfârşit cu chinul lor. Miĭ de bucăţĭ din banchiză, făcute în bucăţele fură duse departe, dar cele maĭ multe se lipiră la un loc, formând între uscat şi între Americanĭ, un fel de redută.

Trebuiaŭ să ia o hotărîre repede, căcĭ ghiaţa pe care se aflaŭ se micşora repede, nu maĭ avea nicĭ 20 metri diametru. Se suiră cum putură pe reduta de ghiaţă, ducând şi tot ce putea fi salvat.

Abia părăsiră ghaţa şi aceasta, prinsă între două alte stâncĭ de ghiaţă, fu prefăcută în bucăţĭ.

In numărul următor: ,,Părăsiţĭ".

RUBRICA CITITORILOR

INTREBARI ŞI RASPUNSURI

Păianjeniĭ.— E foarte interesantă viaţa păianjenuluĭ şi din unele întâmplărĭ se deduce că eĭ chiar judecă. Aceasta am dedus-o nu din măestria cu care îşĭ ţes pânzele, care, la uniĭ din ceĭ de câmp e la fel cu o prinzătoare de muştĭ, nicĭ de felul cum ştiu să-şĭ puie veninul în anumit loc, că paralizează numaĭ prada, păstrând-o vie maĭ mult timp, aşa că pot avea hrană proaspătă orĭ când, toate acestea sunt instinctive, moştenite de agata, mult au fost pentru ceĭ dintâĭ păianjenĭ carĭ le-aŭ inventat. Aceia au făcut sforţărĭ supra-păianjeneştĭ, precum omul face supra omeneştĭ, producând inventând; aceia au fost geniĭ păianjenĭ.

Aţele pânzelor sunt de diferite grosimĭ după mărimea păianjenuluĭ, aşa că prin pânzele celor micĭ poate trece o muscă spărgând-o. Dar dacă se întâmplă ca într'o pânză subţire să prinde o pradă maĭ mare ca păianjenul, ce va face el?

Aci nu maĭ e instinctul care să-l conducă, fiind ceva neprevăzut, fie care va proceda cu crede, va ataca, sau va renunţa. Cazul meu a fost bine judecat, însă a eşit rău, fiindcă s'aŭ opus împrejurărĭ neprevăzute. Intr'o zi un strigăt disperat şi rugător a aripelor uneĭ albine, mă chema s'o liberez din pânza unuĭ păianjen. Eram gata să-ĭ împlinesc rugăciunea, căcĭ nu puteam să admit omor, maĭ ales în faţa mea. Când păianjenul îmĭ zice:

„Eu ce mă fac". Era drept, dacă i-aşĭ fi liberat toate prăzile şi el ar fi murit de foame, să-l trimit să mănânce frunze nu puteam, firea se opunea şi până să hotărăsc, legile existenţeĭ poruncesc păianjenuluĭ să atace prada. Albina era maĭ mare, el a cunoscut, a judecat şi a hotărât, căcĭ îl văd, cum îĭ înconjoară cu băgare de seamă capul şi de odată o atacă cu furie pe la coadă.

Nicĭ n'a apucat s'o învenineze şi văd că fuge ars, nu cu înconjur cum venise, ci deadreptul peste capul albineĭ. Atâta era de înfricoşat că ne-care mişcare a albineĭ, îl făcea să tresară, şi când albina reuşi să prindă o aţă din pânză, şi putu face un pas, păianjenul crezând că vine la dânsul, s'a uitat zăpăcit în toate părţile căutând o ascunzătoare şi negăsind foarte grăbit şi-a dat deodată drumul jos.

Nu maĭ voia să-ĭ facă cunoştinţă şi cu gura, prea îl arsese coada.

Am dat drumu albineĭ cum era şi natural. Aşĭ vrea să ştiu dacă fac bine cà dau drumul prăzilor din aţele păianjenuluĭ?

Cât maĭ pe scurt şi pe înţelesul tuturor.

N. M. B. Bârlădeanu, *Dorohoĭ.*

Furnicele. — Citind „Furnicele şi păianjenul" vreau să spun şi eu ceva despre aceste micĭ insecte. Odată veneam de la şcoală, acum vre-o 10 anĭ, când la marginea unuĭ şanţ, văd o mulţime de furnicĭ.

Mă opresc loculuĭ şi privesc la ele cum alergau în toate părţile încoace şi în colo.

Tocmaĭ atuncĭ erau în timpul ouatuluĭ şi erau ocupate cu lucrul lor; eram gata să plec, când colo, văd o ganţă venind în sbor, şi oprindu-se drept în mijlocul lor.

Bietele insecte cum văd primejdia sar miĭ pe ea şi mă uitam cum se făcuse roĭ pe ea de nu se maĭ vedea. A doua zi când mă întorc, văd ganţa iar pe locul unde căzuse. Era ciugulită din toate părţile, că semăna ca un copac găunos. Prin urmare de şi sunt micĭ totuşĭ se apără de duşmanĭ.

I. Marian-*Slatina.*

Pasărĭ călătoare. In adevăr pasările care călătoresc noaptea şi sunt foarte numeroase. Ele poate călătoresc saŭ poate se mută de pe o baltă pe alta (cele de bălţĭ), dacă aveţĭ bălţĭ prin împrejurărĭ.

Luzis Hristu, *Galaţĭ.*

Şarpele şi buratecul. — In anul 1888, vara, eram ocupat cu ridicarea planuluĭ uneĭ pădurĭ, Băluşca, din judeţul Râmnicu-Sărat. Cum mă dusesem la lucru de dimineaţă, ca să termin lucrarea maĭ repede, dejunul trebuia să-l iaŭ în pădure. Ajunsesem cu lucrul în partea de miază zi a păduriĭ înspre câmpie, şi era aproape să ne aşezăm la masă. Căldura în marginea păduriĭ era simţitoare. De odată auzim nişte ţipete sfăşietoare al căror ecoŭ se repercuta în pădure.

Intrebând mi s'a respuns că un şearpe treuie să fi mâncat o broască. Cum aveam oamenĭ destuĭ la lucru, am poruncit ca să prindă pe şearpe, căcĭ sgomotul încetase. In adevăr după un timp

oare care l'am găsit, l'am ucis, iar în el am găsit un buratec, căruia dându-I libertate, a început să fugă, sărind în pădure.

N. Manolescu, Focşani

Beţia e necesară

Beţia aparată de un medic englez

Legile antialcooliste dezvoltă o activitate din ce în ce mai mare şi pe zi ce trece se iaŭ măsurĭ tot maĭ severe. Reviste, cărţĭ, volume, măsurĭ oficiale, tot ce se poate se face, se face numaĭ pentru a se pune o stavilă plăgeĭ numită alcoolismul.

Şi când crezĭ că nu veĭ găsi decât numaĭ aprobărĭ în lumea întreagă, când chiar ceĭ cărora le place „băuturica" nu protestează contra mişcăreĭ, se fac dor că nu o ştie, iată că unul dintre mediciĭ ceĭ maĭ de seamă, d. Charles Mercier, membru al maĭ multor savante societăţĭ, ţine o conferinţă la Midland Medical Society, în care face... apologia beţieĭ. Conferinţa a fost publicată in-extenso în marea revistă medicală din Londra *The Lancet*. Noĭ am găsit-o reprodusă în excelenta publicaţiune săptămânală *English Mechanic*, care putem să spunem, e modelul pe care-l avem totdeauna înaintea ochilor pentru redactarea ziaruluĭ nostru ştiinţific popular.

Nu putem să traducem întreaga conferinţă deoarece ar ocupa aproape jumătate din publicaţiunea noastră, dar o vom rezuma. Prin aceasta nu voim să încurajem pe ceĭ al căror zeŭ e divinul Bachus, dar sperând că vre-un fervent antialcoolist va lua cuvântul tot aci, rezumăm argumentele d-luluĭ Mercier.

Anglia era o naţiune de beţivĭ. — Era o vreme, când Anglia ţinea recordul în ce privea beţia. Răŭ văzut nu era pe atuncĭ beţivul, ci acel care nu bea.

Strămoşiĭ englezilor de azĭ, se aşezaŭ la masă la lumina lumânărilor de seŭ şi începeaŭ să mănânce, dar maĭ mult să bea. Din când în când venea câte un servitor de tăia feştilele, saŭ deslega cravatele celor căzuţĭ sub masă. După ce toţĭ eraŭ morţĭ beţĭ, veneaŭ servitoriĭ beţĭ şi eĭ şi-şĭ duceaŭ stăpâniĭ în paturile lor. Dacă chemaĭ pe doctor, era beat şi el, preotul ţinea predicĭ tot beat, judecătoriĭ şi procuroriĭ pledaŭ beţĭ. Odată, primul-ministru s'a dus beat la Cameră, unde a fost violent atacat de şeful opoziţieĭ, beat şi el. Prin mahalalele Londreĭ eraŭ firme de cârciumĭ, pe carĭ puteaĭ citi: „Aci poţĭ să te îmbeţĭ cu un penny şi să fiĭ beat-morat pentru douĭ penny".

Englezii, azĭ sunt sobriĭ. — Nu numaĭ că alcoolismul nu a sporit în timpurile noastre, după cum se pretinde, dar a descrescut mult, cel puţin în Anglia, dacă nu în Scoţia şi în Irlanda. Rar aĭ să vezĭ un lucrător englez beat.

Preocupările de azĭ cer o dibăcie, o atenţie carĭ nu sunt compatibile cu beţia. Gândiţi-vă la sutele de miĭ, la milioanele de mecanicĭ şi fochiştĭ de căĭ ferate, lucrătorĭ din fabricĭ şi mine, eĭ nu pot, nicĭ nu aŭ timpul să se maĭ îmbete.

Englezii nu merg spre decădere. — Nu e adevărat, după cum se spune, că Englezii din cauza beţieĭ merg spre decădere. Londra e şi acum centrul financiar de gravitate al lumeĭ întregĭ şi maĭ toate descoperirile marĭ, a gravitaţiuneĭ universale, a evoluţiuneĭ, etc., în Anglia aŭ fost făcute. Metodele de educaţie din lumea întreagă tot englezeşte sunt şi câte altele.

De ce bea lumea alcool. — Primul argument e că-ĭ place să bea, încearcă omul o plăcere şi e o prostie să împedicĭ pe cineva, oprindu-l de a fi fericit. E maĭ bine să iubeştĭ şi să pierzĭ iubirea în urmă, decât să nu iubeştĭ nicĭ o dată. E maĭ bine să fiĭ fericit o oră, saŭ două, decât să nu fiĭ fericit de loc. Necazul e că dacă eĭ alcool des, trebue să sporeştĭ doza ca să producă acelaşĭ efect, dar nu e tot aşa, dacă îl ieĭ maĭ rar.

Chiar dacă îl ieĭ regulat, dat tot cu moderaţiune, el tot procură plăcere şi-ţĭ dă o mulţumire, pe care nu o cunoaşte abstinentul.

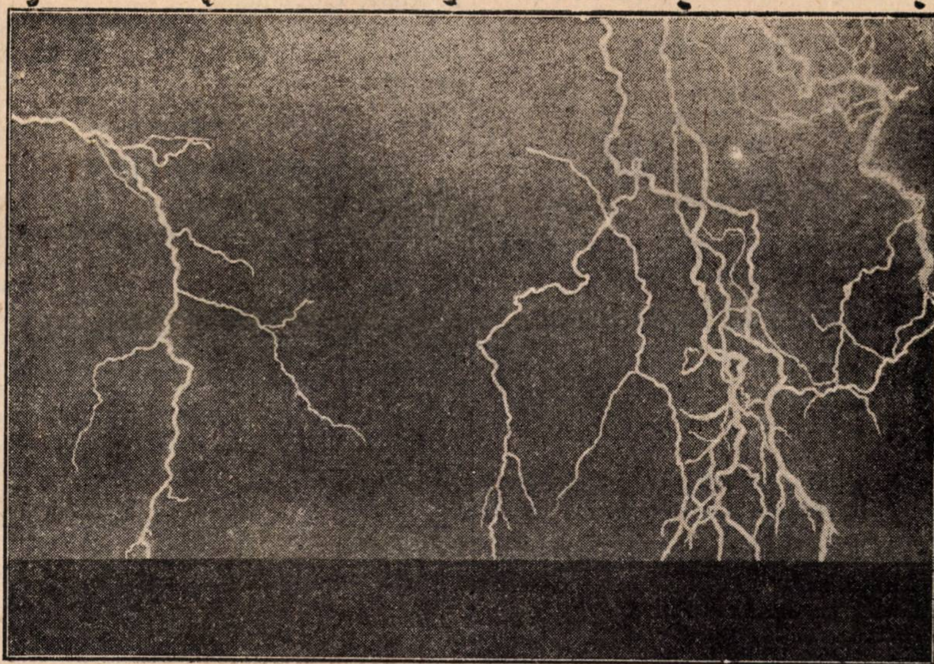
. Dar cea maĭ mare putere a alcooluluĭ şi care produce nu numaĭ plăcere, dar chiar şi folos, e că liberează o energie, care altfel ar fi rămas neutilizată. Alcoolul e un liberator de energie. Bine-înţeles, să nu daĭ drumul la maĭ multă energie decât îţĭ trebue. De ce majoritatea nu bea dimineaţa cum se scoală? Pentru că dimineaţa după un somn reparator, individul are destul energie. După prânz însă, lipsa de nergie se resimte şi decĭ e nevoie să se elibereze ceva din energia latentă. Alcoolul sporeşte activitatea şi a corpuuĭ şi a minţeĭ. Iată câteva persoane carĭ nu se cunosc încă bine şi carĭ mănâncă la un loc. De la supă până la peşte conversaţia lâncezeşte. Ce transformare însă după ce începe şampania să circule! Camera se însufleţeşte, timidul prinde curaj, prostul se face spirituel, omul mediocru e un om ce iese cu totul din comun.

Naţiunile carĭ beau sunt naţiunile progresuluĭ. — Alcoolul luat în doze moderate stimulează facultăţile mintale, dă drumul imaginaţiuneĭ, imaginelor pitoreştĭ, dezvoltă decĭ facultăţile artistice.

Nu e un singur om care s'a distins în vre-o ramură, care să nu fi luat alcool, fie cu moderaţiune, fie, din nenorocire, cu exces. E un fapt indiscutabil, că naţiunile marĭ, naţiunile victorioase, naţiunile progresuluĭ, cele carĭ merg în fruntea civilizaţieĭ, sunt naţiunile carĭ beaŭ alcool. Nu sunt poate marĭ fiindcă beaŭ, dar aceasta maĭ dovedeşte că o naţiune care bea, nu e o naţiune în decădere.

Sunt propriile cuvinte ale doctoruluĭ Mercier, care nu e un necunoscut, dar bine-înţeles că ceĭ maĭ mulţĭ învăţaţĭ condamnă alcoolismul şi, de sigur, cu drept cuvânt.

Fotografiĭ de trăsnete

Fulgerele şi trăznetele pozează cu foarte multă bunăvoinţă şi meteorologiĭ au colecţiĭ numeroase de fotografiĭ ale acestor fenomene electrice. Reproducem o fotografie foarte interesantă, căcĭ ea ne arată numeroase descărcărĭ electrice, ce aŭ avut loc în aceeaşĭ clipă între norĭ şi pământ. Nu sunt curioase acele ramurĭ nenumărate? Un fluviu cu afluenţiĭ luĭ pare cel din stânga, cel izolat.

Din sumarul numerelor viitoare

1) O Româncă face inconjurul lumeĭ (Scrisoare din Bombay).
2) Experienţe de spiritism în România.
3) Progresele astronomieĭ.
4) Secretul corespondenţeĭ (istoric).
5) Albinele în literatură şi artă.
6) Luna în literatură.

Numărul amatorilor astronomĭ carĭ posedă lunete şi fac observaţiunĭ în ţara noastră e de vre-o 30.

JOCURI DISTRACTIVE

CUVÂNT ROMBIC

. Consună
. . . In războae
. . . . . Ţară în Europa
. . . Fluviu în Egipt
. Vocală.

Numele dezlegătorilor şi al premianţilor se vor publica în Numărul 8.

Jocurile distractive din No. 4 erau:

J i u	A z o v
i o n	z a r a
u n u	o r a n
	v a n d

Au deslegat d-nii: *Octavian Mihalache*, telegrafist, Focşanĭ; *Herişescu*, Loco; *R. Dimiu.*

Tomescu-Putna, Loco; *Elena C. Vasile*, Craiova; *Cor. H. Dimitriu*, Piatra-N.; *I. Scurtu*, gara Ploeştĭ; *V. Cronberg*, *Solon Manaris*, Galaţĭ; *P. Besnea*, Constanţa; *S. Kemal*, Bucureştĭ; *Evang. Hristodor*, Galaţĭ; *Bompeo Giandana*, C.-de-Argeş; *Petrescu* Ovidiu, *Bucureştĭ*; *G. Bernardo*, Galaţĭ; *Pr. D.*, Alexandria.

Gr. C. Alexiu, Craiova; *Tomescu L. Octavian*, Loco; Petre Dumitrescu, Galaţĭ; *Sotir şi Tănase Procopie*, *d-ra Poli Procopie*, Tulcea; *Ioniţă Neculai Cap*, *Mincu Neculai*, Galaţĭ; *Cnobloch L. D.*, T.-Severin; *Gheorghe Procopie*, Tulcea; *A. Klein*, Galaţĭ; *Maria Anastasiu*, Loco; *C. Bărbulescu*, Loco; *d-ra Ionica D. Hangiu*, R.-Vâlcea; *C. Negulescu*, Loco.

P. Const., Focşanĭ; *Sebastian Ionescu*, Piteştĭ; *Crudu*, Muşeteştĭ (Argeş); *Armăşel I. George*, *Mihalcea G. Alex.*, *M. Ionescu*, *Lucreţia Ionescu*, *Nicuşor*, Bucureştĭ *Luzis Hristu*, Galaţĭ.

V. A. Grigorescu, Toporu (Vlaşca); *Gheorghe Vâja*, *d-ra Nunutza Petrescu*, *P. Gr. Dragomirescu*, *Gheorghe Botez*, Loco; *Lucian Rădulescu*, Călăraşĭ; *M. Axente*, Brăila (j. Brăila); *Ionescu H. Paraschiv*, R.-Sărat; *D. Dimitrie Ionescu* Bacău, *Apostol Ionescu*, R.-Sărat; *I. Neagu*, agronom, Singurenĭ (j. Vlaşca); *Moisescu Vasile*, Loco; *I. Sebastian*, *I. Kaufmann*, Focşanĭ; *Roza Ariton*, Negreştĭ (Vasluĭ) *G. Theodorescu*, T. Severin.

S'aŭ dat prin tragere la sorţĭ următoarele premiĭ:

Păsările noastre de Marian, *d-neĭ Elena C. Vasile*, Craiova; *Antichitatea romană* de Wilkins, *d-luĭ Ioniţă Neculaĭ*, Galaţĭ; *Biografiile oamenilor celebriĭ* de Stăncescu, *d-luĭ I. Scurtu*, gara Ploeştĭ; *Antichittaea greacă* de Mahaffi, *d-luĭ Sebastian Ionescu*, Piteştĭ; *Noţiunĭ asupra ştiinţeĭ* de Huxley, *d-luĭ C. Gr. Alexiu*, Craiova; *Duşmaniĭ noştri* de d-rul Ureche, *d-luĭ Armăşel I. George*, Loco *Bucureştĭ-Cairo*, note de călătorie d-rul C. Istrati, *d-neĭ Ionica D. Hamangiu*, R. Vâlcea; *Cum poţĭ deveni hipnotizator d-reĭ Poli Procopie*, Tulcea; *Cum se ghiceşte în palmă*, *d-reĭ Lucreţia Ionescu*, Loco; *Din largul măreĭ* de Bălănescu-Danubian, *d-neĭ Maria Anastasiu*, Loco.

Premiile aŭ şi fost trimise.

D-ra E. Cumbari, Iaşĭ; *Banu N. Ovidiu*, Brăila, *Nae I. Paloşanu*, Călăraşĭ, *Petre A. Iordănescu*, Roşioriĭ de Vede, *D. Alexe*, Câmpulung.

I. Panaitescu, Brăila; *I. Valescu*, Muşeteştĭ (Argeş); *Bronela Tiţu*, Glăvăneştĭ, gara Şoldanu.

Poşta Redacţieĭ

Florin Begnescu, medic veterinar, Galaţĭ. — Articolul dv. e unul dintre cele maĭ interesante şi ne vom face o deosebită plăcere a-l publica. Dacă va apare peste 2—3 numere, va fi numaĭ faptul că din cauza tirajuluĭ din ce în ce maĭ mare al acesteĭ publicaţiunĭ, trebue să îngrijim de materia unuĭ număr cu 2 — 3 săptămânĭ înainte. Vă mulţumim decĭ şi aşteptăm şi altele. Ar fi bine ca mulţĭ specialiştĭ ca dv. să ne dea concursul.

J. Mercator, Focşanĭ. — Admise toate, se vor publica.

Ioan Genilie, Loco. — Primit. Trimiteţĭ ce doriţĭ, toate sunt interesante.

Also, Brăila. — Rubrica timbrelor va fi şi de acum înainte a dv.

Paul Radu, Ploeştĭ. — Revista noastră e pur ştiinţifică şi nu se poate decĭ ocupa cu asemenea chestiunĭ. De altfelĭ toţĭ ceĭ carĭ aŭ prezis sfârşitul lumeĭ — şi s'a prezis de zecĭ de orĭ, pentru date cari aŭ trecut — s'aŭ făcut ridiculĭ. Ce crede ştiinţa despre sfârşitul lumeĭ, veţĭ avea prilejul să aflaţĭ chiar din revista noastră.

B. Kluch. Loco. — Rescrierile d-v. sunt prea rezumative, nu prea aŭ viaţă, nu puteţĭ să le maĭ schimbaţĭ, dându-le o formă maĭ plăcută?

Luzis Cristu, Galaţĭ. — Redacţia a închis discuţia cu scatiĭ. Cealaltă chestiune s'a publicat. Trimeteţĭ.

R. T. Loco. — Nu e vina noastră d. Stroescu nu ne-a dat articolul la timp.

V. Jagăr. Am primit sfârşitul articoluluĭ şi începutul *nu*. De oarece judecând după sfârşit, trebue să fie şi începutul interesant, vă rugăm a ni-l trimete, saŭ retrimete, dacă l'aţĭ trimes şi s'a pierdut.

Gh. N. Galiţa, Brăila. — Uşor corectat se va publica în No. 7 saŭ 8. Ne pare bine că de şi foarte tânăr scriţĭ destul de bine.

Unuĭ cititor. Loco. — Mulţumim, dar închidem discuţia când s'a făcut lumină asupra unuĭ punct discutat. Aveţĭ prilejul pentru alte chestiunĭ şi aşteptăm.

M. Dok. Primit şi No. 2. Foarte interesant, sperăm că veţĭ continua. Le vom publica cu toată imbulzeala materieĭ, maĭ ales că sunt scurte.

I. Marian, Slatina. — Puteţĭ continua.

M. B. Bârlădeanu, Dorohoĭ. — Incântaţĭ.

Maĭ multor cititorĭ. — In numărul viitor vom acorda 20 de premiĭ, nu numaĭ pentru dezlegătoriĭ de şarade, dar şi pentru cele maĭ interesante articolaşe din rubrica „Intrebărĭ şi răspunsurĭ", care a ajuns să aibă o deosibită însemnătate numaĭ mulţumită cititorilor noştriĭ din diferite colţurĭ ale ţăreĭ.

N. Manolescu-Focşanĭ. Nu e vorba de fascinaţie aci, căcĭ nicĭ nu aţĭ văzut cu ochiĭ, dar cazul e interesant şi-l publicăm.

Anghel Vasilescu, Loco. Fotografiaţĭ-l D-v., nouă numaĭ fotografia ne trebuie, o vom reproduce cu plăcere.

M. Panoff-Tulcea. Scrisu cu creionul nu merge, e greŭ de cules, altfel l'am publica.

Mihail M. Mihailof-Măcin. Intr'un număr viitor.

Anul XIII — No. 7. **10 Bani în toată țara 10** Luni, 24 Decembrie 1912

Peșteră de ghiață în Antarctic. — *Vezi pag. 98.*

Literatura şi Astronomia

Poemele Lunei

Luna e marea evocătoare de visurI a poeţilor, marea confidentă a tuturor amanţilor. Nimeni nu se poate opri de a se abandona farmecului ce răspândeşte în suflete limpiditatea luminii sale, reflectată de pământeştile peisagii. Toţi o iubim, toţi o admirăm, dar nimeni, poate nu şi-a trăit viaţa mai mult în razele selenare, creatoare de iluziuni, ca tragicul rege al Bavariei Ludovic al II-lea, singuraticul suprauumit de romanticI *Amantul clarului de lună.*

Răsăritul lunei pline e o splendoare ş. la apariţia-I sufletele tresaltă:

Bine aI venit, o Lună argintie,
Frumoasă, tăcută însoţitoare a Nopţii.
(Klopstock

şi cele d'întâi raze ale sale încep să gonească grijile şi tristeţile ce ziua banală naŭ banalizată adună în inimile noastre:

Blând reflect al unuI glob de flăcărI,
Incântătoare rază ce voeştI tu cu mine,
Aluneci tu în inima mea abătută
Ca să aducI lumină sufletului meŭ?
(Lamartine)

Iată, încă, vre-o câteva răsăriturI de lună descrise de marii poeţiI:
Un răsărit de lună din pădure:

Luna tremură pe codri, se aprinde, se [măreşte
MuchI de stâncă, vârf de arborI ea pe [cerurI zugrăveşte
Iar stejarii par o strajă de giganţi ce-o [înconjoară
Răsăritul eI păzindu-l ca pe-o tainică [comoară.
(Eminescu)

De departe, din spre munte
Esa luna din brădet
Gânditoare ca o frunte
De poet.
(G. Coşbuc)

De-asupra uneI mânăstirI:

Dar tăcere: rugăciunea şi un disc în [noaptea brună...
LimbI bronzate graiul ritmic îl propagă [împrejur,
Tinichiaua de pe turnurI albăstrită e de [lună...
(A. Macedonski)

Heredia şi maI ales Poe aŭ cele maI splendide descripţiunI ale răsăritului de lună „în seceră"

Marea cu al eI puternic suspin
Umple cerul sonor în care purpura zileI [maI întârziază
Şi, maI limpede în azurul întunecat al [nopţeI senine,
Tăcută se arginteează secera LuniI.
(Heredia)

Şi acum, când noaptea era înaintată,
Şi când cadranele stelare prevesteaŭ di- [mineaţa,
Când cadranele stelare arătaŭ dimineaţa
La capătul aleeI noastre o fluidă
Şi nebuloasă lumină se ivi,
Din care o miraculoasă secere
Se lămuri cu îndoitul eI corn,
Secera diamantată a AstarteeI,
Limpede cu îndoitul eI corn
(E. Poe)

Acest pasagiu e din poema Ullalume, poemă atât de eterată, atât de plină de durere amorţită şi de viziuni, atât de greŭ de transpus în sunetele alteI limbI în cât nicI un poet nu s'a încumetat să o traducă în versurI, nicI chiar Baudelaire. CeI ce o cunosc în original ne vor ierta că am încercat să traducem infimul fragment de maI sus, — atât de palid faţă cu originalul.

Am spus că nu e poet care să nu fi încercat a cristaliza în versurI subtila lumină a stăpânitoareI nopţI, cântând'o sub diferitele numirI de zeiţa, formă în care anticiI o personifică sub diferite nume: Diana, Phoebe, Astartea, Selene. Ar fi imposibil să cităm tot ce s'a scris asupra eI; ne vom mărgini să redăm, însă, fragmente din cele maI frumoase şi maI originale versurI ce splendida viziune a inspirat.

Dintre toţi poeţiI modernI marele *Leconte de Lisle* a descris, cu maI multă pasiune, cu maI mult avânt magiile cerului. Tot eI are şi cele maI frumoase descripţiunI ale satelitului solitar, ce consolează pe solitariI de pe globul pământesc.

Iată o strofă plină de lumină şi maI ales plină de tăcere ce Luna dă nopţilor senine:

Şi totu-adoarme, apoI în liniştea 'nopţariI
Superbă perla luna pe cerurI trece 'ncet,
Tăcerea e ecoul suspinurilor măriI
Ce leagănă pe unde al luminor reflect.

In *Cereasca Lampă* subtila văpae:
Pătrunde, umple, scaldă un spaţiŭ [nesfârşit
Cu-a sa lumină plină de farmec şi [splendoare
Ea umbrele prăpăstiI în fund a argintit
Şi cuiburile carI pe ramurI dorm uşoare
Inrourând în stropi-I de raze, liniştit,
Cu-a sa lumină plină de farmec şi [splendoare
Pătrunde, umple scaldă un spaţiŭ [nesfârşit

AsemenI deicioase visiunI găsim şi în *Poe:*

Din globul plin al luniI care, ca şi su- [fletul tăŭ, în avântu-I,
Işi făcea un drum vertiginos prin cerurI,
Căzu un văl mătăsos de lumină argintată
Cu linişte, căldură şi reverie,
Peste feţele întoarse către cer a miI şi miI
De roze ce creşteaŭ într'o grădină fer- [mecată
In care nicI vântul nu se încerca să [treacă...

In *Maupassant* ale căruI versurI pe nedrept sunt lăsate uităriI găsim următoarele rânduri pline de poezie:

El vine ca să deştepte şi 'n locu-I să se [aşeze
Albul clar de lună pe bancă adormit...
carI par să fie inspirate din *Shakespeare:*
Cât de blondă lumina luneI doarme pe [banca aceasta,
AicI ne vom aşeza şi vom lăsa sunetul [muziceI
Să pătrundă în urechile noastre.

Subtila lumină a relativ îndepărtatuluI astru, tremurând pe coardele sufleteştI ale contemplatorilor le face însă să vibreze în cele maI variate simfoniI. In unele inimI vibrează speranţa:

Te va iubi pilotul
Pe marea luI corabie
Ce pluteşte
Intr'un clar firmament de ape
Şi mereŭ întinerită,
Tu veI fi de către trecătorI
Bine-cuvântată
Lună plină, saŭ pătrar.
(C. Flammarion)

In unele ore în care ne simţim singuraticI trişti şi obosiţI, împrumutăm confidenteI noastre excesiva noastră melancolie:

Eştl tu palidă de oboseală
De a escalada cerurile şi de a contempla [pământul
Rătăcind fără tovarăş
Printre atâtea astre de diferite familiI,
Şi necontenit schimbată ca un ochiŭ trist
Ce nu găseşte nimic demn de stăruinţa [privireI sale?
(Shelley)

saŭ:

Cu ce paşI triştI, O Lună! te urcI tu pe [cerurI
Cu ce tăcere şi cu ce palidă figură!
(Ph. Sidneg)

Altora le evocă o vagă reverie şi încântătoare viziunI:
Luna se întrista. SerafimI cu ochI în [lacrămI,
Visând, cu arcuşul între degete, în li- [niştea florilor
Vaporoase, scoteaŭ din viole expirânde
SuspinurI albe ce alunecaŭ pe azurul [corolelor
(Mallarmé)

Pentru voluptoşI, clarul de lună ia cele maI atrăgătoare forme:

Astă seară Luna visează cu maI multă [lenevie;
Intocmai ca o frumuseţe, printre nume- [roase forme,
Care cu o mână uşoară şi distrată îşI [desmeardă
Inainte de a adormi, centurul sânurilor [sale.
(Baudelaire)

Sfârşitul în numărul viitor.
Gabriel Donna

Grota de ghiaţă în Antarctic

Grota aceasta se află în Antarctic, în împrejurările munteluI Erebus, care în acelaşI timp e şi un vulcan. Stalactitele sunt numaI de ghiaţă, ceeace dă acestuI peştere o înfăţişare ca din basme.

EUROPA VA PIERI

Până în cel mult 60 de ani Europa va dispare

Europa minată. — Un învăţat american, doctorul Albert Nobles prezice sfârşitul bătrâneî Europe. E profesor de sismologie la New-York, se ocupă cu studiul cutremurelor de pământ. Compatrioţiî săî îl privesc drept unul dintre ceî maî marî învăţaţî aî veaculuî.

Nobles spune categoric:

,,Sunt două veacurî de când forţele natureî pregătesc în Europa un spăimântător cataclismu şi toate semnele prevestitoare dovedesc, că cea maî tânără din generaţiile actuale, va asista la acest îngrozitor eveniment. Lumea veche va dispare sub ape, de oarece crusta pământească, în limitele continentuluî european, e găurită în toate direcţiunile de o imensă galerie subterană ce se umple cu materiî vulcanice.

Cataclismul. — ,Coaja pământească, continuă Nobles, va ceda sub presiunea foculuî intern şi va fi distrusă de o serie de fenomene vulcanice. Intreaga Europă va dispare până în 60 de anî, într'o violentă şi gigantică explozie vulcanică.

Emigrările. — ,,Emigrările europenilor în America, nu e oare un semn nediscutabil, că instinctul îndeamnă populaţiunile ameninţate să fugă? Italieniî şi locuitoriî Asieî Micî, ale căror ţărî sunt în special atinse, aû şi început să plece. Să dea Dumnezeû ca eî să fie urmaţî la timp de mulţî alţiî.

O privelişte dezolantă. — ,,Cataclismul din Europa va avea ca consecinţă faptul că Gulf-Streamul va devia din drumul luî obişnuit. El se va îndrepta în sus de-alungul coastelor Statelor-Unite încălzind Terra-Nova şi coastele Canadeî, pe când un curent noû, venind din spre pol, şi prin urmare rece, va uda sfărâmăturile pustiite ale Europeî. Frigul va nimici ceea ce scăpase de zguduiturile sismice şi de erupţiile vulcanice".

Concluzia e a noastră, nu a luî Nobles. Europeniî pot să fie liniştiţî şi pentru copiiî lor şi pentru strănepoţiî lor, căcî profeţia luî Albert Nobles seamănă maî mult a reclamă pentru popularea marilor întinderî nelocuite din Statele-Unite. E bătrână Europa, dar maî are multe veacurî încă de trăit şi apoî cine ne asigură că nu sunt şi maî răû minate Statele-Unite!

VEGETARIENII NOŞTRII

Numărul vegetarienilor din ţara noastră e destul de mare, mulţumită, în special, propagandeî făcută de d. general Frangulea, vice-preşedintele asociaţiuneî vegetarienilor din România, d-luî dr. Parhon, preşedinte şi d-luî I. N. Ţimiraş, secretar al aceleî asociaţiî.

Asociaţia are şi un restaurant vegetarian: ,,Natura", şi o revistă intitulată ,,Reforma alimentară", la care colaborează diferite persoane de o deosebită cultură.

E interesant articolul pe care d. dr. general Frangulea îl publică în ultimul număr al aceleî reviste. Intre altele ne spune:

,,Pe la 1881 saû 1882 a murit călăul din Londra.

Autorităţile în drept aû publicat atuncî că, aceî ce vor dori să ocupe o asemenea groaznică funcţiune, ce era plătită foarte bine, să se prezinte cu cererea până la un anumit timp. Eî bine! Cine credeţî că aû fost ceî maî mulţî, carî s'aû grăbit să ceară a ocupa o asemenea groaznică funcţiune?

Fără îndoială că aceştia n'aû putut fi alţiî de cât măcelariî.

Treî din patru părţî din aceî ce aû cerut să ocupe funcţiunea de călăû, aû fost numaî măcelarî.

Şi din acest din urmă exemplu, tot ca şi din cele două dintâî orî cine poate să vadă şi să se convingă pe deplin despre influenţa nefastă ce o are asupra sufletuluî omuluî hrana cu carne şi contactul zilnic cu sângele nevinovatelor animale; orî cine poate să vadă ce întuneric groaznic se produce în inima şi conştiinţa omuluî, prin contactul zilnic al sângeluî, printr'o hrană compusă aproape exclusiv numaî din carne, cum se ştie că o aû măcelariî".

*

Ceiace s'ar putea imputa vegetarienilor, fie-mî permis a spune, e faptul că ceî maî mulţî, având stomacurî excelente, trebuie să mănânce enorm, ca să compenseze otrăvurile, dar şi îndestulările cărneî. Nicî Lucullus nu avea la masa luî mâncărî aşa de delicioase, dar şi în aşa mare cantitate, cum are un vegetarian convins. Şi cel care scrie aceste rândurî, nu mănâncă „hoiturî", cum zic vegetarieniî, de anî de zile şi nicî băuturî alcoolice nu bea, ar fi decî un vegetarian, nu e mâncător de carne, decî nu un duşman, ci din contră. Nu e oare răû pentru stomac să şi-l încarce cineva, cum am avut prilejul să văz? Şi în acest caz, lucru curios, din vegetarian, te facî adorator al uneî nouî religiî, aceia a stomaculuî, ceiace nu fac nicî carnivoriî.

E o chestiune de discutat, poate mă înşel, poate nu toţî înghit enormele cantităţî de legume ce am văzut.

In orî-ce caz, vegetarianismul nu poate fi privit cu ochî răî şi cred că redacţia aceste publicaţiunî va îngădui să se publice articole şi pentru vegetarianismu.

C. D.

Din sudul Algerieî

In sudul Algerieî începe nemărginitul pustiû al Sahareî, care numaî icî şi colo posedă câte o oază, unde caravanele maî pot să găsească un adăpost şi puţină apă, adesea noroioasă şi aceia. In sudul Algerieî însă în special, e o adevărată mare de nisip, căruia indigeniî îî zic ,,El Erg" şi care are valurî asemenea măreî de apă, numaî că sunt nemişcate. Nicî cea maî mică insectă nu veî găsi în acest pustiû de nisip. Fierul nu rugineşte, căcî nu există umezeală, oameniî şi animalele ce aû căzut pe acel nisip arzător, dându-şî sufletul, nu putrezesc nicî odată. Când începe vântul valurile de nisip se pun în mişcare, se transformă, astupă toate obiectele. Şi iar încetează vântul şi iar e linişte de moarte.

Marea de nisip El Erg din sudul Algerieî

„Ziarul călătoriilor şi al Ştiinţelor populare" va publica cu plăcere dări de seamă despre scrierile ştiinţifice ce i se vor trimete.

Muntele Leibniz de pe Lună are o înălţime de 8200 metri.

INVĂŢAŢII NOŞTRII

— —

In aceastǎ rubricǎ vom reproduce aprecierile preseĭ străine ştiinţifice, cu privire la scrierile învăţaţilor noştri. Dacă de multe orĭ, subiectele ne interzic un rezumat din cauza aridităţeĭ lor, nu e maĭ puţin interesant să ştim cel puţin părerea străinilor asupra operilor ştiinţifice ale învăţaţilor noştri; aceasta va interesa pe orĭce român.

Introduction à la Théorie des équations intégrales (Librăria Hermann, Paris)— de T. Lalescu.

Revista londoneză *Nature* vorbind de studiul acesta datorit d-luĭ T. Lalescu, profesor la universitatea din Bucureştĭ, după ce analizează conţinutul aducând laude autoruluĭ (şi Englezil nu sunt aşa de darnicĭ în laude) spune că ceĭ carĭ s'aŭ ocupat până acum cu „teoria ecuaţiunilor integrale", după naţionalitatea lor, sunt: Abel, norvegian, apoĭ un italian şi un suedez şi francezĭ, germanĭ, evreĭ, polonĭ, ruşĭ, suedezĭ şi englezĭ. D. Lalescu e român, spune *Nature*. Naţiunile carĭ nu sunt încă reprezentate sunt: Grecia, Spania şi republicile americane de sud şi revista engleză se întreabă, de ce Greciĭ şi Spanioliĭ nu şi-aŭ dat încă tributul lor.

Despre aceeaşĭ scriere, excelenta publicaţie pariziană *Revue générale des sciences* după ce o analizează, sfârşeşte astfel:

„Puteţĭ vedea, din această scurtă analiză, cât de bine documentată e aceasta lucrare, complectată de altminterĭ prin o excelentă bibliografie şi a căreĭ redactoare este cât se poate de simplă şi lămurită, putând să aducă servicĭ matematicianilor carĭ doresc să se iniţieze într'o teorie nouă, căreia de altfel, d. Lalescu, i-a adus cele maĭ interesante contribuţiunĭ.

Probabilité du tir. — Théorie et application au tir de l'infanterie et de l'artillerie. de S. Burileanu, profesor la şcoala de artilerie şi geniu din Bucureştĭ.

Scrierea aceasta e publicată într'o bibliotecă destinată profesioniştilor, nu mareluĭ public. Ceĭ carĭ primesc însărcinarea de a alcătui un număr din programul aceşteĭ bibliotecĭ (*Encyclopédie scientifique* numită şi editată de librăria Octave Doin din Paris), trebuesc să fie specialiştĭ. E o mândrie decĭ pentru noĭ, că „Celula nervoasă" a fost tratată de d. profesor universitar Marinescu, iar d. Burileanu a fost însărcinat cu o chestiune de specialitatea d-sale.

Recensorul spune că d. Burileanu şi-a atins în mod fericit scopul ce şi-a propus, punctele cele maĭ delicate ale părţeĭ teoretice fiind expuse „cu o claritate, care face cinste şi matematicianuluĭ şi scriitoruluĭ".

Traité de la rage de d. profesor Babeş. „Tratat asupra turbăreĭ". (Librăria Baillère, Paris. Tot în *Revue générale des sciences* găsim o dare de seamă asupra aceşteĭ lucrărĭ, care e fructul experienţeĭ personale a autoruluĭ, după cum recunoaşte chiar recensorul, d-rul Jean Camus.

„Cartea aceasta merită să fie citită de toţĭ aceia, carĭ vor să ştie ce aŭ adăugat cercetările moderne opereĭ luĭ Pasteur; ea va fi şi cu maĭ multă dreptate, citită de medicĭ, carĭ în cursul profesiuneĭ lor, consultaţĭ pentru cazurĭ de turbare îndoelnice, saŭ sigure, sunt încurcaţĭ; eĭ vor găsi în scrierea d-luĭ profesor Babeş, ceeace aŭ nevoie să afle".

Ne vom face o datorie să continuăm această rubrică interesantă. Ne folosim numaĭ de publicaţiunile ce le avem la îndemână, dar sperăm că uniĭ cititorĭ ne vor da ajutorul lor, pentru a complecta lipsurile.

Ursul cenuşiu

Dintre toate animalele, carĭ trăesc în America, ursul cenuşiu este cel maĭ de temut, dat fiind înfăţişarea sa înfiorătoare, puterea extraordinară şi maĭ ales răsbunarea sa, atuncĭ când este atacat de cine-va.

Cu toate că îĭ plac foarte mult fructele, ghinda şi rădăcinile, totuşĭ nu se dă înapoi, când i se iveşte în cale un vânat. Ursul cenuşiu atacă bisonul, îl omoară şi apoĭ târându-l, îl duce la un loc, unde poate să-l mănânce nesupărat de nimenĭ.

Când este urmărit de vânător, el se ridică în două picioare şi aşteaptă cu să ge rece atacul. De se întâmplă să fie rănit însă, atuncĭ e şi maĭ furios şi lupta e pe moarte.

Astăzĭ acest animal nu se maĭ găseşte de cât în regiunile înalte ale munţilor Stâncoşĭ precum şi pe Coastele Negre. Ursul cenuşiu îşĭ are culcuşul în peşterĭ, orĭ în vizuinĭ, săpate de el la rădăcina arborilor.

Vânătoarea acestor fiare, este considerată de locuitoriĭ continentuluĭ noŭ, ca cea maĭ periculoasă, maĭ periculoasă chiar, de cât aceia a tigrilor.

El trebue atacat de cele maĭ multe orĭ de vânătorĭ călărĭ pe caĭ dar, vaĭ de calul şi călăreţul ce sunt ajunşĭ de îngrozitoarele sale ghiare. Vânătorul trebue să aibă ochiul şi mâna destul de sigure pentru a lovi animalul, căcĭ altfel este pierdut.

In legătură cu acestea, am să redaŭ aci o întâmplare, petrecută maĭ de mult cu vânătorĭ, carĭ s'aŭ încumetat să atace pe ursul cenuşiu.

Maĭ mulţĭ Americanĭ, plecaţĭ în expediţie comercială, poposiră într'o seară în una din frumoasele poene de la poalele Coastelor Negre.

Nu le fură dat însă să se bucure mult de frumuseţele natureĭ, căcĭ cu groază descoperiră că corturile lor, eraŭ aşezate în locul de întâlnire a fiarelor, lucrul acesta l'aŭ băgat de seamă după unele lăsate de ele în crâng. Totuşĭ noaptea trecu cu bine.

Printre eĭ se găsea unul, care fusese soldat într'un post de frontieră, vânător fără experienţă şi de care tovarăşiĭ săĭ făceau mare haz. Veşnic se exersa, dar fără succes.

Intr'o dimineaţă, eşind singur din tabără, mare îĭ fu bucuria, când avu norocul să împuşte un bison. După această ispravă, tăia câte-va bucăţĭ din animalul, pe care întreg nu-l putea duce, făcu un pachet şi plin de glorie, luă drumul tabereĭ, care era destul de departe de locul victorieĭ sale.

In drum însă, pe când trecea un mic pârăiaş, auzi la spatele săŭ paşi, ca şi când cine-va l'ar fi urmărit. Se întoarce... şi, cu groază se vede urmărit de un enorm urs cenuşiu, care venea cu puiul săŭ atraşĭ de mirosul proaspăt al cărneĭ.

Vânătorul nostru care auzise cât de periculoase sunt aceste animale, nu numaĭ că uitase să tragă cu puşca dar, cu o iuţeală ne maĭ pomenită, aruncă legătura cu care şi o rupse de fugă.

Ursul însă nu se opri, ci se luă după el, ba era cât pe aci să-l prindă, când omul nostru dete peste un arbore şi se urcă în el cât ai clipi, svârlind şi puşca.

Cu toate sforţările sale, animalul nu reuşi să se sue, rămăsese însă la rădăcina pomuluĭ. Noaptea sosi. Tovarăşiĭ îngrijaţĭ nu ştiaŭ ce să creadă. Bietul om în întuneric nu putea să vadă dacă ursul plecase saŭ nu, totuşĭ frica îl stăpânea într'atâta, încât, în jurul luĭ nu i se parea de cât cete de urşĭ.

In aceste chinurĭ trecu noaptea, şi odată cu revărsatul zorilor, vânătorul văzu cu surprindere, dar în acelaş timp cu mare bucurie, că dihania fugise. Cu mare băgare de seamă, dar nu fără frică se dete jos, apucă puşca pe care rămăsese urmele colţilor animaluluĭ şi fugi repede, spre a povesti tovarăşilor, înfricoşetoarea întâmplare, din care scăpase teafăr, graţie faptuluĭ că nu atacase pe răsbunătorul urs cenuşiu.

Elf.

Starea actuală a Vezuviuluĭ

Ultima erupţiune însemnată a Vesuviuluĭ a avut loc în Aprilie 1906, adică acum şease anĭ. După erupţiune s'a putut constata, că diametrul crateruluĭ principal era de vre-o 700 metri. Adâncimea crateruluĭ abia în anul acesta a putut fi măsurată, găsindu-se 327 metri. Intr'o mare fumerolă, învăţatul Mallardra a găsit că temperatura era de 295 grade. pe când doctorul Cappello, cu câteva lunĭ maĭ înainte găsise 128 grade. Sporirea căldureĭ aceleĭ fumerole ar arăta, că îngrozitorul vulcan e pe cale să se redeştepte şi să dea dovezĭ de activitatea sa.

E interesant să amintim, că profesorul Friedlaendler a propus şi lucrează din răsputerĭ pentru înfiinţarea unuĭ *Institut vulcanic internaţional*. El a reuşit să obţină adeziunea multor institute ştiinţifice de seamă şi s'aŭ şi subscris sume marĭ pentru capitalul necesar. Aceste notiţe le dă d. G. Agamemnnone, sismolog cunoscut, în *Rivista di Astronomia*, care apare în Torino.

Cidrul, băutura ce se scoate din mere, l'aŭ fabricat ceĭ dintâĭ vechiĭ Evreĭ, dela aceştia l'aŭ luat Spanioliĭ şi dela Spanioliĭ, Francezĭĭ.

In Bretania recolta cidruluĭ ajunge uneorĭ până la 30 milioane hectolitri pe an.